ΕΞΑΗΜΕΡΟΝ

Η ΤΟΙ, ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ,
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ ΠΙΣΙΔΟΥ
διακόνου καὶ χαρτοφύλακος τῆς
μεγάλης τοῦ Θεοῦ
Ἐκκλησίας.

Τοῦ αὐτοῦ Ἰαμβεῖα εἰς τὸν μάταιον βίον.

OPVS SEX DIERVM, SEV, MVNDI
OPIFICIVM: GEORGII PISIDÆ
Diaconi & Referendarij Constanti-
nopolitanæ Ecclesiæ, Poëma.

Eiusdem Senarij de Vanitate vitæ.

Omnia nunc primùm Græcè in lucem edita, & Latinis ver-
sibus eiusdem generis expressa, per Fed. Morellum Fede-
rici F. cum fragmentis ex Suida & aliis.

LVTETIÆ,
Apud Fed. Morellum Typographum Regium.
M. D. LXXXV.
EX PRIVILEGIO REGIS.

ΕΙΣ ΕΡΜΗΝΕΥΤΗΝ
Γεωργίου τοῦ Πισίδου.

ΠΙΣΤΙΝ ἀληθείης ἐθέλοιμεν ἐν ὄμμασι θέσθαι,
Καὶ περὶ τοῦδε φίλου κρήγυον εἰπέμεναι.
Οὐδὲ γὰρ ἐν σιγῇ καλῶς τετελεσμένον ἐσθλὸν
Δεῖ κρύψαι, τελέσας οἷον ὕφηνε νέος·
Ὃν θεὸς οὐρανίαις ἕρσαις, ὡς ἔρνος, ἀέξει
Ἀμφιχέων, Μουσῶν καὶ χαρίτων τρόφιμον·
Ἐκ δὲ πόνων, οἳ σὺν νεότητι δίκῃ τε γένωνται,
Ἐλπίδα θῆκαν ἐμοὶ μείζονος εὐποΐης.
Τοῖον ἀπ' εὐσεβέος Μούσης τὸν παῖδα Μορέλλου
Ἀμφιφλέγει προφότῃ φέγγος ἐν ἡλικίῃ.

Ν. ΓΥΛΩΝΙΟΣ.

ΤΩι
ΑΙΔΕΣΙΜΩΤΑΤΩι
ΚΑΙ ΕΠΙΦΑΝΕΣΤΑΤΩι

Καρδινάλει ΙΛΕΡΜΩι ΤΩι ΣΙΡΛΗΤΩι Φεδερῖκος ὁ Μόρελλος ἐν Κυρίῳ χαίρειν.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ ὁ Κλαζομένιος, ὃς πρῶτος Ἑλλήνων νοῦν ἐπιστῆσαι τῇ τοῦ παντὸς αἰτίᾳ μνημονεύεται, ἐρωτηθείς ποτε (φίλη θεοῦ καὶ ἱερὰ κεφαλή) εἰς τί γεγέννηται; εἰς θεωρείαν, ἔφη, ἡλίου καὶ σελήνης καὶ οὐρανοῦ. ὅπερ οὐ κατὰ πᾶν ἀληθεῖ ἐοικέναι δοκεῖ· οὐ μὲν γὰρ ἄνθρωπος διʼ οὐρανόν τε καὶ ἥλιον· ἥλιος δὲ καὶ σελήνη, τά τείρεα πάντα, τά τʼ οὐρανὸς ἐστεφάνωται διὰ τὸν ἄνθρωπον, εἴς τε αὐτοῦ φωτισμόν, παρὰ τοῦ ποιητοῦ καὶ πατρὸς τοῦδε τοῦ παντὸς δεδημιούργηται.

ἀλλ᾽ ἐπειδὴ τὰ φωσφόρα τῶν οὐρανίων μάλιστα, τὸ θνητὸν γένος πρὸς τὴν τοῦ τῶν ὅλων δημιουργοῦ γνῶσιν χειραγωγεῖ, τῆς ἡδίστης καὶ ὠφελιμωτάτης τῆς τῶν ἄνω θεωρίας οὐ πάντως ἀμελητέον· μᾶλλον δὲ καὶ σφόδρα κοσμοπολίταις ἐπιμελητέον τῆς οὐρανίας πατρίδος, κατὰ τὸν αὐτὸν φιλόσοφον· τοῦ γὰρ δὴ εἶναι θεὸν καὶ ὑπάρχειν, διδάσκαλος καὶ ὑφηγητὴς ἡμῖν γέγονεν ὁ πᾶς οὐρανὸς ἢ κόσμος, καὶ ὡς υἱὸς ἀναδιδάξας ἡμᾶς περὶ τοῦ πατρὸς, καὶ ὡς ἔργον περὶ τοῦ τεχνίτου. ἆρ᾽ οὖν εὐλογώτερον καὶ εὐσεβέστερον ἂν εἴη λέγειν, ὅτι οὐκ ἄλλου του χάριν ἐς τόδε τὸ φῶς παραγόμεθα, ἀλλ᾽ ἢ τοῦ τῶν ἁπάντων δημιουργὸν καὶ παμβασιλέα γνῶναι τὸν ἀνωτάτω θεὸν, σέβειν τε καὶ ὑμνεῖν ἀλλήκτως καὶ ἀδιαλείπτως; τίνος γὰρ ἂν ἄλλου ἕνεκα ὀρθία καὶ οὐρανοσκόπος ἡμῖν ἡ κεφαλὴ, φωνὴ ἔναρθρος, γλῶσσα εὔλαλος, εἰ μὴ πρὸς τὸ δοξολογεῖν ἀεὶ τὸν δοτῆρα καὶ χορηγὸν τοσούτων ἀγαθῶν; ἄλλως τε ἐπειδὴ καὶ ἡ τοῦ θεοῦ ἐπίγνωσις καὶ δοξολογία, ἀλέκτους ἡδονὰς καθ᾽ ἑαυτὴν καὶ εὐφροσύνας ἐργάζεται. ταύτης ἔγωγε θεογνωσίας, ὡς ἐπιστήμης τοῦ χριστιανισμοῦ πασῶν οἰκειοτάτης, φύσει ἐραστὴς ὑπάρχων, ἀγαθῇ γε τύχῃ, μᾶλλον δὲ τῇ τοῦ θεοῦ εὐδοκίᾳ ἐνέτυχον τουτωὶ θεοσεβεστάτῳ ποιητῇ Γεωργίῳ

τῷ

τῷ Πισίδῃ, μεγάλης πάλαι Κωνσταντινοπόλεως ἐκκλησίας ἐπὶ Σεργίου πατριάρχου διακόνῳ· ὅσπερ τὸ κάλλος τῶν νοημάτων τῆς κοσμοποιΐας, ὡς ἐφικτὸν ἀνθρώπῳ, ἀνυμνῆσαι δοκεῖ, καὶ μονονουχὶ ἀπὸ τῆς γῆς ἄνω μετέωρος ἀρθεὶς αἰθεροβατεῖ, τά τῆς γῆς νέρθεν, καὶ τὰ ὕπερθε τοῦ οὐρανοῦ, κατὰ τὸν Θηβαῖον, ἐπισκοπῶν, ὡς μικρῶν ἅμα καὶ μεγάλων φιλοθεάμων. Ὅθεν δὲ καὶ Ὁμηρείδαι ἄρχονται Διὸς ἐκ προοιμίου, κἀγὼ ὡσαύτως καταβολὰν ἐδεξάμην τῶν ἐμῶν σπουδασμάτων πρῶτον ἐν τῇδε πολυϋμνήτῳ θεοῦ κοσμουργίᾳ ποιητικῇ, ἥνπερ ἔλαβον ἄσμενος παρὰ τοῦ τριποθήτου πατρός μου Φεδερίκου, φιλομαθοῦς, φιλοπόνου καὶ θεοφιλοῦς τῶν μάλιστα, ζῶν καὶ τελευτῶν· αὐτῷ δὲ τοιοῦτο δώρημα φίλος τις Ἕλλην, καλλιγράφος, ἐχαρίσατο. καὶ ἐκ τοῦ παραχρῆμα πρᾶγμα καὶ ἀσχολίας ὑπέρτερον ἐποιησάμην τὸ τοιαύτην φιλόσοφον καὶ ἄμυθον ποίησιν Ῥωμαΐσι τὸ ἐμαυτοῦ μέρος ἑρμηνεύειν αὐτῷ τῷ μέτρῳ, φιλοτοιούτων χάριν, καὶ οὔπω τὴν ἑλληνικὴν παιδείαν εἰς ἄκρα ἠσκηκότων. ἤδη δέ μοι παρασκευασαμένῳ πρὸς τὴν ἐγχείρησιν τοιαύτην, καὶ τὴν μετ' ὀλίγον ἔκδοσιν, ὅμως οὐκ ἀγαπῶντι παραδείγματι ἑνὶ καὶ μόνῳ, καὶ ἀντίγραφα πανταχόθεν ἄλλ' ἄττα ζητη-

σαντι, Ἰωάννης ὁ Σαγκτανδρεανὸς, ὁ λογιώτατός τε καὶ εὐσεβέστατος ἀνήρ, εὐκαίρως ἐξέδωκέ μοι πάνυ παλαιὸν κοὐκ ἀπόβλητον τῶν Πισίδου στίχων ἀντίγραφον· ᾧ χρησάμενος, οὐ σμικρὸν πρὸς τὸ σαφὲς τῆς ἑρμηνείας συνεβάλετό μοι. Οἶδα μὲν οὖν αὐτῷ τῷ Σαγκτανδρεανῷ πολλὴν χάριν τῆς τε ἀφθόνου κοινωνήσεως τῶν τῆς εὐπορωτάτης αὐτοῦ βιβλιοθήκης βίβλων· καὶ δὴ καὶ μεγίστην οἶδα τῆς σου τιμιωτάτης γνωρίσεως, ἧς ἔτυχον ἡδέως, οὐ τὸν σωματικὸν χαρακτῆρα, μηδέποτ' εἰς ὄψιν ἰόντα, τῇ μνήμῃ μου ἐντυπωσάμενός πω, ἀλλὰ τοῦ ἔσω ἀνθρώπου τὸ κάλλος, ἤτοι εὐσέβειαν, καλοκαγαθίαν, φιλανθρωπίαν, σωφροσύνην, πολυμάθειαν, ποικιλίαν τε καὶ δεινότητα λόγων, καὶ πάσας, συνελόντι φάναι, ἠθικὰς καὶ διανοητικὰς ἀρετὰς, ὧν σύγε παράδειγμα γίνῃ τοῖς ἀνδραγαθίαν ἀσκεῖν βουλομένοις, παρὰ τοῦδε πάντων ἀξιοπιστάτου ἀνδρὸς διηγησαμένου πολλάκις ἀκηκοώς· ταυτὸ δ' αὖ, ἥδιστόν μοι θαῦμα νοεῖν, ἐκ τῶν τοῦ σοι φιλτάτου καὶ ἐλλογιμωτάτου Μ. Ἀντωνίου τοῦ Μουρητοῦ πρὸς ἐμὲ γραμμάτων ὡς ἐναργέστατα καταμαθών· ᾧ τινι χάριν ἀθάνατον ὁμολογῶ, καὶ ὅτι τούτου προξένου τυχὼν, τὴν τῆς σῆς εὐνοίας παρενεπορευσάμην παρενθήκην,

ἀντὶ

ἀντὶ παντός μοι γινομένην· καὶ δὴ καὶ ὅτι αὐτοῦ ὥσπερεὶ Μέντορος φρονιμωτάτου παραινέσει, τὴν δὲ δίγλωττον τοῦ Πισίδου κοσμουργίαν, καθάπερ τινὰ τῆς ἀγάπης δωροφορίαν, σοῦ τῇ μεγαλοφροσύνῃ προσάγων, ἐπεφήμισα· δόσις δ' ὀλίγη τε φίλη τε· Ἰαμβικῷ γὰρ ἐνθάδε Πισίδης ὅδε τῷ μέτρῳ χρώμενος, ὥσπερ ὀχήματι, τὴν ὑψηλὴν τοῦ παντὸς διακόσμησιν καὶ τὴν τῶν τοῦ θεοῦ κτισμάτων καλλονὴν εὔληπτον τοῖς συνετοῖς, διὰ τῆς εὐμουσίας καὶ τῶν τῆς ποιητικῆς χαρίτων, ἐποίησε· μιμησάμενος τὸν ἱεροψάλτην Δαβίδ, ὃς τὸ ἐκ τῆς μελῳδίας τερπνὸν τοῖς δόγμασιν ἐγκατέμιξεν, ἵνα τῷ προσηνεῖ καὶ τῷ λείῳ τῆς ἀκοῆς τὸ ἐκ τῶν λόγων ὠφέλιμον λανθάνοντες ὑποδεξώμεθα. καὶ μὴν ἕτερόν τι τοῦ αὐτοῦ Ἰαμβογράφου ποιημάτιον εἰς μάταιον βίον, ἐλλιπές γε, καὶ τὸ μὲν ἐμοὶ δόξαν ἑξαημέρου ἢ κοσμουργίας ἀποσπασμάτιον, προσετέθηκα μὲν ὡς ἐπισφράγισμα χρήσιμον τοῖς πολλοῖς, καὶ ἐν ἀντιφαρμάκου μοίρᾳ κατὰ τοῦ κενοῦ καὶ ἀνοήτου τύφου, πολλῶν ἄλλων κακῶν δημιουργοῦ, καὶ δορυφορουμένου ὑπὸ τοῦ πλείστου γένους τῶν δοξοματαιοσόφων, οἵοις περ ἐπιστάμεθα τῇ θαυμαστῇ σου φιλεπιεικείᾳ καὶ ἀτυφίᾳ μάλιστ' ἐν ὀργῇ εἶναι· οὐ γὰρ δοκεῖν ἄριστος, ἀλλ' εἶναι θέλεις. Οἶμαι τοιγαροῦν

Ἐπιστολὴ προσφωνητική.

Φιλόχριστον τόνδε καὶ φιλόχρηστον ποιητήν, εἴπερ ὄντως ἀναβιώη, περιχαρῆναι ὅτι ἐπεφωνήθη τὰ σωζόμενα τῆς διανοίας αὐτοῦ τέκνα τῷ τῶν ἀρχιερέων σοφίᾳ καὶ συνέσει ἐπιφανεστάτῳ, καὶ ὀχυρωτάτῳ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ᾗ γ' οὐδὲν προτιμητέον, ἐρείσματι· καὶ οὐκ ἂν κατὰ τοῦτο τῆς ἐμῆς γνώμης διαφωνῆσαι· ἐπειδὴ τοιούτου τετυχηκὼς ἀναδόχου, οὐκ ἄλλης ποτὲ βοηθείας κατὰ τῶν φιλεπιτιμητῶν δεήσαιτ' ἄν. μᾶλλον δ' ἐν ἀγαθῇ γ' ἐλπίδι εἴη, τἄλλα τῶν ἑαυτοῦ ποιημάτων λείψανα, πάσῃ μὲν ἐπιμελείᾳ σου ἐπιτάττοντος, θεοῦ δὲ θέλοντος, ἀνακαλυφθήσεσθαι. ἐμοὶ λοιπὸν ἡ εὐχή, τὸ σὲ προθύμως καὶ φιλοφρόνως δέχεσθαι τάδε τῆς ἐμῆς πρὸς σὲ φιλοστόργου διαθέσεως ἐνέχυρα· σοὶ δὲ πολλάκις γένοιτο συνδοξάσαι τὸ μεγαλεῖον τῆς δόξης τοῦ παντοκράτορος θεοῦ τῷ κοινῷ τῆς ἐκκλησίας. ἐρρωμένως καὶ μακαρίως διαβιώης, θαυμασιώτατε καὶ θεῷ κεχαρισμένε ΣΙΡΛΗΤΕ. Ἐκ Παρισίων μητροπόλεως,

Μαιμακτηριῶνος ἢ Ὀκτωβρίου μηνὸς
τρίτῃ ἱσταμένου. ἔτει ἀπὸ τῆς ἐνσάρκου
οἰκονομίας ὀγδοηκοστῷ τετάρτῳ ἐπὶ
τοῖς χιλίοις καὶ πεντακοσίοις.

IN
GEORGII PISIDÆ MVNDVM A FED. MORELLO PARISIENSI Latinis verſibus expreſſum.

EGREGIE PISIDES Mundum deſcripſerat: vnum
Deerat adhuc, quia dimidio patefecerat Orbi,
Spectandum cunctis quod erat mortalibus: arctis
Quippe metris Mundum Graiis incluſerat: illum
Altera pars orbis numquam vidiſſet: at olim
Conſpiciet, Latiis oris monſtrante MORELLO:
Vt PISIDÆ Mundus toto ſpectetur ab Orbe.

R. PINCÆVS Senator Pariſ. F.

IN IDEM GEORGII PISIDÆ Opus ſex dierum.

QVICQVID creauit artifex rerum Deus,
Numero creauit omnia:
Numeróque gaudet impari diuinitas,
Impar quod impartibile eſt.
Et quicquid impar eſt & impartibile,
Mortis ſecantis cætera

Immune, Græcis vnde dicitur μόρος,
    Ab æuo in æuum permanet.
Sed quia perenne nil, niſi ſummus Deus,
    Et Conditori condita
Se ſe nec æquant, ſorte nec gaudent pari,
    Numerum creata per parem
Sunt ſex dierum. Quæ diebus & omnia
    Sunt ſex creata, tot quoque
Millia per æui ſunt itura ad terminum,
    Sex per dies, ſex ſecula:
Niſi Legis autor, legis exſors ſed Deus,
    Breuiarit ipſe tempora:
Pios ab impiorum vt aſſerat iugo,
    Quos Antichriſtus opprimet.
Hoc ſex dierum opus PISIDES tam pia
    Deſcribit arte, potus vt
Fonte videatur, non equi volatilis
    Quem fodit anceps vngula,
Sed qui ſupremo mânat è throno Dei:
    Manifeſta res vt approbat.
MORELLVS at eodem rigatus riuulo,
    Non labra tantùm, ſed iecur,
Scripta ſenioris iunior GEORGII,
    Quæ Græca fuerant, exprimit
Sermone Latio, tam eleganter, tam piè,
    Aliena vt efficiat ſua.

Jo. Auratus poëta & interpres Regius.

INTERPRETIS PROTHEORIA ad ornatissimum atque eruditissimum virum IOANNEM A S. ANDREA, *Aedis D.* MARIÆ *apud Parisienses Canonicum religiosiss.*

PRIMI parentes litterarum & artium,
Vatês, poëtæ primo ab æuo principes,
Flamma calescentes beati Numinis,
Laudes canebant Conditoris omnium:
Et ore, scriptis, barbitóque & carmine
Miranda celebrabant opera, Terram, Polum,
Quæcunque sensibus patent, & quæ latent:
Tum dona, quæ Parens benignus contulit,
Atque in dies confert in humanum genus,
Quod vt creauit, maximopere diligit,
Ac protegit mirabili clementia:
Quippe eius ergo condidit res cæteras.
Adest vòcatus, nec vocatus, omnibus:
Et pollicita cultoribus præstat suis:
Purásque mentes imbuit mysteriis,
Tandémque ad altas ætheris sedes vocat.
Hæc meta erat dictorum & actorum omnium
In gente prisca & aurea mortalium,
Hymnos perennes cælitum æmulantium.

Hocque institutum cùm sit antiquissimum,
Lex certa nobis esse virtutis potest,
Et norma doctrinæ, sequantur quam pij.
Quid prædicabit os, nisi opificem suum?
Quem præferent oculi datori luminum?
Quid mens capit maius parente mentium?
Quid fonte vitæ suauius viuentibus?
Vox omnis ergo, cantus omnis, & lyra,
Musa omnis almum prædicet semper Deum.
His institit GEORGIVS vestigiis,
Electus aris administer inclytis:
Nam studia Musásque vnico dicauerat
Deo, suósque Numini sacrauerat
Versus, cothurno non Sophocleo impares.
His conditus qua Mundus arte sit docet,
Et quattuor primordia orbis maximi,
Tellurem, & vndam & aërem, ignem & lucidum,
Exponit & Phœbum nitentem, & Cynthiam:
Et lucis & noctis vicissitudines:
Quæcunque Tellus è sinu parit suo,
Animantium genera, lapillorum decus:
Mortalis vllus ne dubitet imposterum
Quin præsit Orbi conditor ter maximus,
Tantíque moderator operis vel muneris:
Cui vera laus, & vera pietas perplacet,
At gloriæ fastus inanis displicet.
Hoc Heraclio Principi gratissimum
Opus, piis item omnibus gratum fore
Spero, quibus placêre mihi palmarium est:
Namque

Namq; esse quæstum induxi in animum maximum,
Quando hæc tenebris eruta in lucem darem,
Et Græca redderem Latinis vocibus,
Quammaximè seruire eorum commodis,
Qui rebus anteferunt Dei cultum omnibus.
  Ast vt venustius veniret in virûm
Manus poëma tam pium & castum, tua
SANCTANDREANE liberalitas facit:.
Dum prisca nobis tradis exemplaria
E Bibliothecæ diuitis penetralibus,
Cuius volumina sunt negata nemini,
Qui sibi simul prodesse velit & publico.
Te ergo duce ô SANCTANDREANE, & auspice
Te, qui excolis summis genus virtutibus,
Audentiùs nos hoc Theatrum pandimus
Oris in Italis, in oris Atticis:
Freti bona spe, dummodo placeat Viro
Qui moribus sanctis Galeri purpuram
Et erudita mente decorat maximè,
Multis vt auctum redeat ad nos partibus,
Acceptiúsque Christianorum choro,
Qui versibus libenter applaudit sacris.
  Mordacium nihil moror dicteria:
Procul prophana turba, vana, liuida.

F. M. Lectori candido S. Dico.

QVID in istius noui Poëmatis Græci editione, & eius Latina interpretatione præstiterim (Lector cādidissime) abs re esset, opinor, monere te: cùm res ipsa pro me loquatur. Annotationes in locos explicationis egentes, quas affectas apud me viderunt amici, in aliud tempus distuli. Varias lectiones & notas non superuacaneas ad oram libri adscripsi. Enimuerò, quia melius omninò reor, cum D. Hieronymo, etiam proprium errorem reprehendere, & delictum vertere, quàm defendere, & in ipso persistere: à te maximopere peto & quæso, ne hîc offendaris aliquot maculis, quas aut incuria fudit, Aut humana parum cauit natura: néve præfractè mecum agas, quin erranti comiter monstres viam obsecro: me certè numquam pudebit tam prauè, vt nescire malim, quàm discere. Sed quò alacrius hanc mihi des veniam, (adolescenti, quem identidem, vel ipso huius libri editionis tempore, cura rei domesticæ & Typographicæ prouinciæ à studiis auocauit) finge te in eadem ista naui fuisse: tum, vt æquus rerum æstimator, si quid nouisti rectius istis, Candidus imperti: si non, his vtere mecum. Interim porrectiore fronte nostrum hoc Spicilegium accipito. Vale.

Fol. 2. *Versu* 20. *lege,* Opaca curarum fugauit nubila.
ver. 43. *legi potest.* At plurimæ venæ abditorum fluminum. *ex felici coniectura Io. Passeratij, viri eruditiss. facta permutatione prioris syllabæ* ὀμμάτων *in* κυμάτων, *vel* ναμάτων.
ver. 50. Sophista Procle fabularum inanium.
Fol. 8. *ver.* 201. Coniunctus in disp. *vel.* Fit vnus in.
ver. 216. Lucísque fontes orbe concitos. *vel apertius,* Lucísque fontes, qui cient orbem, tenet. *Hîc emenda obiter numeros pag.* 9. & 11.
Fol. 12. *ver.* 306. In quis leuia quamplurima inuolucra sunt, Ne vel grauetur.
ver. 322. Tu quadriiugi currus modo aptas quattuor Elementa: cursus ast habenis sust.
Fol. 14. *ver.* 344. Lunam quis, almum lumen aut Solis videns.
ver. 454. Nam sponte is arcipotens aberrat à scopo.
Fol. 18. *ver.* 462. Lucrator animorum ac op. f. v.
ver. 489. Qualémve fundum. (*si manus* fundum *esse masc.*

quàm

Fol. 22. quàm neutri generis. *ver.* 582. Et nubila horr.
ver. 601. Nec term. tranſ. antiquiſſimos,
Fol. 32. *ver.* 876. Ob quem iſta, poſt quem tanta curr. ſed.
ver. 886. Non te autè odoratur magis quàm balſamum.
Fol. 36. *ver.* 956. Hoſtis fugâ ſ. ſ. *v.* 970. Quæ non modo his d. f. i.
Fol. 42. *ver.* 1166. Materiem initium non habere. n. c.
Fol. 44. *ver.* 1177. Edat tubæ vt ſonum ? vel inimitabili
ver. 1225. Vt nubilum telum ſagittari abditi.
Fol. 46. *ver.* 1257. Quàm iungeret ſubtile opus tantis bonis.
ver. 1265. Iam qualis eſt lex ſericis quæ vermibus.
ver. 1271. Bombycis indumentum amictúſque fragilis.
Fol. 48. *ver.* 1288. Et intuentur id, niſi ita conniueant,
Incredulam at mentem gerunt pro credula?
Fol. 50. *ver.* 1381. Ex prælio quo congredi hæc ſecum autum.
ver. 1385. Præſens niſi hæc p. v. n.
Fol. 56. *ver.* 1556. Albas notas delebis: at melle illitam
Folio, 57. p. 1. In ora libri, ἐπ. πλίων.
Fol. 58. *ver.* 1566. Fluxus vetat, qui ſponte non euenerint.
ver. 1580. Agitante iam ægro. *vel,* Fundente.
Fol. 60. *ver.* 1636. Nullo initio ordiens n. t. *ver.* 1649. Inſtans, futurum, tum quod i. e. ſ. *ver.* 1652. In indicantem, perpetuum,
Fol. 62. optantē modum. *v.* 1696. Quem carpere hìc malim rac. neſ.
ver. 1711. Iungens initio, vllum videns n. t.
ver. 1715. Ad humum reflecto, limus, ego, curſum meum:.
Fol. 64. *ver.* 1755. Adoptionis finis ante ſecula.
ver. 1759. Vnguentum initiatorum, & almam gratiam.
Fol. 66. *ver.* 1804. Lumen paternum, antiquius Phœbo iubar.
ver. 1817. Omnem gubernet ſubditam Soli plagam.
Fol. 70. *ver.* 7. Motus in animo turbulentos ſentiens.
Fol. 72. *ver.* 97. Et quiſpiam ex iis pr. v. i.
Fol. 74. *ver.* 133. Intenſionem ſoluat, animi copulam.
Fol. 76. *ver.* 200. Cumulus pecuniæ q. d. d.
ver. 202. Optabilis pleriſque prima dignitas.
ver. 210. Nullis honeſtos dedecus pati probris.
Fol. 78. *ver.* 219. Ac porrigit ſe modò, modò at ſe contrahit.
ver. 224. Prorepit omnis æui curſus hoc modo.

NONDVM *murice tinctus, asperóque*
Morsu pumicis aridi politus,
SIRLETVM *properas, Liber, videre,*
Hunc quem purpureus tegit Galerus,
Prudentémque, piúmque, & eruditum:
Quo pulcherrima Roma nunc potitur.
I quò te faciat venustiorem,
Et doctísque probísque gratiorem.
Quàm vellem Pisidæ sequi libellum!

Ἑξάστιχον εἰς Ἑξαήμερον Πισίδου.

ΘΑΥΜΑ μικρὸν βροτός ἐστι, μικρὸς γὰρ κόσμος ἀκούει·
Καὶ μέγα θαῦμα Θεοῦ κόσμος ὅδ' ἐστὶ μέγας·
Πάντων δ' αὖ Θεός ἐστιν ὑπέρτατα θαῦμα μέγιστον,
Ὃν οὔγε θαυμάζων, δοξολόγησον ἀεί.
Ὄφρα δὲ δοξολογῇς ἀρετήν, σοφίην τε, θεοῖο,
Θαυμασίοιο δέχου τήνδε βίβλον Πισίδου.

Φεδ. τοῦ Μορέλλου.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΣΟΥΙΔΑ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Διάκονος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ Χαρτοφύλαξ, τὸ ἐπίκλην Πισίδης τὴν ἑξαήμερον δι' ἰάμβων, λείπει τὸ εἰς ἔπη τρισχίλια. Εἰς Ηράκλειον τὸν βασιλέα, καὶ εἰς τὴν ἔγραψεν. κατὰ Περσῶν πόλεμον· ἔπι τε Ἀβαρικὰ καταλογάδην. ἐγκώμιον εἰς τὸν Μάρτυρα Ἀναστάσιον.

EX SVIDÆ COMMENTARIIS.

GEORGIVS Diaconus magnæ Ecclesiæ, & Chartularius, cognomento Pisides, Opus VI. dierum, tribus versuum Iambicorum millibus expressit. Idem scripsit de Heraclio Imperatore, de Persico bello: itémque Abarica, soluta oratione: ad hæc laudationem Martyris Anastasij literis consignauit.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ ΠΙΣΙΔΟΥ

Ἐξαήμερον ἢ Κοσμουργία.

Προοίμιον πρὸς Σέργιον πατριάρχην.

ΩΠΑΝΤΟΣ ἔργου καὶ θεηγόρου λόγου
Καὶ γλῶσσα καὶ νοῦς καὶ σοφὴ καὶ καρδία,
Τὰ ῥεῖθρα τῶν σῶν οὐρανοδρόμων λόγων
Εἰς τὴν ἄικμον ἐμβαλοῦ μου καρδίαν·
Αὐχμῷ γὰρ ἤδη τοῦ καταξήρου ζόφου
Ἄφωνον εἶχον ἐξ ἀνάγκης τὸ στόμα,
Τῆς τοῦ λόγου σάλπιγγος ἐμπεφραγμένης.
Οὐδὲν γὰρ οὕτως ὡς ἀθυμίας νέφος
Χειμῶνα γεννᾷ καὶ νοημάτων ζάλην,
Καὶ συσκιάζει τοῦ λόγου τὸν ἥλιον,
Καὶ νύκτα ποιεῖ γνωστικῆς ἀβλεψίας,
Καὶ τοῦ λογισμοῦ συνθολοῖ τοὺς ἀστέρας·
γρ. ἀπο- Ἐγὼ δὲ πᾶσαν τὴν ἀχλὺν τῶν φροντίδων,
στρέφει. Καὶ τὴν ὁμίχλην τῶν φρενῶν * ἐπιστρέφει,
γρ. ἀπο- Καὶ τῆς διόπτρας τὴν ὀπὴν * ἀντιστρέφει,
φράττει. Δι' ἧς τὰ * μικρὰ τοῦ λόγου κινήματα
γρ. μα- Ὁ νοῦς θεωρεῖ γνωστικῶν ἐξ ὀργάνων.
κρά. Ἐπεὶ δὲ τῇ σῇ φωτοχύσμῳ λαμπάδι
γρ. τὰ τῆς Παρῆλθεν ἡ νύξ, καὶ τὸ πνεῦμά σου φθάσαν
μερίμνης Τῷ * τοῦ λογισμοῦ ἀντεφύσησεν νέφει,
ἀντεφυσή- Ἔλαμψε δ' ἡμῖν τὸ πρὸς εἰρήνην σέλας·
θη νέφη. Ἧκω φέρων σοι τῆς ἐρήμου καρδίας

GEORGII PISIDÆ, OPVS SEX DIERVM, SIVE MVNDI OPIFICIVM.

Præfatio ad Sergiũ Patriarchã Cõstãti-nopolitanũ.

OMNIS operis verbíq; celebrãtis Deum,
O lingua, ménsq;, pabulúmq; & corculũ,
Fluenta sermonum polos penetrantium
Infunde in aridum meum pectusculum:
Squalore nam caliginis, quæ me obruit,
Os vocis expers redditum planè mihi est,
Orationis flexili obducta tuba.
Ac nîl perinde vt anxij animi nubilum
Imbres ciet fluctúsque mentibus graues,
Occultat & Solem eloquentiæ aureum,
Noctémque gignit mentis ignorantiæ,
Rationis etiam turbat astra lucida:
Ast intus omnem mentis animíque horridam
Nubem, profundas ac tenebras contrahit.
Agítque retro rimulam dioptricam,
Qua perspicit Rationis alta mens graues
Commotiones, organis scientiæ.
At lampade tua illuminante orbem vndique
Cùm pulsa nox est, spiritus tuus celer
Obscura curarum reflauit nubila,
Nobis refulsit interim pacis iubar:
En cordis inculti offero fructus tibi,

Fructus tui roris rigatos flumine:
Nec fas rubis vt obsoletus sordidis
Animus feracem maximè segetem colat:
Nisi antè spinarum notas auelleres,
Aut amputares, ense vel rigidissimo
Precationis feruidæ rescinderes.

Piarū precum vis.

O cultor alme rupiúmque & sentium:
Nam seminas in saxa persæpè aspera,
Silicésque duros parere cogis liberos,
Dumósque syluestres iubes fructum edere:
Nec ales vlla semen hoc sanctum tuum
Rapiens volatu præpeti depascitur:
Nos irrigato lachrymarum flumine,
Tum fortè prolem denuò sterilis dabit,
Gignéntque fructum infructuosa pectora.
Sed quando laudes turpia vt fugis probra,
Iam metam ad ipsam dirigo nutum meum,
Tuis sagittis fretus omnino sacris.

Matth.3.

Orationis est quidem fons vnicus,
At plurimæ venæ abditorum * luminum,
Per quas rigat Propheta mentes regius,
Huiusce stillans scriptionis flumina:
O † quāta quámq; ampla est tuorū operū, DEVS,
Industria opifex omnium, mundi parens!
O diuitum ingens notionum abyssus, hæc
Haurire cupidis verba dia personans,
Quantum valent vt hauriant, non quantum habes.
Sophista Procle vocum humi serpentium,

* *Malim*, carminū.

† Versus intercalaris, epiphonematicus, è psalmo 103 cuius totū istud Poëma, Paraphrasis est amplissima.

Multùm

Καρποὺς γεωργηθέντας ἐκ τῆς σῆς δρόσου·
Οὐκ ἦν γὰρ εἰκὸς τὴν * βάτον πεφυρμένην — γρ. βάτῳ.
Ψυχὴν γεωργεῖν εὐφορώτατον στάχυν,
Εἰ μὴ φθάσας σὺ τοὺς ἀκανθώδεις ῥύπους
Ἀνεῖλες ἢ καθεῖλες, ἢ τομωτάτῳ
Τῆς σῆς προσευχῆς ἐξεχέρσωσας ξίφει.
Ἀλλ' ὦ γεωργὲ τῶν πετρῶν καὶ τῶν βάτων·
Σπείρεις γὰρ αὐτὸς κατὰ * πέτρας πολλάκις, — γρ. πετρῶν.
Καὶ τεκνοποιεῖν ἐκβιάζῃ τοὺς λίθους,
Φύειν τε * καρποὺς ἀξιοῖς καὶ τὰς βάτους· — γρ. καρπόν.
Καὶ πτηνὸν οὐδὲν τὸν σὸν ἔνθεον σπόρον
Ἐκ τῶν ἀδήλων βόσκεται πετασμάτων.
Ἄρδευσον ἡμᾶς τῇ ῥοῇ τῶν δακρύων,
Ἴσως * γένοιτο τέκνον ἐκ στείρας πάλιν, — γρ. ὅπως γένηται.
Καὶ καρπὸς * ἔμφρων ἐξ ἀκάρπου καρδίας.
Ἐπεὶ δὲ φεύγεις τοὺς ἐπαίνους * καὶ ψόγους, — γρ. εὔφρων
Πρὸς τὸν σκοπὸν τὸ ῥεῦμα συντείνας ἔχω, — γρ. ὡς.
Τοῖς σοῖς πεποιθὼς μυστικοῖς ἀκοντίοις.
Πηγὴ μὲν οὖν πέφυκε τοῦ λόγου μία,
Φλέβες δὲ πολλαὶ τῶν ἀδήλων * ὀμμάτων, — ἴσ. ἀσμάτων
Δι' ὧν ὁ Δαβὶδ πᾶσαν ἀρδεύει φρένα,
Ταύτης τὰ ῥεῖθρα τῆς γραφῆς ἀναβρύων,
Ὡς ἐμεγαλύνθη * τῶν σοφῶν σου κτισμάτων — δηλ. ὡς, τοῦ
Ἡ δημιουργὸς καὶ σοφὴ πανουργία. — θεοῦ τῶν
Ὦ πλουσίων ἄβυσσος ἐννοημάτων, — κτισμάτων
Βοῶσα τοῖς θέλουσιν ἀντλῆσαι λόγους,
Οὓς λαβεῖν χωροῦσιν, οὐχ ὅσους * ἔχεις. — γρ. ἔχει.
Ἀλλ' ὦ σοφιστὰ Πρόκλε τῶν κάτω λόγων,

Ὁ πολλὰ βροντῶν ἐκ νεφῶν λοξοδρόμων,
Ὁ πτωχόκομπος τῶν νοημάτων σάλος,
Ὁ πολλὰ τολμῶν εἰς ἀΐδιον κτίσιν,
Ἄκουε μικρῶν συλλαβῶν κρότος μέγα.
Καὶ πρίν σε γὰρ λέγουσι ταῦτα θαυμάσαι,
γρ. ἐκθλί-ψαντα. Τοῖς ὠσὶν* ἐκθλίψαντα τοὺς λόγους μόνον·
Τὸ τῶν νοημάτων γὰρ ἐκφράσαι βάθος,
Εἰπὼν, ἀπειπὼν, ἀστατῶν ἀνεστράπης,
Θάλπων τὸν ὄγκον εἰς κενὰς ὑποσχέσεις.
Οὐκ ἠγνόεις γὰρ δεινὸς ὢν λογογράφος,
Ὡς εἴγε καὶ κάνωπα τολμήσῃς φράσαι,
Αὐτός σε νύξας ἐκφοβήσῃ, σαλπίσας.
Καὶ μηδὲν ἡμῖν ὡς ἀκόμποις κομπάσῃς.
Εἰ ταῦτα φράζει Πρόκλος ὀκνεῖ καὶ τρέμει,
Πίστις δὲ θαρρεῖ καὶ λαλεῖ καὶ συγγράφει.
Ἀλλ', ὦ σοφιστὰ τῶν ξενοσπόρων λόγων,
Ἄκουε Πρόκλε, μηδὲ κομπάσῃς, ὅτι
Σοῦ τὴν ἀφορμὴν τοῦ σκοποῦ δεδωκότος
Σιγῶσι Πρόκλοι καὶ λαλοῦσιν ἀγρόται.
Ὦ τὴν ἀνεξεύρητον ἣν ἔχεις φύσιν
Κρύψας ὁμίχλῃ καὶ περιστείλας γνόφῳ,
Ὅπως μάθοιμεν πῶς ἀεὶ κεκρυμμένη
Ἐκ τῶν ἑαυτῆς φαίνεται ποιημάτων.
Ὦ τὴν ἀκίνητον οὐρανοῦ στέγην
Τῷ σφαιρομόρφῳ τῶν σοφῶν εἰλημάτων
Ὕψει πλατύνας, καὶ τοσαύτῃ συντάσει
Βάθρον τεθεικὼς μηδαμοῦ πεπηγμένον.
Ὦ δέρριν ὥσπερ ἐξαπλώσας τὸν πόλον·

Ὁ σὸς

Multùm intonans è flexuoſis nubibus:
O notionum pauperum & tumentium
Procella, in æternam creaturam procax,
Exilium audi ſyllabarum quanta vis:
Namque ante dicunt iſta miratum eſſe te,
Tantùm prementem dictiones auribus:
Nam cogitatorum altitudinem eloqui,
Aiens, negans, animo vacillans, abnuis,
Fouens tumorem inanibus dictis tuum.
Nec neſcius es, ô ſcriptor aſtutiſſime,
Vt ſi modò auſis de culice quid dicere,
Hic ipſe te pungendo terreret fremens:
Nobis ſuperbéque haud ſuperbis nil feras.
Si tale quid dicat Proclus, cunctans tremit,
Fides at audet ſcribere & firmè loqui.
Tu qui peregrinos temerè fundis ſonos,
Attende Procle: ne inſolenter dictites,
Dum tu aſſequendi occaſionem das ſcopi,
Silere Proclos, ruſticanos at loqui.

In Proclũ, ſiue Ioan. Philoponũ, impiũ Tritheitẽ, Procli nomine inuehitur.

Natura cunctis, ſumme DEVS, incognita,
Quam nube cæca condis & caligine,
Vt hinc ſciamus, cùm vſque ſit recondita,
Tamen patere operationibus ſuis.
TV mobilem ſemper poli concham ardui
Cęleſtium pulchrè rotundata orbium
Extendis altitudine, atque eiuſmodi
Intenſione ſtabilis haud ſedem grauem.
TV pellis inſtar explicauiſti polum:

De admirabilitate Dei, operũque ei᷒. Iob. 12. Rom. 1. De cælo & cæleſtibus globis, in genere.

Psal. 103. Esa. 40. Hier. 51. Iob. 38.

Námque tuus Orpheus fila contrectans lyræ
Deum canentis, nuncupat pellem polum:
Quòd longa porrecta in spatia profundáque
Subtilitas sit corporum cœlestium:
Quamquam asserat speciem hunc habere fumidam
Acuta perspicacis animaduersio,
Dum luminum conuersio per inania
Obiectum obit spectationis abditæ.
Siue hunc bipartitum globum instar fornicis
Sursum eleuatum aut eminentem prædicet,
Seu versus ipsum orbem infimum labi putet:
Namque ex volutionibus notis suprà,
Spectatur altera inferiùs abscondita:
Firmamen vt habeat basim quæ in te sita est,
In sede, fixo quæ caret fundamine.
Consurgit vt suprà, premitur infrà polus,
Porrigitúrque ad latitudinis cauum:
At circulo pares habet distantias,
Ac stans fugit, saliénsque firmus permanet,
Et motionem ceu quietem, mirùm, habet.
Contrario motu cietur quàm orbis hic,
Ne occursus iste complicatorum orbium
Contentioso dissipetur impetu:
Nam cursibus contrariis par maximè est,
Velocitatis nutus vbi renititur,
Obsistat vt reuolutionum vinculum:
Ne deferatur motionis magna vis
Per inanitatem circulorum obeuntium:

Turbatur scilicet visus ob rei aspectabilis distantiam.

Psal. 74. 92.

Sed

Ὁ σὸς γὰρ Ὀρφεὺς τὴν θεόφθογγον λύραν
Κρούων ὁ Δαβὶδ, δέῤῥιν εἶπε τὸν πόλον.
Ὡς ἐκταθείσης πρὸς τὰ μήκη καὶ βάθη
Τῆς ἁπλότητος τῶν ἐν ὕψει σωμάτων.
Εἰ καὶ κάπνου δὲ τοῦτον ἐμφάσεις ἔχειν
Προβλεπτική τις εἶπεν ὀξυδερκία,
Κενεμβατούσης τῆς φορᾶς τῶν ὀμμάτων
Πρὸς τὴν ἀμυδρὰν τῆς ῥοπῆς θεωρίαν.
Ἡ σφαῖραν ἡμίτμητον ἀψῖδος δίκην
Ὑψουμένην ἄνωθεν, ἢ κυρτουμένην,
Ἢ καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν κάτω φερομένην.
Ἐκ τῶν ἄνω γὰρ γνωστικῶν κυλισμάτων, γρ. κυρτου-
Κάτωθεν ἄλλη φαίνεται* κεχρυμμένη, μένη.
Ὅπως* ἔχει στήριγμα τὴν ἐν σοὶ βάσιν, γρ. ὅμως.
Εἰς βάραθρον ἀστήρικτον* ἐστηριγμένη. γρ. ἐστηρι-
Ἄνω γὰρ ἦρται καὶ βαθύνεται κάτω, γμένος.
Ἐκτείνεται δὲ πρὸς τὸ χάσμα τοῦ πλάτους,
Ἴσας δὲ κύκλῳ τὰς ἀποστάσεις ἔχει,
Ἑστὼς δὲ φεύγει, καὶ διατάττων προσμένει·
Στάσιν δὲ τὴν κίνησιν ἀῤῥήτως ἔχει.
Τρέχει δὲ τῷ σύμπαντι τὴν ἐναντίαν
Μήπως τὸ συγκίνημα τῶν ἐλασμάτων
Ὤθημα πάσχων ἐκραγῇ τῇ συντάσει.
Ἐν τοῖς ἐναντίοις γὰρ εἰκότως δρόμοις,
Ἡ τοῦ τάχους σύννευσις ἀντωθουμένη
Παρακρατεῖ τὸ σφίγμα τῶν κυλισμάτων,
Μήπως καταῤῥαγῇ τῆς φορᾶς ἡ σφοδρότης
Ἐν τῇ κενώσει τῶν τομῶν καταδρόμων,

Αλλ' ὥσπερ εἰς σύνδεσμον ἀντεστραμμένον
Τοῖς ἀνθελιγμοῖς συγκρατεῖται τῆς τάξεως,
Βάσει τρεχούσῃ καὶ φορᾷ πεπηγμένῃ.
Εστι δὲ πασῶν ἀκροτήτων ἀκρότης,
Ορος δὲ πάντων ἐστὶ τῶν ὁρισμάτων·
Αφίσταται δὲ τῶν ἀφεστώτων ὅλων,
γρ. τούτων. Οὐδὲν δὲ τούτου μεῖζον ὡς ἀμετρία.
Εντεῦθεν αὐτὸν ἐκπλαγέντες ὡς μέγαν,
Ως εὐρύν, ὡς ἄπειρον, ὡς ἐπηρμένον,
Μύθοις ἔπλαττον, ὡς ἀτλαντικοῖς πόνοις,
Μακρὸν ὑπόστεισμα κιόνων ἔχει.
Ισως τὰ μακρὰ τῆς ἀδηλίας βάθη
Στύλων ἀβάθρων ἐκτυποῦντες ἐμφάσει.
Μέγας γάρ ἐστιν ὡς θεοῦ μικρὸς θρόνος.
Ηβᾷ δὲ γηρῶν, καὶ παρακμὴν οὐκ ἔχει,
Εως ὁ πηγνὺς αὐτὸν εἰλίξει λόγος.
Στολίζεται δὲ τὸν χιτῶνα τὸν μέγαν,
Τὸν ἀέρα κλωσθέντα κερκίδι ξένῃ.
Χυτόν, διαυγῆ, λεπτόν, ἠπαιωρημένον,
Εἰς πᾶσαν εἰσδύοντα σωματουργίαν.
Περιέρχεται δὲ νυμφικῶς ἐστεμμένος,
Λαβὼν διαυγεῖς μαργαρίτας ἀστέρας.
Εχει δὲ πρὸς τὰ στέρνα λυχνίτην ἕνα,
Ως πῦρ ἀποστίλβοντα πρὸς τὴν ἡμέραν.
Αλλον δὲ λευκόπυρσον ὡς πρὸς τοὺς πόδας,
Δεικνύντα λευκὴν πανταχοῦ τὴν ἑσπέραν·
Φρουρεῖ δὲ πᾶσαν, ὡς ἐν εἱρκτῇ τὴν φύσιν.
Τηρεῖ δὲ τὰ στοιχεῖα φραγμώσας ὅλα.

Κόλπος

Sed hæreat, quaſi vinculo adſtrictus, polus,
Pernicitatis inuolutionibus,
Baſi vaganti, & lationi immobili.
Polus omnium eſt extremitatum ſummitas,
Ac terminorum terminus planè omnium:
Abſcedit à cunctis procul diſtantibus,
Immenſitáſque ſola menſura illius.
Hinc obſtupentes plurimi, ingentem velut,
Et latum & immenſum, eleuatúmque altius,
Finxêre vt hic Atlanticis laboribus
Ingentium fulcrum columnarum occupet: Ariſt. 2. de cælo, cap. 1. Atlãtis allegoria explicatur.
Obſcuritatis forſitan voragine
Sub talium expreſſa columnarum typo.
Ingens enim eſt, velut Dei paruus thronus:
Pubes ſeneſcenti eſt, vigor nec deficit,
Dum ſermo pollens hunc ciet qui condidit.
Velatus ille eſt maximo velamine,
Nempe Aeris, radio nouo qui textus eſt.
Hic fuſilis, tenuis, refulgens, rarus eſt, Aer.
Penetrans in omnem corporum molem illicò.
Procedit ergo ſplendida ornatus toga,
Vt margaritas clara geſtans ſidera: Stellæ.
At pectori adiunctum vnicum lychnitem habet, Sol.
Vt flamma, ſplendentem diurna ad tempora:
Candore fulgentem alterum, quaſi ad pedes, Luna.
Vbique candidum indicantem veſperum.
Vt carcere omne continet rerum genus:
Elementa ſeruat cuncta, cingítque aggere:

Sinúſque motu præditorum eſt omnium,
Anteuenit omnem cuncta motum concitans,
Punctíque tellurem inſtar in medio gerit:
Nulláque firma in ſede ſtabilitus, tamen
Cinctum orbe centrum parte ab omni ſuſtinet:
Conuoluit idem abyſſum, vt in cunabulis:
Circundat omnem, rete ceu quodam, plagam.
Coërcet omnia, quæ, Deus, ſolus regis:
Tantámque molem arcens ſuis amplexibus,
Arctatur extra, latitudo quâ patet:
Immenſitas namque orbium cæleſtium
Dimenſa tecum, eſt punctum in anguſto ſitum.
Summe artifex multiplicis adeò tegminis,
De Situ orbis terrarũ. Naturam enim deſcribis omnem, ceu libet,
Tua dioptra, contegíſque infra abditos,
Atque accolas, hoc ſubdiali vmbraculo:
Cremas quidem vríſque ignibus clarum æthera,
At minimè conſumis calore condita,
Imò vt placet rem quamque ritè collocas.
Tu perbeatas Angelorum eſſentias,
De Angelorum figuris & hymnis. Vel ſpiritum indicas, vel ora flammea,
Vim feruidam pingens acutámque his datam:
Vel quadriformæ imaginis fingis nota,
Dum robur ac diuerſitatem harum exprimis.
Aut luminum expãdis numerum in his maximum,
Lucem vt tuam poſſint videre apertiùs,
Et lateat ipſas quod cietur hîc nihil.
Nam hymnos canunt tibi, Imperatori ſuo,

Cherubim,

Κόλπος δὲ παντὸς γίνεται κινούμενος,
Φθάνει δὲ πᾶν κίνημα, συγκινῶν ὅλα,
Στιγμὴν δὲ τὴν γῆν ὥσπερ ἐν μέσῳ φέρει.
Ἐπ' οὐδενὸς δὲ πήγματος πεπηγμένος,
Τὸ κοσμαγωγὸν ἀντερείδει κεντρίον·
Συνδεῖ δὲ τὴν ἄβυσσον ὡς ἐν σπαργάνῳ·
Κυκλοῖ δὲ τὴν σύμπασαν, ὡς ἐν δικτύῳ·
Σφίγγει δὲ πάντα σοὶ μόνῳ κρατούμενα.
Καὶ τὸν τοσοῦτον * ὄγκον ἐγκλείσας ἔσω,
Ἔξωθεν αὐτὸς τῷ πλάτει συσφίγγεται· γρ. κόσμον
Μετρουμένη γὰρ οὐρανῶν ἀμετρία,
Ὡς πρὸς σε στιγμὴ γίνεται στενουμένη.
Ὦ μηχανουργὲ τῆς πολυστρόφου στέγης,
Διαγράφεις γὰρ πᾶσαν ὡς θέλεις φύσιν
Τῇ σῇ διόπτρᾳ, καὶ στεγάζεις τοὺς κάτω,
Καὶ τοὺς περιοίκους, εἰς ὑπαίθριον * σκέπην. γρ. σκέπεις.
Διαφλέγων μὲν καὶ πυρῶν τὸν αἰθέρα,
Πλὴν μὴ φλογίζων τῇ πυρώσει τὴν κτίσιν,
Ἀλλ' ὡς δοκεῖ σοι πᾶσαν ἁρμόζων φύσιν.
Ὦ τὰς ἀδήλους οὐσίας τῶν ἀγγέλων
Ἢ πνεῦμα δεικνὺς ἢ πυρίστομον φλόγα,
Τὸ θερμὸν αὐτῶν καὶ τομὸν διαγράφων·
Ἢ τετραμόρφῳ σχηματίζων εἰκόνι,
Τὸ στερρὸν αὐτῶν ζωγραφῶν καὶ ποικίλον·
Ἢ πλῆθος αὐτῶν ἐξανοίγων ὀμμάτων,
Ὡς καὶ τὸ σὸν φῶς ἐμφανέστερον βλέπειν,
Καὶ μὴ λαθεῖν τι τῶν κάτω κινουμένων.
Σοὶ γὰρ φέρουσιν ὕμνον, ὡς νικηφόρῳ,

Χερουβίμ, ἀρχαί, καὶ θρόνων στρατεύματα,
Καὶ πᾶς Σεραφὶμ εἰς ἀκίνητον τάξις
Ἑστὼς πτεροῦται, καὶ πεπηγμένος τρέχει.
Καὶ ταῖς δυσὶ μὲν τοῦ προσώπου τὴν θέαν
Σκέπει πτέρυξι, ταῖς δυσὶ δὲ τοὺς πόδας,
Καὶ ταῖς δυσὶ πρὸς ὕψος ἵπταται μέγα·
ἴσ. τριφεγγές. Καὶ τὸ * τελφεγγὲς τῆς ἀγγελίας * σέλας
γρ. μέλος. γρ. σέλας. Εἰς ἓν συναρμόζουσι κύριον * σέβας.
Δεικνῦντες αὐτοπρόσωπα τῇ διαιρέσει,
Καὶ τῇ συνέξει τοῦ θεορρύτου λόγου,
Διαιρετῶς μὲν τὰς ὑποστάσεις σέβειν,
Ἡνωμένως δὲ προσκυνεῖν τὴν οὐσίαν,
γρ. ἐμφαντικὴν τῇ ὀρθοδοξίᾳ. Ἐκφαντικῇ * τρανοῦντες ὀρθοδοξίᾳ,
Τὴν † υἱότητα τοῦ λόγου σαρκουμένην,
γρ. τ. ἀξιότητα. Εἰς ἀλλόφυλον μὴ ῥῖψαι τετράδα,
Ἀλλ' ἓν πρόσωπον καὶ θεαρχίαν μίαν,
Πρὸ σαρκὸς ὑμνεῖν καὶ μετὰ * σαρκὸς λόγον,
γρ. σάρκωσιν. Τὸν αὐτὸν ἄνθρωπόν τε καὶ θεὸν φύσει,
Μὴ προσθέσει χυθέντα, μὴ διαιρέσει
Τομὴν παθόντα, μὴ τραπέντα συγχύσει,
Διπλοῦν τὸν ἁπλοῦν, μηδαμοῦ πεφυρμένον.
γρ. κτισμάτων. Ὦ πρὸς τὸ κάλλος τῶν ἐν ὕψει * σωμάτων
Λειμῶνα πολλῶν ἐμφυτεύσας ἀστέρων,
Καὶ νύκτα κοσμῶν, καὶ στολίζων ἡμέραν
Καὶ φῶς καθαίρων, καὶ μελαίνων ἑσπέραν,
Καὶ πῦρ γεωργῶν, καὶ κατασπείρων ὕδωρ,
Τὰ κοινὰ τοῖς χρῄζουσι θησαυρίσματα.
Ὦ λεπτόσωμον ἐκχέων τὸν ἀέρα·

Πρὸς

Cherubim, Poteſtates, Thronorum exercitus,
Seraphímque cunctus celeritate immobili
Stans aduolat, fixúſque pernix curſitat:
Binis & alis velat aſpectum ſuum,
Alíſque geminis protegit pedes ſuos,
At alteris binis in altum tollitur.
† Aptantq́ue Numinis iubar ter lucidum
Ad vnicam venerationem principem.

† vide an leg. Sanctúmque Numinis melos ter cócinunt.

Sicq́ue euidenter indicant, dum diuidunt
Iungúntque verbum, quod fluit diuinitus,
Hypoſtaſes diuiduè honorandas quidem,
Subſtantiam at ſolùm eſſe adorandam vnicam:
Plana docentes, recta & in Deum fide,
In carne Filium editum, Verbum ſacrum,
Extraneam haud quaternionem admittere,
Perſonam at vnam, principatum vnum Dei,
Verbum ante carnem colere, poſt carnem quoq;
Simul Dei naturâ & hominis præditum:
Non auctione fuſum, & indiuiſum ea
Partitione, à mixtione liberum:
Idem eſt duplex, ſimplexq́ue, purum maximè.
Tu pulchritudine orbium cæleſtium,
Quamplurimorum ſiderum pratum ſeris,
Ornas tenebras, & diem velo induis,

De Mundi toti⁹ ornatu.

Lucémque luſtras, veſperúmque atrum facis,
Ignem excolis, ſeménque in vndas coniicis,
Opes egenis quas recondis omnibus.
Subtile corpus, Aërem, tu diſſipas,

De Aere denuò.

Ad hunc enim reuertor ipſe identidem,
Quem dum loquor reſpiro nunc vel maximè,
Qui cùm ſe vbique fundat, eſt fixus tamen:
Spiraminíſque libripens iuſtiſſimus:
Fluxus perennis, munus argento haud datum.
Nōn diues, aut quantumlibet princeps potens,
Auræ amplioris percipere tractum queat.
Effundit in cunctos ſuam æquè gratiam:
Tum ſingulis ſimplex patet, tum multiplex,
Reciſus integer eſt, fluitat haud turbidè:
Vnitus in diſpertiendis flatibus:
Concretus & ſtans, vndiquaque profluit.

De Sole & eiuſ proprietatibus, vt Pſal. 18.

Titana Solem tu creaſti maximum:
Nam me iuuat cum Sole rurſus colloqui,
Auidè intuens notíſque ſignans hoc iubar:
Commune lumen, peruidentem omnia oculum.
Hic altor ignis omnium, qui veſperum
Cùm ſubter eſt terram facit, ſupra at diem.
Hic orbis eſt ſpeculum, vel è contrario,

Oculi qua ratione illuſtrentur: vide Ariſt. de Sēſ. c. 2. & lib. 2. de Aīo. c. 7.

Scintilla viſus, ſplendor vnde luminum,
Vel fulgor emicans procul, peregrina vel
Vtcunque res inducta, viſum perficit.
Nil motioni eſt illius reconditum,
Eſtque omnibus ſua lampas irradians ſatis.
Et ad profundum extremitatum præuenit,
Luciſque fontes orbe concitas habet.
Communis eſt hortator opificum omnium:
Verſatur at curſu polo contrario,

Immotus

Πρὸς γὰρ τὸν αὐτὸν ἀναπέρχομαι πάλιν,
Καὶ μᾶλλον αὐτὸν νῦν λαλῶν ἀναπνέω,
Τὸν πανταχοῦ ῥέοντα, καὶ πεπηγμένον,
Τὸν εὐτάλαντον τῆς πνοῆς ζυγοστάτην,
Τὸν ἄφθονον ῥοῦν, τὴν ἀνάργυρον δόσιν.
Ου πλούσιος γὰρ, οὐ δυνάστης ἁρπάσει
Πνοῆς περιττῆς ἐξ ἐκείνου συρμάδα,
Αλλ᾽ εἰς ὅλους πρόσεισι τὴν ἴσην χάριν,
Καὶ πᾶσιν ἁπλοῖς φαίνεται καὶ ποικίλος,
Τομαῖς ἀτμήτοις, εἰσφοραῖς ἀσυγχύτοις·
Εν τῷ μερίζειν τὰς πνοὰς ἡνωμένος,
Εν τῷ παρέχειν πανταχοῦ * σεσωσμένος. γρ. συνημμένος.
Ω τὸν γίγαντα τοῦτον ἥλιον κλίσας·
Σφίζω * γὰρ αὐτῷ προσλαλῆσαι καὶ πάλιν, γρ. φείδω.
Βλέπων ἀπλήστως καὶ γράφων τὸν ἥλιον,
Τὸ κοινὸν ὄμμα, τὴν πανοπτρίαν κόρην·
Τὸ πάντροφον πῦρ, τὸν ὑπὸ γῆς μὴ σβεσθέντα,
Υπὲρ δὲ τὴν γῆν ἐργάτην τῆς ἡμέρας·
Τὸ κοσμικὸν κάτοπτρον, ἢ τὸ ὑπαίθριον
Τὸν ὀπτικὸν αὐτὴν ἀστέρα, τὴν τῶν ὀμμάτων
Εκλαμψιν ἢ † πρόσλαμψιν, ἢ ξένην φύσιν γρ. πρόσλαμψιν, ἢ ξένην λύσιν.
Εν εἰσαγωγαῖς * ἐκδοχὰς ποιουμένην. γρ. ἐκδοχῶν.
Ουδὲν γὰρ αὐτοῦ τῆς φορᾶς ἀπεκρύβη,
Αρκεῖ δὲ πᾶσι τῇ ῥοπῇ τῆς * ἀκτῖνος· γρ. ἀλμίδος.
Φθάνει δὲ μέχρι τοῦ † βάθους τῶν τερμάτων γρ. βυθοῦ.
Φωτὸς δὲ πηγὰς κοσμοκινήτους ἔχει.
Εστι δὲ κοινὸς ἐργεπείκτης τῶν κάτω.
Τρέχει δὲ τῷ σύμπαντι τὴν ἐναντίαν

Immotus vt sic lationis impetus
Decursibus prematur aduersis sibi:
Ne vinculum volutionum corruat
Intensione, quæ fit in rectum, orbium.
Sed ceu implicatus colligante vinculo,
Pernicitatis stringitur retinaculis,
Basi vagante, motione non vaga:
Nam nisi maneret stabilis, at diuerteret,
Incendio flagraret orbis illicò.
Tu Lunæ opacam lampada orbe in infimo
Accendis, instauráſque Solis ignibus:

Luna, quî radijs Solis accendatur.

Nam commodat Sol lumen huic radijs suis,
Nec sat scio quî id afferant, forsan tamen,
Non tanquam egeres mutuato lumine:
(Siquidem ante Solem lumen infundis tuum)
Sed conditis vt rebus hunc modulum inderes
Pulchræ necessitatis, & docti imperî.
Vt indiga almæ lampadis Phœbi soror
Induceret perceptiones humidas:
(Humore namque gaudet adiuncto calor)
At feruidus vigore Phœbus aureo
Expromat insitos vapores illius:
Vt mixtio hæc par sit iugali vinculo,
Cùm copulantur duo creandi gratia,
Fœtuſque pulchros edat è lætis satis,
Sponsum calentem Luna coniungens sibi.
Hostile nil, pugnáxve condidit Deus:
Sed quasi sorores genitor, & rector domus,

Elementorũ 4. vinculum.

Concordia ligat, repugnant quæ sibi,
Quaternionis ordinem edens disparis:
Malim, Quatuor columnarum instar infractus foret.
Vt vniuersus mundus hic, magna vt domus,
† Quatuor arietum perstet infractus modo:
Firmamine assumpto, quod vndique nititur.
Res iungis ita, natura quarum dissidet,
Suades & illas domicilia coniungere,
Hoc prælio aspirante nutum ad vnicum,
Vt reliqua communis sit his concursio:
Aër.
Et hæc quidem contexat aëreum hoc opus,
Subtile stamen, vitæ ad almum spiritum.
Ignis.
At ignis hæc natura fila valida net,
Tunicámque conficit fouenda ad corpora.
Aqua.
Producere alia imbres solet largos aquæ,
Feruore nimio ne crementur cætera.
Terra.
Ac terra demum ædes decoras efficit,
Et in dies nobis parat conuiuia.
Discordia concors.
Sic altiùs quàm mens capiat, essentias
Pugnare quæ videntur, vnà colligas.
De quatuor anni tẽpestatum vicissitudine. Xenophon lib 6. Cyri institut. Hor. lib. 4. od. 7.
Æstatis etenim flammeus vigor suum
Feruorem in hiemem frigidam haud mutat citò,
(Nam summitates, cùm repentinæ, nocent)
Sed temperatum ad tempus, autumnum & grauem,
Sensim rigorem nutricat dulcedine.
Nec frigore à duro, calorem ad feruidum,
At floridum ver primum adit, placidè amouens
Brumam rigentem, vt mox calores ingerat.
Atque hæc vicissim agunt reciproca via,

Instar

Εἰρηνοποιῶν τὰς ἐναντίας φύσεις,
Τάξιν τε δεικνὺς τῆς ἀτάκτου τετράδος.
Ὅπως ὁ κόσμος οὗτος, ὡς οἶκος μέγας,
Ἄρρηκτος ἔσται τεττάρων † κριῶν δίκην, ἴσ. κιόνων.
Λαβὼν ὑποστήριξιν ἀντωθουμένην.
Οὕτως συνάπτεις τὰς ἀσυμβάτους φύσεις,
Πείθεις δὲ ταύτας ἐν συνοικίᾳ μένειν,
Εἰς ἓν θέλημα συμπνεούσης τῆς μάχης,
Ὡς λοιπὸν αὐταῖς κοινὸν εἶναι τὸν δρόμον·
Καὶ τὴν μὲν ἔργων ἀερόστημον πλέκειν,
Ὕφασμα λεπτὸν εἰς ἀναπνοὴν * βίου. γ. μίαν.
Τὴν δ' αὖ πυρὸς νήθουσαν ἀρραγεῖς μίτους,
Χιτῶνα ποιεῖν εἰς τὸ θάλπειν τὴν φύσιν.
Τὴν δ' αὖ φέρειν ἔνομβρον ἐξ ἔθους ὕδωρ, γ. ὑπερβρά-σῃ.
Μήπως τὸ θερμὸν φθαρτικῶς * ὑποβράσῃ.
Τὴν γῆν δὲ ποιεῖν εὐπρεπῆ τὴν οἰκίαν,
Καὶ πάντας ἡμᾶς ἑστιᾶν καθ' ἡμέραν.
Οὕτως ὑπὸ νοῦ εἰργάσω τὰς οὐσίας,
Ἐν τῇ δοκήσει τῆς μάχης, ἡνωμένας.
Καὶ τοῦ θέρους μὲν ἡ φλογώδης ἀκρότης,
Οὐκ εὐθὺς εἰς χειμῶνα τὴν θέρμην τρέπει, γ. τῶν σω-μάτων.
(Αἱ γὰρ μετάρσεις βλαπτικαὶ * τῶν ἀνθρώπων)
Ἀλλ' εἰς τὸ μετόπωρόν τε καὶ κρᾶσιν μέσην,
Τῷ μαλθακῷ τὴν ψύξιν ἠρέμα τρέφει.
Κἀντεῦθεν εὐθὺς οὐ πρὸς ἄκρατον ζέσιν,
Ἀλλ' εἰς ἔαρ μέτεισι, καὶ λεληθότως
Τὸν κρυμὸν ὠθεῖ, καὶ τὸ καῦμα συλλέγει.
Καὶ ταῦτα δρῶσιν ἐξ ἀμοιβαίου δρόμου,

Inſtar puellarum choros agitantium,
Digitoſque conſerentium inter ſe ſuos,
Vitæ decoræ vt choream agant pulcherrimam.

Comparatio temporum viciſſitudinis cum chorea. Theod.Cyr° in amic.exul.

O quāta, quámq; ampla eſt, tuorū operū, DEVS,
Opifex poteſtas hæc, palàm oculíſque omnium!
Bruma vigente, arbuſta ſtirpéſque ocyùs
Penetrabili vſtæ frigore, areſcunt: decor
Recedit, infirmi labaſcunt ramuli,
Cadunt folia, tanquam cadaueri pili.
Pòſt paululum labem eluunt iſtam arbores,
Reddunt venuſtatem, comas gignunt nouas,
Baccis decus ineſt, folia ſunt velut comæ,
Hæc abditis quaſi è ſepulchris prodeunt,
Generis ſui aſſuetam ad reuiuiſcentiam.

Brumæ & veris deſcriptio.

Æſtatis ecce tempus inſtat, nec ſcio
Quonam modo Sol ille flammis lucidus,
Momento eadem temporis, curſu & pari,
Hîc inficit nigrore vultus quos cremat,
Idem alibi rurſus alba corpora indicat:
Idem aridi fœtus ſatorum vt ſint facit,
Reddit liquorum idem vapores humidos,
Hos namque miſcet curſibus per aërem.
Vixque comes vdo calens adiungitur,
Vt temperatum miſceatur in modum,
Hæc qualitatum ſummitas, quæ ipſis ineſt:
Ne rapidè adurat omnia immodicus calor,
Cùm nullus adſit intus vuidus vapor:
Neu humoribus redundet iſte neutiquam

De Æſtate & Solis effectu.

Hic locus eſt ſuſpect°.

Curſus liquore deſtitutus humido.
At veluti bini ad vnicum artifices opus:
Vapor quidem humectat, paritque gramina,
Et gignit Autumni aſperos fœtus grauis:
Inque his leuia multa integumenta explicat,
Ne ſic grauetur tener & infirmus liquor,
Nimis aut prematur arctiore vinculo,
Atque inde pomi ſuccus omnis excidat.
Nam gramen eſt concretionis indigens,
At mollitudinis liquorum firmitas.
Ergo duobus vnus occurrens calor,
Laxans & aſtringens modo dictu nouo,
Quod deficit, donis replet contrarijs:
Herbæ quidem radicem adhærentem creat,
Feruore mox tenui liquores condiens,
Vt carneum ſuauem cibum rore apparat.

Comparatio inſignis.

Vt accidit cùm cordibus duriſſimis
Scintilla Solis mentium ſuperuenit,
Quæ fouet & emollit, alit & corroborat,
Ex ſterilitate fructum amœnúmque inſerit.

Elementorũ & temporis cum Curru ſimilitudo.

Tv quadriiugi currus modo quatuor locas
Elementa, curſúſque habenis ſuſtines,
Septem dierum conuolutis orbibus:
Vitæ ſed axem vertis humanæ citum
Menſura eâdem, fluctuante nec rota.
Repagulorum limites ſeruas ratos,
Excurrat vt ne vehiculum orbitam ſuam,
Lacerúmque fiat, turbet aut ſpectaculum,

Aut

Τῆς ὑγρότητος ἡ φορὰ μονουμένη.
Ἀλλ' ὥσπερ εἰς ἓν ἔργον ἐργάται δύο,
Τέγγει μὲν ἰκμὰς, καὶ προσβάλλει τὴν πόαν,
Καὶ τῆς ὀπώρας ὠμὰ τίκτει τὰ βρέφη,
Ἐν οἷς τὰ πολλὰ λεπτὰ τείνει σπάργανα,
Μή πως βαρυνθῇ τῶν ὀπῶν ἡ χαυνότης,
Καὶ θλῖψιν ἕξει τῇ δέσει τοῦ σφίγματος,
Κἀντεῦθεν ἰκμὰς τῆς ὀπώρας ἐκπέσῃ.
Ἐπεὶ δὲ δεῖται πήξεως μὲν ἡ χλόη,
Χαυνώσεως δὲ τῶν ὀπῶν ἡ στερρότης·
Θέρμη συναντήσασα ταῖς δυσὶ μία,
Χαυνοῦσα καὶ σφίγγουσα τῷ ξένῳ λόγῳ,
Πληροῖ τὸ λεῖπον δωρεαῖς ἐναντίαις.
Καὶ τῇ χλοῇ μὲν ῥίζαν ἑδραίαν φύει·
Λεπτῇ δὲ * χυλώσασα τοὺς ὀποὺς ζέσει, γρ. χαυνώσασα.
Τὴν βρῶσιν ὡς ἔνσαρκον ἀρτύει * δρόσῳ. γρ. δρόσον.
Ὡς καὶ παρ' ἡμῖν ὠμότητα καρδίας,
Σπινθὴρ νοητοῦ προσβαλόντος ἡλίου,
Θάλπει, μαλάττει, καὶ πεπαίνει καὶ τρέφει,
Καὶ καρπὸν ἐντίθησιν ἐξ ἀκαρπίας.
Ὦ τετράπωλον ὥσπερ ἅρματος θέσιν,
Στοιχεῖα τάττων, ἡνιοχῶν * δὲ τοὺς χρόνους, γρ. ἡνιοχῶν δὲ δρόμοις.
Ἐν ἑπτακύκλοις ἡμερῶν * περιδρόμοις· γρ. περιόδοις.
Διεξάγων δὲ τοῦ βίου τὸν ἄξονα,
Ῥυθμῷ * συνήθει, καὶ τροχῷ βεβηκότι· γρ. ῥυμῷ. Hanc lectionem, si germana est, sequar, interpretando, Temone cõsueto, & rota firmissima,
Καὶ συμφυλάττων τὰς συνεκτικὰς θύρας,
Μή πως ὄχημα τοῦ συνήθους ἐκδράμῃ,
Καὶ σκῦλμα πέμψῃ, καὶ ταράξῃ τὴν θέαν,

D

χ. φύσει, καὶ φείσει. Δημοφθόρου τε * λύσιν ἐμβάλῃ μάχης·
Ἀλλ' ὥστε πάντων τακτὸν εἶναι τὸν δρόμον,
Καὶ μηδὲν ἡμᾶς αὐτόδετον βλέπειν
χ. τὴν κτ. Κοινὴν δὲ δούλην πᾶσαν εἶναι σου * κτίσιν·
Καὶ μήτε συνδεθεῖσαι εἰς λύσιν τρέχειν,
Μηδ' αὖ παρελθεῖν τοὺς πεπηγμένους ὅρους,
(Εἰ μὴ μόνος σὺ τὴν τροπὴν ἀπεργάσῃ,
Καὶ γὰρ συνειδὼς προσκοπῶν τὸ συμφέρον)
Τῶν σῶν μεγίστων ἐγχειρῶν τὴν κτίσιν
Μή τε τρέπεσθαι πᾶν γένος, καὶ συγχύσεις
χ. ἐπεισάγειν. Ταῖς κοσμολέθροις ἐκτροπαῖς παρεισάγειν,
Μηδ' αὖ μένειν ἄτρεπτον, ἀλλ' ἔχειν ὅρους
Τρεπτῆς ἀνάγκης, μὴ λαθοῦσα τῷ χρόνῳ,
Θεὸς νομισθῇ τοῖς ὁρῶσιν ἡ κτίσις.

περὶ ἐκλείψεως. Τίς γὰρ σελήνην ἢ τὸν ἥλιον βλέπων,
Ὀφθαλμιῶντας τῇ πρὸς ἔκλειψιν νόσῳ,
Οὐκ εὐθὺς ἔγνω τῇ διδασκάλῳ φύσει,
Ὡς οὐκ ἂν ἠλλάξαντο φωστῆρες γνόφον,
Εἰ μὴ παθηταῖς ἐζοφοῦντο λαμπάσι;
Ἢ τίς τὸν αὐτὸν ἀσυνόπτως ἀστέρα,
περὶ ἑώου, καὶ ἑσπέρου. Καὶ φωσφόρον γνοὺς, καὶ σκοπήσας ἕσπερον,
Οὐκ οἶδεν αὐτὸν ἐργάτην διπλοδρόμων,
Κήρυκα νυκτὸς, καὶ προφήτην ἡμέρας;

περὶ οὐρανοῦ. Τίς τὸν μέγιστον οὐρανὸν τοῦτον βλέπων,
Καὶ τὸ ἀκίνητον ἣν ἔχει βίαν,
Τῶν ἀστέρων τε τὰς συνεχεῖς καταδύσεις,
Νῦν μὲν βορείας, νῦν δὲ κινήσεις νότου,
Ἐν ἐκδρομῇ ποιοῦντας, ἢ μεταστάσει·

Η τὸ

Aut concitet pugnæ aſperæ cladem horridam:
At curſus omnium ordinatus ritè ſit,
Et nil ſub aſpectum cadat iuris ſui:
Naturáque omnis condita vni ſeruiat,
Nec, vincta, ſolui vinculis poſſit ſuis:
Neu tranſiliat vnquam datos fines ſibi,
(Niſi tu ipſe commutationis autor es,
Nam quid iuuent offenſiones, proſpicis)
Manuum tuarũ opus, quæ opifices † maximæ:
Né ve omne mutari genus, & inducere
Turbas ruinis orbis ingentes queat:
Nec rurſus immotum maneat, at limites
Neceſſitatis occupet, ne temporis
Lapſu æſtimetur res creata quis Deus.
Lunæ quis almam, Solis aut ſtellam videns
Defectionis ſubijci laboribus,
Natura ab optima magiſtra haud percipit,
His luminibus vllas tenebras non fore,
Ni inducerent eas patibiles lampades?
Quís ve vnum & idem ſidus acri lumine,
Modò Phoſphorum, modò Veſperum, ſi perſpicit,
Hoc neſciat, binorum opificem curſuum,
Lucis prophetam, noctis eſſe nuncium?
Quis maximũ hunc cæli ambitum circumſpicit,
Rapidiſſimam conuerſionémque illius,
Tum ſiderum quæque ampliora lumina,
Cùm nunc ad Aquilonem, iam ad Auſtralem plagã
Excurſione, aut tranſitu, flectunt iter:

Philo Iud. lib. de x. præc. Dei.

† Manus Dei opifices maximas appellat, vt propheta regius pſal. 8. opera digitorum Dei cælos vocat.

De Solis & Lunæ defectu.

De Veneris ſtella, Lucifero & veſpero, cuî Ariſt. 5. Eth. iuſtitiã comparat.

De cæli conuerſione. pſal. 18. 88. 135.

Aut aëris perfusi abyssum maximam,
Hîc frigore gelidam, calore hîc torridam,
Incursionibus & coactis subditam,
Essentiam immutabilem animo cogitans,
Quod semper immutatur, haud seruum æstimet?
Quis grãdinem, aut æstum, vel atrum nubilum,
Ignésve iaculatos, fauillám ve madidam,
Terram trementem, mox remissámve intuens,
Ignoret esse subditum tam agitabile?

Quidquid mouetur magis pẽdet è vi mouẽte, quàm cõtrà.

Quis tot procellis concitum Mare aspicit,
Nec cernit illud, more fugitiui viri,
Extra refugiens, ac retentum intra alueum?
Hoc, sæpius feruore adustum frigido,
Ac turbulentis fluctuum concursibus,
Quasi Mænas insana & furens, toto impetu
Circumfluum allidit solo, iráque æstuans,
Audentiùs dilatat os vasti æquoris,
Et miscet vndas murmure, & spumam exspuit,
Labrísque circumfunditur viridi salo:
Ac fluminum plerasque scatebras hauriens,
Salsuginem crudam è profundo proijcit:
Turbatum at ingluuie suæ temulentiæ
Effringere obices tentat, atque excurrere,
Sed truditur, sistítque perculsum metu:
Nec vda verò transit vndarum ostia,
At labitur retrò supinis fluctibus,
Vt famula quæ suis retrahitur crinibus:
Si quidem est coërcitio creaturæ vtilis,

De Mari.

Psal. 93. Basil. hom. 4 in Hexaem.

Psal. 32. & 88.

Quò

Ἢ τὴν ἄβυσσον τοῦ χυθέντος ἀέρος,
Ψυχρουμένην νῦν, καὶ πάλιν πυρουμένην,
Καὶ προσβολὰς πάσχουσαν ἠναντιωμένας,
Οὐ τὴν ἄτρεπτον ἐννοήσας οὐσίαν,
Δούλην νομίζει τὴν ἀείτρεπτον * κτίσιν; γρ. φύσιν.
Τίς βρασμὸν ἢ * χάλαζαν, ἢ χύσιν ζόφου, γρ. θάλασσαν
Ἢ πῦρ καταρρυὲν, ἢ βραχεῖσαν αἰθάλην,
Ἢ γῆν τρέμουσαν καὶ παρειμένην βλέπων,
Οὐκ οἶδε δούλην τὴν κλονουμένην κτίσιν;

Τίς τὴν θάλασσαν ἀστατοῦσαν προσβλέπων, περὶ θαλάσσης.
Οὐκ οἶδεν αὐτὴν δραπέτου τινὸς δίκην,
Φεύγουσαν ἔξω, καὶ κρατουμένην ἔσω;
Ἣ πολλάκις ζέουσα τῇ ψυχρᾷ ζέσει,
Καὶ ταῖς ἀτάκτοις προσβολαῖς τῶν ῥευμάτων,
Ὅλην ἑαυτὴν οἷα μαινὰς ἀγρία,
Τῇ γῇ * προσαρύουσα, καὶ θυμουμένη, γρ. φριξαδοῦσα.
Θρασύνεται μὲν, καὶ πλατύνει τὸ στόμα,
Καὶ πολλὰ κράζει, καὶ τὸν ἀφρὸν ἐκπτύει,
Καὶ συμπέφυρται πρὸς τὰ χεῖλη τῷ σάλῳ.
Κρουνοὺς δὲ πολλῶν ἐκπτύουσα ῥευμάτων, γρ. ἐκπτύουσα.
Ἄπειρον ἄμμον ἐκ βάθους ἐρεύγεται.
Τῇ πλησμονῇ δὲ τῆς μέθης ταράττεται,
Ῥῆξαι τε τὰς κλεῖς, καὶ * διαδρᾶσαι θέλει. γρ. διαδρᾶναι.
Ἀνθέλκεται δὲ, καὶ φοβεῖται, καὶ μένει,
Καὶ τὰς ἐνύδρους οὐ * παρέρχεται θύρας, γρ. φρίξει.
Ἀλλ' εἰς ἑαυτὴν ὑπτίως ἀνατρέχει,
Ὡς οἷα δούλη τῶν τειχῶν κρατουμένη.
Μαστίζεται γὰρ συμφερόντως ἡ κτίσις,

Ὅπως ἀπλήγως συμφρενιασθῶμεν φόβῳ·
*Φείδοι προνοίας τοῦ τεχνίτου τῶν ὅλων
Καὶ συσταλῶμεν, ὡς φοβηθέντα παιδία,
Ἢ καὶ τὰ μικρὰ τῶν κυνῶν τετυμμένα,
Τὸ τῶν λεόντων συμφρενίζουσι θράσος.
Ὢ μέχρι πολλοῦ ἐνδιδοὺς ὑπερθέσεις
Ταῖς ἐκπροθέσμοις τῶν χρεῶν προθεσμίαις.
Ὁδοστατῶν δὲ τὴν ἀμέτρητον φόβῳ,
Βίας τε ποιῶν εἰς τὸ σῶζειν τὸν βίον,
γρ. ἐννόμως. Καὶ μὴ δικάζων * συντόμως, ὁπηνίκα
Σφαλῶμεν ἡμεῖς, ἡ κρίσις δὲ λύεται),
Ποινάς τε πάσχει τῶν ἐμῶν ἐγκλημάτων,
Ἀλλοτρίῳ μώλωπι τραυματουμένη.
γρ. μεταβάσει. Ὡς ἐν * μετάρσει λοιμικῆς ἀρρωστίας,
γρ. νομήν. Ἄλλων ἐχόντων τὴν * τομὴν τῶν τραυμάτων,
Ὁ τοῦ πάθους κίνδυνος εἰς ἄλλους τρέχει.
Καὶ γίνομαι νῦν τῶν φρενῶν ἐν ἐκστάσει,
Πῶς ὁ κριτὴς δίκαια θεσπίζων ὅλοις,
Προσωποληπτεῖ, καὶ φιλανθρώπως χρέος,
Ἄλλου σφαλέντος, ἄλλον ἕλκει πρὸς δίκην.
Καὶ πῶς ὁ κρίνων τοῖς δικάζουσι κρίσιν,
Ἢ δῶρα λαμβάνουσιν ἐγκαλῶν μέγα,
Αὐτὸς δὲ δῶρα λαμβάνειν ἐπείγεται,
Πτωχοὺς ὑπουργοὺς ἀξιοχρέους ἔχων·
γρ. μυστικούς. (Ὡς εἴ τις εἴποι * πιστικοὺς δομεστίκους)
γρ. τὴν κλίσιν. Ἐξ ὧν ἀπαιτεῖ καὶ προδοῦναι * τὴν δίκην.
Σφύζει δ' αὐτούς, μὴ φοβούμενος ψόγον.
Καὶ λαμβάνει θέλημα χρυσοῦ πλέον·

Ἄρτῳ

Quò verberibus absque instruamur territi:
(Quæ prouidentiæ venia opificis Dei est.)
Et cohibeamur pueri vt à larua solent,
Seu verberati paruuli flagro canes
Audaciam feram leonum comprimunt.
Tv das moras longissimas ad debiti

Dei infinita bonitas, & clementia. Lact. lib. 2. diu. inst. c. 18.

Solutionem præstituto tempori:
Obsistis omni crimini formidine,
Incolumis vt sit vita, vim fieri sinis:
Nec iudicas rigidè, quibuscunque accidit
Errare nos horis: opus sed conditum
Patitur, meorum & criminum pœnas luit,
Dum vulneratur vulnere alieno graui.
Vt pestilentis cùm viget morbi lues,
Quamuis in alijs vlcerum est summus dolor,

Similitudo apta.

Contagio grassatur eadem ad cæteros.
Nunc rapior extra me, stupétque mens mihi,
Vti ille iudex, qui statuit æqua omnibus,
Acceptor est personæ, & hominum gratiâ,
Cùm peccet vnus, plectat alium eius loco.
Quóve is modo qui iudicantes iudicat,
Acerriméque punit auidos munerum,

Admiratio immēsæ Dei misericordiæ cum iustitia coniunctæ. Psal. 100. Exodi. 23. Deut. 16.

Festinet ipse oblata dona sumere,
Cui creditores sunt ministri pauperes,
(Vt quis domesticos fideles dixerit:)
Poscítque vt illi iúsque fásque negligant:
Exultat inde, nec veretur dedecus:

Hic est suspi cio mendi in Græco cod.

Auro voluntatem æstimat contrà bonam:

Paníſque fruſto legibus vim infert ſuis:
Attrahitur & ſuſpirijs, ſi acceperit:
Marci 9. & 12. Lenitur vndæ frigidóque poculo,
Vectigal etiam lacrymæ calidæ capit:
Perſæpe ad vſque rem puſillam deuenit,
Occaſionem, fallat vt jus, quæritans:
Luc. 16. Pleraſque ſcindit ſyngraphas obnoxias:
D. Aug 1. Conf. 1. 3. donas debita, nihil perdens. Chirographorum mille cōnfundit tomos,
Et liberatis cautionem amplam notat:
Iuſtiſſimorum pacta certa pignorum
Facit irrita illicò, notátque ſedulò,
Ac ipſe per ſe ſtatuit vt decreta vult:
Infringit ac leges, timere quas nequit:
Et omnium ſoluit reorum vincula,
Furéſque iuſtificat, placidus eſt impijs,
Scorta alloquitur, & publicanos diligit:
Ezech. 18. & ad Rom. 4. Quin Dauidis ſi concini hymnos audiat,
Puros & inſontes, vel homicidas, facit:
Idémque diluit nefanda crimina,
Conſtituit improbos, probos inter viros.
Non atro enim liquore iudex maximus,
Cruore tingens at ſuos digitos rubro,
Exarat iſto regias notas modo.
De ſumma Dei patiētia & ſera punitione, ex pſ. 7. Arcum ſuum tetēdit & parauit illum. Tv intendis arcum ſæpè, quò ferias malos,
Aſt impetum teli volantis ſuſtines:
Nam intenſionem dum paras arcus tui,
Tardus ſagittarius es, vbi iactu eſt opus.
Rurſus frequenter tendis arcus cornua,

Tum

Ἀρτῷ δὲ μικρῷ τοὺς νόμους βιάζεται.
Ὑφέλκεται δὲ καὶ στεναγμοῖς, τῆς λάβοι
Ψυχρὰν δὲ παθεὶς θέλγεται ποτνείαν,
Καὶ λῆμμα θερμοῦ δακρύου πορίζεται·
Καὶ μέχρι λεπτοῦ πολλάκις κατέρχεται,
Ζητῶν ἀφορμὴν εἰς τὸ κλέψαι τὴν δίκην·
Σχίζει δὲ πολλὰς συγγραφὰς ὑπαιτίους,
Τόμους δὲ πικροῦ μυρίων χειρογράφων,
Τοῖς * ἀφεσίμοις δαψιλῶς ὑπογράφει,
Τὰς * ὑποθήκας, καί περ οὔσας ἐνδίκους,
Γορδίοις ἀκυροῖ, καὶ χαράττει συντόμως,
Αὐτὸς καθ' αὑτὸν ὡς θέλει ψηφίζεται·
Νόμους σαλεύει, μὴ φοβούμενος νόμους·
Λύει τὰ δεσμὰ τῶν ὑπευθύνων ὅλων·
Λῃστὰς δικαιοῖ, ἀπὸ δὲ ἐνταῦθα καταχρίζεις †.
Πόρναις ὁμιλεῖ, τοῖς τελώναις συμμιγεῖ.
Εἰ δὲ προσχεῖται ψαλμὸν ἐκ Δαβὶδ μάθοι,
Εἴωθε ποιεῖν καὶ φονεῖς ἀναιτίους.
Καὶ * διαλύσεις τῶν κακῶν ἐγκλημάτων,
Εἰ καὶ παρανόμους, ἐννόμους ὁρίζεται.
Οὐκ ἐκ βαφῆς γὰρ ὁ κριτὴς μελανδόχου,
Ἀλλ' αἱματώσας τοὺς ἑαυτοῦ δακτύλους,
Βαφαῖς ἐρυθραῖς βασιλικαῖς ὑπογράφει.
Ὦ Τόξα τείνων εἰς τὸ πλῆξαι πολλάκις,
Περικρατεῖν † δὲ τῆς βολῆς ὑπηγμένου
Τῷ γὰρ βέλοις μὲν ἀντεπίζῃς τὸν τόπον,
Ἀργὸς δὲ γίνῃ πρὸς τὸ βάλλειν τοξότης,
Καὶ πολλάκις τὸ τόξον ἐκτείνας, πάλιν

ἴσ. καὶ τοῖς ἀφ. δα. ὑπογράφων.

Ἄλλως, καὶ τοὺς ἀδίκους δικαιοῖ, εἰ εὕροι λάβοι.

ἴσ. καὶ τὰς δι. Hac ita quoq; conuerteram, Ingentium solutiones criminum, Vt sint iniquæ, sicut æquas approbat.

περὶ ἀνοχῆς.

γρ. περικρατῶν δὲ τῆς βο. ἐπειγομένου.

Χαλᾷς τὸ κέντρον, καὶ μεθέλκεις τὸν τόνον·
Καὶ τῇ δοκήσει σχηματίζεις τὸν φόβον,
Καὶ τῆς ἀπειλῆς ζωγραφεῖς τὴν εἰκόνα·
Ἕως φοβηθεὶς πρὸς τὸ πλῆκτρον ὁ βλέπων
Κλίνῃ τὰ νῶτα, καὶ προκύψας εἰς γόνυ,
Καὶ τῷ φόβῳ τὸ σῶμα συστείλας ὅλον,
Φύγῃ τὸ τραῦμα τῆς βολῆς κινουμένης.
Εἰ μὲν δοκεῖ γὰρ ταῖς βολαῖς ἀντιβλέπειν,
Ἑτοιμότερος γίνεται τῷ τοξότῃ.
Εἰ δ' αὖ μεταστῇ τοῦ κακοῦ μεταιχμίου,
(Μεταίχμιον δὲ τῆς μάχης ἀμφιβολία)
Παρατρέπει τὸ πλῆκτρον εἰς τοὐναντίον.
Θέλει γὰρ οὕτως ἀστοχεῖν ὁ τοξότης.
Καὶ πλάττεται μὲν τῷ δοκεῖν τὸν ὄργιλον,
γρ. τύπτει. Ἅπαξ δὲ * πλήττει, καὶ περαίνει πολλάκις,
Φόβοις, ἀπειλαῖς, ἐνέδραις, ἐνυπνίοις.
Στοργῇ κολάζων, δεῖ γὰρ εἶναι τῇ φύσει
Καὶ τὴν ἀπειλὴν τοῦ θεοῦ σωτηρίαν,
γρ. ποικίλως. Ὃς πρὸς τὸ σώζειν μηχανᾶται * ποικίλα,
γρ. παντοπράτης. Καὶ ψυχοκερδὴς γίνεται * πλουτοπράτης,
Καὶ τοῖς λαβεῖν θέλουσιν, οὐρανοπράτης.
περὶ τῶν ἱερῶν λίθων. Καὶ μαργαρίτας οὐ δοκεῖ προστιθέναι,
Οὓς οὐκ ἀπωστράκωσαν ἰνδικοὶ * λίθοι,
γρ. σάλοι.
Ἀλλ' αἱ πενιχραὶ τοῦ βίου περιστάσεις.
γρ. φεικτούς. Φρυκτοὺς * δέ σοι δείκνυσιν ἄνθρακας λάλους·
Εἴπερ λαλοῦσιν ὄντες ἠνθρακωμένοι·
Στικτούς, ἐρυθρούς, ὡς τὸ πῦρ ἐξημμένους,
Τὸ φῶς ὑπαυγάζοντας ἐκ τῶν τραυμάτων.

Τιμῆς

Tum ſpiculum laxas, retrahis & miſſile.
Opinione, infers ſuperuacuos metus,
Minitationis exprimíſque imaginem:
Donec metu exanimatus hoc telum videns,
Sua terga vertat, prouolutus ad genu,
Ac præ timore comprimens artus ſuos,
Declinet ictum concitatæ cuſpidis.
Aduerſa nam tela intueri ſi lubet,
Paratus ad vulnus ſagittifero tum erit:
Sin cautus à media receſſerit via,
(Peccatum at interſtitium habetur prælij)
Auertit in contrarium iaculum leue.
Namque arciger volens aberrat à ſcopo,
Ac ſimulat, vt credatur ira concitus:
Sed percutit ſemel, monétque ſæpius

Dei monita, & comminationes.

Terroribus, minis, pudore, inſomnijs.
Amore caſtigans: minas etenim Dei
Par eſt ſalubres eſſe natura ſua:
Dum multa molitur, ſalutem vt conferat,
Lucrator animorum, opum fit venditor,
Vendítque cælum comparare optantibus.
Quin margaritas huic placet proponere,

Græcam inſcriptionẽ, *De morbo Sacro* non capio. malim, *De certaminibus & premiis Martyrum Christi.*

Non quas procellæ concreant concha Indicæ,
Anguſta vitæ ſed ferunt diſcrimina.
Truces, loquacéſque indicat carbunculos:
(Si quidem loquuntur, igne cùm ſint torridi)
Punctis rubentes, igneos, ac flammeos,
Lumine cicatricum micantes aureo:

Baſil. orat. 7. Hexam. D. Ambros. l. 5. Hex. c. 11. oſtreis pretioſiſſimã margaritam natura infixit.

D. Basil. de Mart. Barl. D. Hieronymus in epit. Paulæ ad Eustochium, *Afflictio in seculo, materia premiorum est.*

Pretij lapillos parui, & immensi tamen,
Planè paratos ad corollarum decus:
Queis tabidi artus, æstibúsque feruidi,
Multò magis quàm flamma prunarum nitent,
Regnum ad Thronorum perpetim viuentium,
Vbi consident qui tempserint mortalia,
Vultum tyranni nec feri trepidauerint.
Prudens flagellum: immensitas ô copiæ:

Epiphonema.

Bonitas inexhausta! vnica ex formidine
Hos purgat, atque tempus ante iudicî
In morbum, vt ignem in expiantem, coniicit:
Castigat at nos hoc magistro miseriæ,
† Mercedem & ex morbi dolore præparat:

Vel hoc modo, Stipēdium & morbi tribuit angoribus.

Sic quæ putatur mulcta vitæ, pœnáque,
Vt causa sit, præstat, salutis publicæ.

De Terræ basi.

Fundamen vndas tu rotundasti soli,
Variabili at fulcro grauatum sustines:
Et fundis in firmaminis locum aëra,
Aut me latet quamnam alteram statuas basim,
Aut quale fundum moliaris ponderi,
Vt non opus sit præter hoc fundo altero.
Vel potiùs ignotis cathenis pensilem,
Reddis vehendis commodam nauem omnibus.
(Nam nauis est Tellus supernatans aquis,
Et stans, & orbis domicilia secum vehens.)
Ripis arenam congregas, muros Maris,
Obstaculum infirmum procellis dans sali.

Amos 4.

Tonitru creas, clarúmque statuis fulgetrum

Fomiti-

Τιμῆς βραχείας, τοὺς ὑπερτίμους λίθους,
Ὅλους ἔθίμσες εἰς παραθήκην στεμμάτων.
Ὧν αἱ ταχεῖσαι τῶν μελῶν ἀναβρύσεις,
Στίλβουσι μᾶλλον ἢ τὸ πῦρ ἐξ ἀνθράκων,
Εἰς * βασιλείαν τῶν ἀειζώων θρόνων, ἴσ. εἰς τὴν βασ.
Τῶν μήτε θνητὴν ἐκκοπὴν † δεδοικότων, γρ. ἐγκοπήν.
Μήτε θρασεῖαν τύραννον ἐπιουμένων.
Ὦ τῆς σοφῆς μάστιγος, ὢ πλούτου βάθος!
Ὦ χρηστότης ἄπληστος! ἐξ ἑνὸς φόβου,
Τοὺς μὲν καθαίρει, καὶ παρὰ καιροῦ τῆς δίκης
Καθαρτικὸν πῦρ ἐμβαλοῦσα, τῆς νόσου·
Ἡμᾶς δὲ νύττει συμφορᾷ * διδασκάλῳ, γρ. συμφορᾶς.
Καὶ μαθὸν ἡμῖν ἐκ νόσου τεχνάζεται·
Καὶ τὴν δοκοῦσαν τοῦ βίου τιμωρίαν,
Κοινὴν ἀφορμὴν ἐκτελεῖ σωτηρίας.
Ὦ γῆς ὑποστήριγμα τορνευτὸν ὕδωρ, περὶ γῆς.
Ἰστῶν δὲ τὴν βρίθουσαν ἀστάτῳ βάσει·
Ἡ βάθρον αὐτῇ προσλαβὼν τὸν ἀέρα,
Οὐκ οἶδα ποίαν * ἑδράζων ταύτην βάσιν, ἴσ. ἱδρύσας.
Ποῖον δὲ ταύτῃ δημιουργῶν πυθμένα,
Ὡς μὴ δεηθῇ τοῦ μετ' αὐτὸν πυθμένος.
Σειραῖς δὲ μᾶλλον ἠγνοημέναις ὅλαις,
Ποιῶν κρεμαστὴν τὴν πολύορμον ὁλκάδα·
Ἡ γῆ γὰρ ὁλκάς ἐστιν εἰς ὕδωρ τάχα,
Ἑστῶσα *, καὶ φέρουσα τὴν οἰκουμένην· γρ. Ἱστῶσα.
Ψάμμον * δὲ τεῖχος τῇ θαλάσσῃ συλλέγων, γρ. Ἄμμον δέ.
Καὶ λεπτὸν ἀντίφραγμα τῇ ζάλῃ πλέκων.
Κλύζων δὲ βροντῇ, ἀστραπὴν δὲ θεσπίσας,

γ. ἐνόμβρων. Ἐκ τῶν ἐνύγρων ἐκβρέχει πυρεκβόλων.
περὶ ἀνέ- Ὦ τὰς ἀνεμώδεις οὐσίας θησαυρίσας,
μων. Ἐκ τῶν ἀδήλων ὡς ἐπίσασαι πόρων·
γ. ἐκβίζων. Αὖθις δὲ ταύτας * ἐκχέων ἐν ἐξόδῳ,
Ὅταν χρείζῃ τὰς πνοὰς τοῖς οἰκέταις.
περὶ κε- Ὦ τοῦ κεραυνοῦ τὴν ὁδὸν περιτρέπων,
ραυνοῦ. Ἀναστρέφων * δὲ τὴν ἄνω φορὰν κάτω,
γ. ἐπιστρέφων. Χέων δὲ τὴν ἄβυσσον ἐκ βάθους ἄνω,
Ὅταν προβάλλῃ τοῖς ἀναγκαίοις φόβους,
Καὶ τῷ φόβῳ δρᾷς ἐκκοπὴν ἀμβλίας.
περὶ χα- Ὦ πῦρ φλογίζον τῇ χαλάζῃ συμπλέκων,
λάζης. Ὅταν ξενουργεῖς συμφορὰς Αἰγυπτίοις·
Καὶ μήτε πυρσοῖς ἐξαλμίζων τὴν δρόσον,
Μὴ δ' αὖγε τεφροῖν τῇ χαλάζῃ τὴν φλόγα·
Ἀλλ' ὡς βραβευτὴς, καὶ συνάπτων τὴν πάλην,
Καὶ πνεῦμα πέμπων, καὶ μεσάζων τὴν μάχην.
περὶ νε- Ὦ τὰς ἐπάλξεις τῶν νεφῶν, καὶ τοὺς λόφους,
φῶν. Κρεμνῶν ἐν ὕψει, καὶ μεθέλκων ἐν βάθει,
Καὶ πῇ μὲν ἐκ γῆς, ἢ θαλάσσης, μετάρσιον
Ὕδωρ ἀνέλκων, πῇ δὲ διψῶσαν πάλιν
γ. δροσίζων καὶ ποτίζων. Τὴν γῆν ποτίζων, † καὶ δροσίζων εὐθέτως
Τὴν ξηρότητα τοῖς ἐνύγροις ἰκμάσι,
Μή πως ἀποκλάσαιτο τῇ ξηρᾷ ζέσει,
Στεῤῥὰ προσαχθὲν πρὸς γονὴν τῶν σπερμάτων.
περὶ χιό- Ὦ τὰς ῥεούσας ὡς κελεύεις ἐκχύσεις,
νος καὶ χα- Ποιῶν ὁμοίας τοῖς ἀποσκλήροις λίθοις,
λάζης. γ. χεῖνος. Ἃς οὔτε χειμὼν, οὔτε καύματος * ζέσις,
Εἴργει τυπῶσαι πρὸς τὸ σοὶ δεδογμένον,

Πῆ μὲν

Fomitibus ignis humidis excurrere.
Tv flaminum condis leues eſſentias,
Et promis ex abſconditis meatibus:
Effundis auras rurſus, vt docet Exodus,
Illas miniſtris largiens vltrò tuis.

De ventis & Dei miraculis.

Exod. 14.

Curſum retorques fulminis in aliam plagam,
Surſumque tendentem impetum, deorſum trahis:
Extollis à profundo abyſſum alta ad loca:
Quando vbi neceſſe eſt territas pauoribus,
Flagitium vt omne comprimas formidine.
T v grandini perfundis ignem flammeum,
Dum Ægyptijs clades nouas das cladibus:
Nec facibus exhauris vaporem roſidum,
Nec grandinis vi torridam flammam obruis:
Sed vt arbiter pugnæ, vices qui temperat,
Es pacis idem medius & certaminis.

De grandine igni permixta, Exo. c. 9. & 15.
Ps. 104.
Exod. 15.
Moſes in cãt.
Deut. 32.
Elaiæ 4.

T v nubium turres & altos aggeres
Appendis in ſublimi, & infrà deijcis:
Nunc ſi velis, tellure ab infima trahis
Excelſam aquam: nunc aridam terram rigas
Humore largo, commodis valdè imbribus:
Vt ſiccitas vndis liqueſcat humidis,
Ne ardore fracta, & ſterilis illa reddita,
Ad ſeminum conceptionem prodeat.

De Nubibus & pluuia.

De niuis & grandinis vi ac natura.

Tv, cùm imperas, effuſiones imbrium
Pares ſilicibus efficis duriſſimis:
Quas nulla hiems, nec feruor æſtus maximi
Fingi vetat nutum ad voluntatis tuæ:

Nam mox aquas vt gelida ſaxa frigore
Ignaua bruma indurat, æſtas at modò
Lapides rigentes grandinis iacit horridæ.
Cauſas ſacrorum oraculorum ritè quis
Examinauit in hoc opere lapidario?
Audacius quale os Stagiritæ ſophi
De grandinis vi orationes euomit:
Vt Sol vaporem ad ſe humidum cùm traxerit,
Et concauis in nubium meatibus
Frigus pruinoſum inſerens, totam obtegit
Rigoris exſpirationem in infimo,
In ſaxa molle vertit, indurátque rem,
Hinc grando rigidi marmoris vires habens,
Diffunditur veluti cylindri ſaxei.
Iam frigoris contenſione hiems fera,
Torpore fluminis indito compagini,
Non, rarefactum, fluere tunc illud ſinit,
At contrahens ſtringenſque concretum indicat.
† O ſyllogiſmorum vagos fluctus nimis!
Structura inanis ludicrorum infantium,
Dum colligunt paleas, vt ædificent caſas.
O bulla ſaliens, & tumore turgida,
Quæ ſpiritu ampullata verba inflat leui:
Hanc veluti rem fragilem caducámque illico
Effingit vna ſtilla, guttáque diſijcit.
Si frigus aſtringit gelata hæc marmora,
Idémque ſiccæ præſtat æſtatis calor,
Quæſo vnde ad vnicam actionem diſpares,

Ezech. 38. Iob. 38.

Ariſtotelicã grãdinis definitionem exagitat, quæ traditur l. 1. Meteor. c. 12. Ouid. 9 Met. Põtanus l. 1. Meteor. c. 10

O lubricos diſcurſuum fluctus nim. Hor. 2. Ser. Tib. l. 2. el. 1.

Ac

Γῆ μὲν γὰρ αὐτὰς, οἷα πετραίους πάγους,
Χειμὼν ἀπεσκλήρωσε, πῆ δὲ καὶ θέρος
Στερροὺς * ἀφῆκε τῆς χαλάζης τοὺς λίθους.
Τίς τὰς ἀφορμὰς τῶν ἀπορρήτων λόγων, γρ. στερρὰς τοὺς λίθους.
Ταύτης ἀπηκρίβωσε τῆς λιθουργίας;
Ποῖον θρασυνθὲν τοῦ Σταγειρίτου στόμα
Τοὺς τῆς χαλάζης ἐξερεύγεται λόγους·
Ὡς ἥλιος μὲν ὑγρὸν ἁρπάσας πάχος,
Καὶ πρὸς τὰ κοῖλα τῶν νεφῶν ὀρύγματα,
Τὴν ψύξιν ἐνθεὶς, καὶ * περιστείλας ὅλην γρ. φρικλάσας.
Τῆς ψυχρότητος ἐν βάθει τὴν ἰκμάδα,
Λιθοῖ τὸ χαῦνον, καὶ παχύνει τὴν φύσιν,
Κἀντεῦθεν ἡ χάλαζα μαρμαρυσσομένη,
Λύσις * κυλίνδρων γίνεται λιθοδρόμων. γρ. χύσις.
Ὁ δ' αὖγε χειμὼν ψυχρότητος ἐκτάσει,
Νάρκωσιν ἐνθεὶς τῆς ῥοῆς τῇ συστάσει,
Χεῖσθαι μὲν αὐτὴν οὐκ ἐᾷ χαυνουμένην,
Σφίγγων δὲ καὶ αὐτῶν δείκνυσι πεπηγμένην.
Ὦ συλλογισμῶν εὐόλισθα κύματα,
Καὶ κλύσμα χαῦνον παιδικῶν ἀθυρμάτων,
Τὰ λεπτὰ κάρφη συλλεγόντων εἰς στέγην.
Ὦ πομφόλυξ σφύζουσα καὶ φυσωμένη,
Καὶ πνευματοῦσα τοὺς ἐνογκώδεις * λόγους, γρ. ἐν ὄγκῳ σου.
Ἣν ὡς ἄβαθροι καὶ διάρρυτον κλίσιν,
Ψεκὰς συνιστᾷ, καὶ σταγὼν ἀνατρέπει.
Εἰ συστρέφει γὰρ τοὺς πάγους ἡ ψυχρότης,
Καὶ τὰς ποιεῖ τοῦ θέρους ἡ θερμότης,
Πόθεν συνῆλθον εἰς * συνέργειαν μίαν, γρ. ἐνέργειαν.

Ἐναντίως ἔχοντες ἐργάται δύο;
Ποῖαι δὲ χῶναι, καὶ κυλίστραι καὶ στρόφοι,
Τὴν ψύξιν ἐσφαίρωσαν εἰς ῥυτὴν λίθον;
Πόθεν δὲ καὶ φλὸξ τῇ βροχῇ μεμιγμένη,
Καὶ τοῖς φιλέχθροις συστροφαῖς εἰλουμένη,
Ἄλωσιν οὐ πέπονθεν ἀντηλοφθόρον;
Εἰ δ' αὖθις ἢ νοῦν ὀξυκίνητον στρέφων,
γ. ἀνάψυξιν. Ἢ πνεῦμα λεπτὸν εἰς ἀνάπτυξιν * λόγου,
Εἰπεῖν τί πιστὸν τῶν ἀποκρύφων μάθοι,
Καὶ τοῦτο τῆς σῆς δείξαντα προμηθείας·
Ὡς μὴ τὸ μῆκος ἢ τὸ κάλλος τοῦ πλάτους,
Μόνον σκοπήσας ἐκπλαγῇ τῶν κτισμάτων,
Ἀλλ' ὥς τε μᾶλλον τῇ νοήσει τοῦ βάθους
Πρὸς ὕψος ἀρθεὶς, γνωστικῶς σε θαυμάσῃ.
Ἀλλ' εἰπὲ λοιπὸν τῷ Σταγειρίτῃ Πλάτων,
Καὶ τὸν μαθητὴν πεῖσον, εἰ πείσεις λέγων,
Ἐκ τῶν ἄνω κάτελθε, καὶ λάλει κάτω,
Μή πως ἐπαρθεὶς τῷ μεταρσίῳ θράσει,
Ὥσπερ νεοττὸς ἀετοῦ, καὶ μὴ θέλων,
Αὖθις κατέλθῃς, μὴ φέρων τὸν ἥλιον.
Ἀλλ' ὦ παρ' ἡμῖν ἐμφανῶς κεκρυμμένε,
γ. κατοικῶν. Καὶ φῶς * μὲν οἰκῶν, τοῖς δὲ τὴν σὴν οὐσίαν,
Ζητοῦσι, πολλὴν ἀντιπέμπων ἑσπέραν,
Ὡς συγκαλύπτων οὐ μόνον τὴν σὴν φύσιν,
Ἐν συστολῇ δὲ δεικνύων καὶ τὴν κτίσιν·
Ὅπως ἐάν τις ἐξερευνῆσαι λόγῳ
Τὴν σὴν ἀνεξερεύνητον οὐσίαν θέλῃ,
Πρῶτον λάβοι κάλυμμα τὴν συγγενῆ κτίσιν,

Καὶ

Ac ſibi repugnantes opifices currerent?
Quæ infundibula, quæ machinæ verſatiles,
Frigus rotundarent in vdum ſcrupulum?
Et vnde flamma mixta madidis imbribus,
Atque inuolucris acta tam diſcordibus,
Non patitur inde euerſionem mutuam?

De igne fulguris, nubibus incluſo.

SIN rurſus aciem mentis intendens ſuæ,
Arguto & ingenio explicans ſententiam,
Proferre diſcat credibile quid in abditis,
Sanè hoc tuæ opus eſt Prouidentiæ, ô Deus:
Vt neutiquam longíque latíque hoc decus
Rerum ſtupeſcat conditarum cogitans,
Magis at magíſque intelligens profunda, te,
Euectus ad ſumma, agnitum mirans colat.

Redit ad inueſtigatorem naturæ.

Suggere quod eſt reliquum Stagiritæ Plato,
Et hoc alumno, ſi potes, perſuadeas,
Deſcende ab altis, & loquere ſummiſſiùs,
Ne audacia elatus ſuperbæ mentis, vt
Aquilæ ferocis pullus, inuitus quoque
Labaris infra denuò, Solem haud ferens.

Iocus in Platonem.

AT tu qui apud nos & lates, clarè & pates,
Lumen quidem habitas, ſed tuam quærentibus
Eſſentiam, caliginem cæcam inijcis,
Cùm non tegas modò tui vim numinis,
Anguſtè at oſtendas creatum quicquid eſt:
Vt ſi quis indagare ratione audeat
A nemine inuentam tuam ſubſtantiam,
Velum creati ſumat operis antea,

Dei Mundíque cognitio ardua.

Et nubilum horreſcens, retrò mox commeet.
Tv effabilem nulli obtines præſtantiam,
Téque velut in ſpeculo indicas re in condita,
Vt quiſque diſcendi auidior mortalium
Tui per ipſam imagines, quantum licet,
Non altiores mente rationes petat:
Sed traditus puer vt magiſtello ſuo,
Ad litterarum primulas currit notas:
Hæc interim doctus rudiménta infima,
Seſe applicet ſtudio creatorum omnium:
Ac ſyllabas ſolerter, vt ſubſtantias,
In ſe inuicem perdiſcat annexas probè:
At Solis & Lunæ poſitiones, velut
Diſtincta ritè puncta ſignet temporum.
Et quando doctrinæ hæc ſciet primordia,
Communiores ac tenebit regulas,
Erítque mens affixa particulis in his
Sermonis, oratoriè ac res exprimet:
Legúmque Mundi euadat hinc peritior:
Nec terminos tranſiliat antiquitùs datos,
Nouíſque ſtudeat conſtitutis legibus:
Tum multa peragens, ac progreſſus longiùs
Speculationi altæ viam faciat ſibi:
Atque ordinem concipiat animo eius loci,
Hunc maximarum ceu magiſtrum rerum habens:
Perfectiùs cognoſcat inde & pleniùs,
Nil antè cæcam præter vmbram noſſe ſe:
Duntaxat ita, quaſi ex mera ignorantia,

Via quæ ducit ad Theognoſiam.

Inſtitutionis puerilis cum hominis diuina inſtitutione comparatio.

Se

Καὶ τὴν ὁμίχλην ἐκπλαγεὶς ἀποστρέφοι.
Ὢ τὴν ἀνερμήνευτον ἐξοχὴν ἔχων,
Δεικνὺς δὲ σαυτὸν ἐν κατόπτρῳ τῇ κτίσει,
Ὅπως ἕκαστος ἐκμαθεῖν ἠπειγμένος,
Τὰς σὰς δι' αὐτῆς, ὡς ἐφικτὸν, ἐμφάσεις,
Μὴ τοὺς ὑπὲρ νοῦν εὐθέως ζητεῖ λόγους·
Ἀλλ' ὡς νέος τις ἐκδοθεὶς διδασκάλῳ,
Καὶ πρὸς τὰ πεζὰ τῶν γραμμάτων τρέχων,
Τέως τυπωθῇ τοῖς κάτω μαθήμασι,
Προσκαρτερήσας τῇ σχολῇ τῶν κτισμάτων·
Καὶ συλλαβὰς μὲν ἐμφρόνως τὰς οὐσίας,
Τὰς εἰς ἑαυτὰς συντεθείσας ἐκμάθῃ·
Τὰς ἡλίου τε καὶ σελήνης ἐκθέσεις,
Ὡς τῶν χρόνων * εὔστικτα σημεῖα, ξέσῃ. γ. ἄκλιτα.
Ὅταν δὲ πᾶσαν τὴν προπαίδευσιν μάθῃ,
Καὶ ταῖς καθολικαῖς ἐντελῶς προσῳδίαις,
Πήξῃ τε τὸν νοῦν εἰς τὰ τοῦ λόγου μέρη,
Καὶ ῥητορειῶν ἐκφράσῃ τὰ κτίσματα,
Τοῖς κοσμικοῖς τε πᾶσιν ἐντύχῃ νόμοις,
Καὶ τοὺς παλαιοὺς μὴ παρατρέπων * ὅρους, γ. παρατρέχων.
Εἰς * διατάξεις ἀσχοληθῇ τὰς νέας· ἴσ. εἰς τὰς δι
Καὶ πολλὰ * πράξας, καὶ προκόψας εἰσβάλοι, γ. πράξει.
Ταῖς εἰσαγωγαῖς τῆς ἄνω θεωρίας,
Καὶ τὴν ἐκεῖ σύνταξιν εἰς φρένας λάβοι,
Τὴν τῶν μεγίστων πραγμάτων παιδευτείαν.
Τότε προβαίνων ἐντελέστερον μάθοι,
Ὡς οὐδὲν ἔγνω πλὴν * σκιᾶς κεκρυμμένης, γ. σκιὰν κεκρυμμένην.
Οὕτω τε λοιπὸν * εἴπερ ἐξ ἀγνωσίας, ἴσ. ὥσπερ.

Τό, γνῶθι σαυτὸν, εἰς διασκέψιν λάβοι,
Καὶ τῇ καθ' ἡμᾶς ἐνδιατρίβων φύσει,
Τέως ἑαυτῷ συλλαλήσει, καὶ μάθοι
περὶ διαπλάσεως τοῦ ἀνθρώπου. Πόθεν παρήχθη, μηδὲν ὢν πρὸ τοῦ βίου;
Καὶ πῶς τὰ μικρὰ τοῦ σπόρου προβλήματα
Ἐν τοῖς μερισμοῖς τῶν τοσούτων ὀργάνων
Παρεντεθεῖσα; πῇ μὲν ὀμμάτων * θέσεις,
γρ. ὀργάνων. Πῇ δὲ φλέβας τίκτουσι, πῇ δὲ συνδέσεις
Τῶν ἐντέρων πλέκουσι, καὶ χεῖρας πάλιν
Φύουσι, καὶ ἀπείρουσι τοῖς ποσὶ βάσιν;
Καὶ πῶς μερισθὲν εἰς νομὰς πολυτρόπους,
γρ. ποικιλότροπον. Τὸ τοῦ σπόρου σύστημα ποικίλῳ τρόπῳ
Μίαν καθιστᾷ τῶν μελῶν τὴν οὐσίαν;
Πόθεν δὲ πηγαὶ αἱμάτων ἐπεισάγει,
γρ. συμφυῆ. Τάσιν δὲ νεύρων * ἐμφυῆ τῷ σώματι,
Κτίζει δὲ πλευράς, ὡραΐζει δὲ τρίχας,
Σφίγγει δὲ ταρσούς, καὶ μερίζει δακτύλους·
Χαυνοῖ δὲ γλῶτταν εἰς τὸ συστρέφειν λόγους,
Καὶ πλῆκτρον εἶναι τοῦ λαλοῦντος ὀργάνου·
Παραχρίει δὲ σπονδύλοις τὸν αὐχένα,
γρ. τῆς περιστροφῆς. Μή πως ὀλισθὸν * τῇ περιστροφῇ πάθοι·
Ῥιζοῖ δὲ πυκνοὺς τῶν ὀδόντων τὰς μύλας,
Ὅπως ἀλεσθῇ πρὸς τροφὴν τὰ σιτία.
Καὶ πῶς φυτουργεῖ τὴν πυρώδη καρδίαν,
Σπινθῆρας ἔνδον μηδενὸς πεφυκότας,
γρ. τὴν τῷ μέσῳ. Ἣν ἐν μέσῳ τέθεικεν, ὥσπερ οἱ τρόπιν
Πηγνύντες, ἀντιπλευρα βάλλουσι ξύλα,
Ἐκεῖθεν ἔνθεν, εἰς τὸ σῶσαι τὸ σκάφος.

Πόθεν

Se noſcat ipſum, mentis & ſpectet bona,
Noſtræque naturæ immorans mortalium,
Secum loquatur, cogitétque talia:
PRoductus vnde eſt, qui ante vitam nil erat?
Quî verò iactus tam puſilli ſeminis
Eſt inſitus tot artuum compagibus?
Vbinam duorum luminum ſedes ſita eſt?
Quonam modo gignuntur hinc venæ, tot &
Connexiones viſcerum, atque ambæ manus
Naſcuntur: hoc ſatu, vt pedum fulcra edita?
Quî diſtributa plurima in loca ſeminis
Natura víſque, vltrò & citrò, varijs modis
Compingit vnicam artuum ſubſtantiam?
Quâ rupe fontes elicit tot ſanguinis,
Molémque fœtuum inſerit per corpora,
Coſtáſque fingit, & capillis dat decus,
Taloſque conſtringit, manum in digitos ſecat:
Linguam relaxat, quò ſonos contorqueat
Orationis, garruli vt plectrum organi:
At vertebris ceruicis onus hoc ſuſtinet,
Conuerſione quò minùs lapſum ferat.
Denſas & ori dentium ſtabilit molas,
Vt nutrientia conterantur tritica?
Quîve igneum præcordijs cor conſerit,
Intus fauilla nulla quamuis emicet?
Hócque indidit medio, carinam figere
Vt qui volunt, hi tranſtra lignea aſtruunt
Hinc inde, quò ſeruetur incolumis ratis.

De procreatione hominis & fabrica corporis humani.

Aſt vnde formæ imaginem pulchram exprimit,
Et pulchritudinem dat informi priùs?
Qualés ve maternos ſinus indagat, vt
Modò his figuram fœminæ effingat, modò
Robuſta fundat maſculorum corpora:
Et vnde fontes irrigandis fœtibus,
Et vnde dulcis riuulos lactis trahit?
Et quî fit vt pariter calor plantis datus
Impuberum molem organorum adaugeat,
Accretiones corporis dans partibus:
Floréſque puberibus pilorum addit loco:
† Et gramine aſpectum vireſcente decorat,
Feruórque fructus cogitur profundere.
Donec vigorem ætas ſenilis auferat,
Hæc quæ iuuentutis citò autumnum terit:
Flacceſcit iſte nam calor velociùs.
Ariſta canos at ſeneſcentum induit,
Caput labaſcit, nutat atque flectitur,
Inclinat & humi, prægrauante pondere,
Appetere meſſis proſpicit dum tempora.
Si ſumat iſtam carneam noſtram lyram,
Et † carminum cognoſcat & numerum & modos,
Ac deſerens mutum ſuum ſilentium
Enunciet noſtram infimam melodiam:
Quo ſeminis vis fluxa concreſcat modo,
Carnémque generet, duráque euadat iterum,
Neruóſque iungat, oſſáque annectat ſimul.
Aut quantulum memoria cellulam occupet,

Hominis cum ſtirpiũ natura comparatio.

Vel, Lanugine & vultum facit amœniſſimũ.

Verti poteſt, Et artuum

Redit ad ſeminis vim & naturam.

Conſeruat

Πόθεν δὲ μορφαὶ καὶ τύποι τῶν εἰκόνων,
Καὶ κάλλος ἐνδέδωσιν ἐξ ἀμορφίας;
Ποίοις δὲ κόλποις μητρικοὺς ὑποστρέχων,
Γῆ μὲν τὸ θῆλυ σχηματίζει τῇ πλάσει,
Γῆ δὲ προσβάλλει σωματώσεις ἀρρένων;
Πόθεν δὲ πηγαὶ τοῖς κυήμασι βρύει,
Καὶ τοῦ γάλακτος τοὺς ἀγωγοὺς εἰσάγει;
Καὶ πῶς ὁμοίως τοῖς φυτοῖς ἡ θερμότης
Αὔξει τὸ σῶμα τῶν ἀνήβων ὀργάνων,
Καὶ τὰς ἐπιδόσεις τῶν μελῶν ἐργάζεται·
Ἄνθη δὲ βάλλει τοῖς ἀνήβοις τὰς τρίχας,
Καὶ τὴν πρόσοψιν ὡραΐζει τῇ χλόῃ,
Ὀργᾷ δὲ καρποὺς ἐξενεγκεῖν ἡ ζέσις·
Ἕως ἂν ἥξῃ τῆς παρακμῆς ὁ χρόνος,
Ὁ τὴν ὀπώραν ἐκπιέζων τῶν νέων·
Μαραίνεται γὰρ εὐθέως ἡ θερμότης·
Λευκαίνεται δὲ τῶν γερόντων ὁ στάχυς,
Καρηβαρεῖ δὲ, καὶ δοκεῖ κεκυφέναι.
Τῇ γῇ δὲ προσνένευκε, καὶ βρίθει κάτω.
Τὸν γὰρ θερισμὸν γειτνιῶντα προσβλέπει·
Εἰ τὴν καθ' ἡμᾶς σαρκικὴν λάβοι λύραν,
Καὶ γνοίη τὸν ἁρμὸν τῶν μελῶν καὶ τοὺς τόνους,
Καὶ τὴν ἄηχον ἐκφυγὼν ἀφωνίαν,
Εἰπεῖν δυνηθῇ τὴν κάτω μελῳδίαν·
Καὶ πῶς τὸ ῥευστὸν τοῦ σπόρου παχύνεται,
Καὶ σάρκα ποιεῖ*, καὶ πάλιν σκληρύνεται, γρ. σαρκοποιεῖ.
Καὶ νεῦρα καὶ σύμπηξιν ὀστώδη πλέκει.
Ἢ πηλίκον δοχεῖον ἡ μνήμη φέρει,

Ἐν ᾧ φυλάττει τὰς δοχὰς τῶν πραγμάτων.
Εἶποι δὲ πῶς ἔμπρακτος ἡ φύσις τρέχει
Πρὸς τὰς ἐν ἡμῖν θρεπτικὰς λειτουργίας.
Ὡς δὴ δέ τις δέσποινα τῆς οἰκουργίας,
γρ. ἐκκίτης. Κινεῖ πρὸς ἔργα τοὺς ἑαυτῆς * ἐργάτας,
Καὶ τοὺς ὀρεκτικοὺς μὲν ὀξυνεῖ πόρους,
Τοὺς ἑκτικοὺς δὲ πάντας ἰθυνεῖ τόνοις·
Βάλλει δὲ κλεῖθρα τῶν καθελκτικαῖς πύλαις,
Ἕως λαβοῦσα καιρὸν ἀλλοιώσεως,
Ἐξαιματώσει τὰς τροφὰς ἡ θερμότης,
Καὶ τὴν ἀποκρίνουσαν ὠθήσει θύραν,
Καὶ τὸ μὲν περιττὸν ἐκφορήσει φορτίον.
περὶ αἰσθήσεων. Ἢ πῶς ἐνεργεῖς ἀντιλήψεις εἰσάγει,
Πρὸς τὰς ἐν ἡμῖν ποικίλας διακρίσεις,
Ἀφήν, ἄκουσμα, γεῦσιν, ὄσφρησιν, θέαν.
Ἀφή. Καὶ τῆς ἁφῆς μὲν τῷ δικαστῇ δακτύλῳ,
γρ. ὃ τίματ-τιον. Ζυγοστατεῖ τὸ λεῖον ἐκ * τοὐωδυλίου.
Στενὰς δὲ ποιεῖ τῆς ἀκοῆς εἰσόδους,
Ἀκοή. Καὶ κοχλοειδεῖς τὰς θύρας ἐργάζεται,
Ὡς ἂν καθ' εἱρμὸν εἰσρέωσιν οἱ κτύποι,
Καὶ μὴ καταπλήξωσι τοὺς ἔσω πόρους,
Ἤχοις ἀτάκτοις ἐμπεσόντες οἱ ψόφοι.
Γεῦσις. Σαρκοῖ δὲ καὶ τὴν γλῶτταν ἡρμοσμένην.
Δέον γὰρ αὐτὴν δέρμα σομφῶδές γ' ἔχειν,
Πρὸς τὰς ἀνακλάσεις τε τῶν ἐδεσμάτων,
Καὶ τὰς ἐπίμσεις ἀντιλήψεις τῶν πόρων,
Δι' ὧν λαβοῦσα τὰς τροφὰς ἡ λειότης,
Πρὸς τὸν τὸ ῥευστὸν εὐδιάκριτος μένει.

Γόθει

Conſeruat vbi, quas percipit, rerum notas.
TVM referat vt natura currit ſedula
Ad apta nobis nutriendis munia.
Matrona veluti, quæ familiæ præſidet,
Vrget miniſtros officia quoſque ad ſua:
Partim appetentes hæc meatus incitat,
Partim attrahentes dirigit cunctos tonos:
Adhibétque portis clauſtra deducentibus,
Donec, cibi mutationis tempore,
Feruor alimenta mutet ipſa in ſanguinem,
Simul atque portam excretionis truſerit,
Onus & ſuperuacuum foras proiecerit.
Perceptiones quî efficaces inferat,
Ad ſenſuum tot iudicia noſtris data
Neruíſque & oculis, naribus, linguæ, auribus.
Hinc tactibus, digito quidem æquo iudice,
Examinat molle à ſuo contrario.
Auditionis tranſitus arctos facit,
Et flexuoſas machinatur ianuas,
Fluant in aures ordinis ſerie, vt ſoni,
Ne fortè lædantur meatus intimi,
Si pulſibus grauiſſimis ſoni irruant.
ET ſpongioſa carne linguam contegit:
Nam pelle molli præditam eſſe oportuit,
Refractionem ad eſculentorum omnium,
Atque vt meatus apprehendant commodè,
Fungoſa per quos laxitas capiens cibos,
Dijudicat pulchrè liquores quoſlibet.

De hac alẽdi vi & reliquis Ariſt. in 2. de An. c. 4.

De ſenſibus & eorum inſtrumentis.

Tactus.

Auditus.

Guſtatus.

Odoratus. Aſt vnde tam amplas fiſtulas hoc obtinet
Vehiculum odoratus, meat quâ ſpiritus
Vitalis auræ: morbo & illis ſi accidat
Vt obſtruantur, ceu laqueo animal angitur,
Aut cogitur animam per os effundere.
Imitata cæli hæc vis ſitus, hos luminum
Viſus. Orbes duos obiecit inſtar ſiderum,
Poſſemus eiaculatione vt orbium
Aëre repercuſſo, ſagittantes velut,
Haurire lucem è luce, vt ignem ex torribus.
Oculorum molitio. AT capitis à neruis duobus extimis,
Facto canalis in modum foramine,
Tranſmittit hoc lucis meatu ſpiritum:
Tunicíſque veſtit pupulas molliſſimis,
Ac ſi domi quis virgines cuſtodiat.
Foramen anguſtum aperit at meatui,
Vt ſpiritus qui è riuulis effunditur
Non comprimatur, ſi via huic præcluſa ſit:
Neu obnubilet, viſus hebetet aut lucidos,
Aut lumina obducat nigra caligine:
Neu turbet aciem flatus hic, aut inquinet,
Effuſus impetu, via latiſſima.
O quanta, quámq; ampla eſt tuorũ operũ, DEVS,
Notitia inexplicabilis, ſermonibus
Epiphonema, de lachrymarum vi ad eluẽda peccata. Quæ non notatis prædicat nubem ſacram:
Et nunc datum vt caliginoſis cordibus
Hæc luminum vis præferat claram facem:
Sedenim per oculos cùm notas turpes trahat,

Rurſus

Πόθεν δὲ καὶ σύριγγας εὐπόρους ἔχει,
Ὀσφραντικῆς ὄχημα, καὶ βιοσβέσου περὶ ὀσ-
Πνοῆς ἀγωγούς, ὧν φραγέντων ἐκ πάθους, φρήσιος.
Ἀγωνιᾷ τὸ ζῶον, ὡς ἐν ἀγχόνῃ,
Ἢ καὶ περιπνεῖν * ἐκβιάζει τὸ στόμα. * γρ. παρα-πνεῖν.
Μιμουμένη δὲ τὰς ἐν οὐρανῷ θέσεις,
Φωστῆρας ἀντέθηκεν ὀφθαλμοὺς δύο,
Ὅπως ἔχοιμεν ταῖς βολαῖς τῶν ὀμμάτων, περὶ ὄ-
Τὸν ἀέρα πλήττοντες, ὡς οἱ τοξόται, ψεως.
Φῶς φωτὶ σύρειν, ὡς τὸ πῦρ ἐξ ἀνθράκων.
Ἐκ τῶν ἄνω δὲ τῆς κεφαλῆς ἀκροστέγων,
Νεύρων διατρήσασα σωλῆνος δίκην,
Καὶ πνεῦμα φωτὸς ἐμβαλοῦσα τῷ πόρῳ,
Τοῖς μὲν χιτῶσι συγκαλύπτει τὰς κόρας,
Ὡς εἴ τις οἴκοι συμφυλάττει παρθένους·
Ὀπὴν δὲ μικρὰν ἐξανοίγει τῷ πόρῳ,
Ὅπως τὸ πνεῦμα τῶν ὀχετῶν διατρέχον,
Μήτε στενωθῇ, τῆς ὁδοῦ πεφραγμένης,
Καὶ πνευματώσῃ, καὶ σκοτώσῃ τὴν θέαν,
Καὶ τὰς ἐπιχύσεις προσπλάσῃ ταῖς ὄψεσι·
Μὴ δ' αὖ ταράξῃ, καὶ θολώσῃ τὰς κόρας,
Ὁρμαῖς ἀπλήστοις ἐκχυθὲν πρὸς τὸ πλάτος.
Ὡς ἐμεγαλύνθη τῶν σοφῶν σου κτισμάτων
Ἡ γνῶσις ἡ δύσφραστος, ἢ τοῖς ἀγράφοις
Λόγοις ἀπαγγέλλουσα τὸν θεὸν γνόφον· περὶ δακρύων.
Καὶ νῦν ἔφθαται τῆς ζοφώδους καρδίας,
Δαδοῦχον εἶναι τὸ ἔσοπτρον τῶν ὀμμάτων,
Εἴπερ δι' αὐτῶν ἐμβάλλουσα τοῖς ῥύποις,

Γῆν δι᾽ αὐτοῦ ἐκβάλῃ τὰ δάκρυα,
Τὰς εἰσόδους πλεονάσασα ταῖς διεξόδοις.
Εἰ τοὺς λαβυρίνθους δὲ τῶν λόγων φράζοι,
περὶ τοῦ Ὁ τῶν ἀδήλων οὐσιῶν ζητηστάτης,
νοῦ. Καὶ πῶς ὁ νοῦς συνέσι πηλίνῳ βάρει,
Καὶ πνεῦμα πηλῷ καρτερῶς συνημμένον·
Καὶ πῶς ἐν ὕλῃ τὴν ἀϋλίαν ἔχει,
Εἰ μηδὲν αὐτὸν ὑλικὸν περιγράφει.
Ἢ πῶς μέγιστον ὄμμα τῆς ψυχῆς ἔφυ,
Καὶ τῶν ἀδήλων ὀπτικοὺς ἔχει πόρους·
γ. νέμει. Καὶ νῦν μὲν εἰς γῆν τῆς ἐνεργείας* μένει,
γ. αἰθέρα. Νῦν δὲ πρὸς αὐτὸν ἄγεται τὸν αἰθέρα*.
Καὶ πτηνὸς ἀρθεὶς, καὶ τὸν ἥλιον φθάσας,
Τὰς τῶν ἄνω τε καὶ κάτω ζητεῖ φύσεις·
Καὶ τῶν μὲν ἀρχὰς, τὰς δὲ συμμέτρως βλέπει,
Τῶν δὲ στοχασμοῖς ἐννοεῖ τὰς εἰκόνας.
Καὶ τὴν ὄρεξιν μηδαμοῦ στῆσαι θέλων,
γ. ἐφίκεται. Ἐφέλκεται* μὲν τῆς ἁπάντων αἰτίας.
ἴσως, ἐφίεται. Καὶ τὴν ἐκείνης γνῶσιν ἀθρῆσαι θέλει·
Καὶ πολλὰ κάμνει, καὶ τὸν ἔσχατον πόλον
γ. μύει. Δοκεῖ παρελθεῖν, ἀλλ᾽ ἐκεῖ* μύει μόνον,
Εἰ καὶ διαυγεῖς εὐπορήσει καρδίας.
Ὅταν δὲ τούτοις τοὺς πολυπλόκους μίτους
Λύσῃ σχολάζων, καὶ βαθύνῃ, καὶ φράσῃ,
Ὅπως ὁ κρυπτὸς τῶν φρενῶν ὁδοστάτης,
Ὁ ψυχοκλέπτης, ὁ φθορεὺς τῆς καρδίας,
Ἡ τοῦ σκότους ἔπαρσις, ὁ πρῶτος δράκων,
Ἔξωθεν ἔνδον ἡδονὰς παρεισάγει·

Σπείρων

Rurſus per ipſos lachrymas fundit pias,
Egreſſione vt eluat quæ ingreſſa ſunt.
Si porrò labyrinthos latentes explicet
Oraculorum, eſſentiarum libripens
Subtilium: quî mens lutoſo ponderi
Adhæreat, cœnóque iunctus ſpiritus:
Quî liber à concretione in mole ſit,
Si nulla materies eum complectitur. De mẽte & intelligẽtia.
Quî ve oculus animi maximus ſit inſitus,
Vt eius acies penetret abditiſſima:
At nunc humi eſt affixus actionibus,
Tollens modò ſe ſalit in oras ætheris:
Præpetibus ac pennis volans Solem anteit,
Indagat & ſuperas & imas quaſque res:
His ſufficit ſanè, has mediocriter videt,
Ac cæterarum imagines ſignis capit.
Et appetitum ſiſtere haud vſquam volens,
Attrahitur ad cauſam omnium excelſiſſimam,
Atque illius notitiam habere percupit:
Multum laborat, ac poli altum verticem
Prætergredi putat: ſed ibi perſtringitur,
Sit perſpicaci corde quamuis præditus.
Ast inuoluta hæc quando fila ſoluerit, De aſtu & præſtigiis ſempiterni hoſtis generis humani.
Vnum hoc ſtudens, ſcrutatus altè, & dixerit
Abſtruſus vt graſſator ille mentium,
Prædoque animorum, cordis humani lues,
Elatio caliginis, primus Draco,
Intrò ferat ductas voluptates foris:

Et cogitatus ſerit, vt hinc culpam creet.
Itidem tyrannum ſe gerens, hominem trahit
D. Baſil. or. 10. in Hexae. in extrema. D. Chryſoſto. in pſal. 48. & Boet. lib. 4. de phil. conſol.
Affectionum ad ſeruitutem, vt belluam.
Hic mobiles mentes videri aues facit,
Sues adulteros, rapaces vt lupos,
Veſpáſque violentos, furentes pardalos,
Et ſanniones mutat in fœdos canes,
Qui blandientes impetunt morſu aſpero:
At luridos ex liuidis angues parit:
Niſi arrideat cōiectura noſtra legendum, Nā lædit animū inflāte mētes phar.
Fundens venenum fictione peſſima.
Acuítque acerba tela faſtus turgidi:
Nam tingit † illa inflante mentes pharmaco,
Lapſu eleuato, honore valde ignobili,
Humili tumore, gloriáque ingloria,
Faſtus, de quo fuſius in poem. de vanit. vitæ.
Ridente luctu ludicri vmbram tam leuem.
Idololatriam auri auaris inſerit,
Originem primam malorum & cladium:
Auaritia.
Satiata quæ affatim, ſatietatem haud capit:
Tabeſcit at libidinum tota æſtibus:
Expletione & auctione alens ſitim,
Temulentiæ flammam aureæ accendit magis.
TVM quî ſit hac vi præditus, lapſus polo,
Corporis cum ſpiritu prælium à dæmone eſt.
Vt non modò iſtud corpus, hoſtem vt barbarum,
Cum ſpiritu committat aduerſo agmine:
At dirus alma mancipet præcordia,
In ſeruitutem liberam naturam agat,
Mentéſque, iuris quæ ſui, ſubigat ſibi,
Captiuitate affligat ac miſerrima:

Hinc

Σπείρων λογισμοὺς εἰς γονὴν ἁμαρτίας,
Ἢ πῶς τυραννεῖ καὶ μεταίρει τὴν φύσιν,
Εἰς * παρὰ φύσιν τῶν παθῶν κινησίαν. ἴσ. εἰς τὴν πα.
Καὶ πτηνὰ μὲν δείκνυσι τὰς κούφας φρένας,
Σύας δὲ πόρνους, καὶ λύκους τοὺς ἅρπαγας,
Σφῆκας δὲ πλήκτας, θυμικοὺς καὶ παρδάλεις·
Ποιεῖ δὲ τοὺς εἴρωνας ἀθλίους κύνας,
Σαίνειν δοκοῦντας, καὶ δάκνειν ἠπειγμένους.
Ὄφεις δὲ πικροὺς ἐκτελεῖ τοὺς βασκάνους,
Τὸν ἰὸν ἐνθεὶς τῇ κακῇ * περιπλάσει· χ. περιπλάσει.
Θηγεῖ δὲ πικρὰ καὶ τὰ τοῦ τύφου βέλη,
Βλάπτει * γὰρ αὐτὴν ψυχοκόμπῳ φαρμάκῳ, ἴσ. Βάπτει γὰρ αὐτὰ ψυ.
Τιμῆς ἀτίμου, πλούσεως ἐπηρμένης·
Ὄγκου ταπεινοῦ, δυσκλεοῦς ἀδοξίας,
Θρόνῳ γελῶντι τὴν σκιὰν τοῦ παιγνίου.
Εἰδωλολατρείαν δὲ τοῖς φιλαργύροις,
Τὴν ῥίζαν ἐντίθησι τῶν κακῶν ὅλων·
Ἡ γὰρ κορεσθὲν μᾶλλον, οὐκ ἔχει κόρον,
Ἀλλ' εἰς ὀρέξεις τίκτεται καὶ φλεγμονάς,
Τῇ πλησμονῇ διψῶσα, καὶ τῇ προσθέσει,
Τὸν δεσμὸν ἐξάπτουσα τῆς χρυσῆς μέθης.
Ἢ πῶς τοσοῦτον καὶ πεσὼν ἔχει κράτος,
Ὡς μὴ μόνον τὸ σῶμα βαρβάρου δίκην,
Ἀντιστρατεύειν πρὸς μάχην τοῦ πνεύματος·
Ἤδη δὲ καὐτῆς ἅπτεται τῆς καρδίας,
Καὶ δουλαγωγεῖ τὴν ἐλευθέραν φύσιν,
Καὶ τὰς ἐν ἡμῖν ἀδεσπότους φρένας
Ἐν αἰχμαλώτῳ συμφορᾷ περιστρέπει.

Η

Πείθει τε πολλὰ καὶ τὰ λοιπὰ συμπνέει,
Ἑλίσσεται γὰρ λοξοειδῶς, ὡς ὄφις,
Ἐστι γὰρ δεινὸν ἐν φρονήσει θηρίον·
Στιχοδρομεῖ δὲ τὴν κάτω φορὰν τρέχων·
Κεχρημένος γὰρ ὡς ποσὶ τῇ κοιλίᾳ,
Λείχων γὰρ τὸν χοῦν τοῖς λύκων τάχα τρόποις,
Καὶ γαστριμάργῳ τῶν παθῶν ὑπερζέσει,
Κινεῖ τὸ συμπέρασμα τῆς ἁμαρτίας,
Πρὸς ἣν ἕκαστος γεῦσιν ἡδέως τρέχει.
Καὶ συγκεραννὺς ἡδονῇ τὴν πικρίαν,
Μελικεράτῳ φθείρει με δηλητηρίῳ.
Σύμβουλος ἐχθρὸς, καὶ κατήγορος φίλος,
Σφαγεὺς προσηνὴς, καὶ φονεὺς συνεργάτης,
Πλανῶν ὁδηγὸς, εὐμαθὴς ὁδοστάτης,
Ἄσπονδος, εὐπρόσδεκτος, εὐπειθὴς δράκων
Θέλγει γὰρ ἡμᾶς, μηδενὸς προσκειμένου,
Κάλλος παρισᾶ, μηδενὸς κινουμένου·
Πρόσωπα μορφοῖ, ζωγραφεῖ διαπλάσεις,
Τὸν νοῦν ἐρευνᾷ, ψηλαφᾷ τοῖς δακτύλοις,
Γέλωτα ποιεῖ, συμβιβάζει τὸ σῶμα·
Καὶ τῇ δοκήσει τῆς ἀφανοῦς ἁμαρτίας,
Ἐμπρακτον ὠδίνησε τὴν ἁμαρτίαν.
Οὐκ ἀγνοῶν γὰρ τῶν ἐκείνου φασμάτων
Τὸ δυσπαθὲς φρόνημα, καὶ τοῦ πλέον
Θλίβει με καὶ δάκνει με καρκίνου δίκην,
Φεύγοντα καὶ πράττοντα τὴν ἁμαρτίαν.
Πλὴν τὸν φθάνοντα τοῦτον ἀρρήτως ὄφιν,
Τὸ τοῦ σκότους κάτοπτρον, ἡ θεία κρίσις

Hinc ſuadet aggredi facinora pleraque:
Nam tortuoſa, ceu Draco, irrepit via,

Draconis Satanæ miniſtri illecebræ

In intimíſque ſenſibus trux bellua eſt,
Ingreditur & ſolo, infimum carpens iter:
Alui miniſterio pedum loco vtitur,

Plin. l.8.c.21.

Lingens luporum more ſueto puluerem:
Intemperante affectionum incendio
Studet facinus ad vmbilicum ducere,
Ad quem cibum auidus quiſque curſitat libens.
Miſcétque amarorem voluptati aſperum,
Mulſo venenoſo parans mihi necem.

Antitheſes aptiſſimæ ad vaframenta Dæmonis declaranda.

Patronus infeſtus, benignus proditor,
Iugulum petens blandè, enecans quos adiuuat,
Dux in via fallens, beneuolus ac latro,
Et perfidus, gratúſque & eloquens Draco:
Namque allicit nos, præmio nullo dato,
Formæ exhibet decus, nec vlla mota res,
Laruas figurat, ſpectra fingit inania,

Spectrorum illuſiones.

Scrutatur animum, tangit & digitos manus,
Riſum excitat, labelláque oris comprimit:
Et opinione delitentis criminis,
Crimen reapſe noxium mox parturit.

Querimonia de fragilitate humana.

IAM illuſionum Dæmonis non neſcium,
Propoſiti iniqui ac peſſimi, tantò magis
Me pungit ac mordet, rubens Cancer velut,
Quòd flagitium & auerſer, & præſtem tamen.
Niſi ſi vetuſtum anguem hunc inaudito modo,
Caliginis ſpeculum, Dei ſententia

H ij

Nobis ob oculos posuit, vt, si quidem notas
Ad imaginem sacram editas non tollimus,
Habeamus ipsum ludibrî tanquam loco,
Psal. 105. Anguémque ludamus, licet hiatum paret.
Martyrum & Sanctorũ lucta cum principe tenebrarum. Plerique enim mentem superbam & asperam,
In prælióque inuulnerabilem illius
Vim molis expertem, grauati his artubus
Ac terreo contemperati puluere,
Retudêre gnauiter, perinde ac si scuta
Repellerent humi sagittas irritas.
Si singula hæc spectanda proponat sibi,
Cõsideratio stupẽdorum Dei miraculorum. Et vilium ac vulgarium mortalibus
Victoria habita, notionem prædicet:
Vel promouens gradum, organum capiat sacrum,
Vox clamitantis cordis in vastis locis:
Esai. c. 6. Aut forcipi si se Cherubinæ admouens,
Sermonis almi sumat hinc carbunculum:
Reg. 4. c. 2. 6. Aut flammeum currum, igneosque equos trahens,
Iter polorum currere arduum volet,
Equésque vita appareat sublimior,
Carne hunc deorsum dimouere nescia:
Gen. 15. 3. Reg. 18. Deducat ignem, rorem & appendat suprà:
Cunctas trahens, vel distrahens, mutans ve res.
Exo. 22. Num. 11. 16. Obturet ac fide os Leonum audacium,
3. Reg. 13. De fornace Rorem esse monstret ignem in ardenti pyra:
Dan. 3. Exod. 47. Nilúm ve feriat, sanguine immutans aquas,
Esai. 23. Et suadeat fulgêre Solem in nubilo:
Exod. 23. & 24. Ac diuidat abyssum in stupendam semitam:

Ignis

Προὔθηκεν ἡμῖν, εἴγε τοὺς κατ' εἰκόνα
Γραφέντας ἡμῖν μὴ χαράξομεν τύπους,
Ὅπως ἔχωμεν αὐτὸν ἀντὶ παιγνίου,
Παίζοντες εἰς δράκοντα, καὶ χάνῃ μέγα.
Πολλοὶ γὰρ αὐτοῦ τὴν ἐπηρμένην φρένα,
Καὶ τὴν ἄφυκτον ἐν μάχαις αὐλίαν,
Ὕλην ἔχοντες σαρκικῶν βαρημάτων,
Καὶ τῇ γεώδει συμπεφυρμένοι κόνει,
Ἤμβλυναν, ἀπέστρεψαν, ὥσπερ ἀσπίδες
Τὰ σαθρὰ πρὸς γῆν ἀντιπέμποντες βέλη.
  Εἰ τοίνυν πάντα πρὸς διάσκεψιν λάβοι,
Καὶ τῶν δοκούντων εὐτελῶν καὶ σκυτέφων,
Τὸν σφυγμὸν εὑρών, τὴν διάγνωσιν φράσοι·
Ἢ καὶ προσκόπτων θεῖον ὄργανον λάβοι,
Φωνὴ βοῶντος εἰς ἐρήμους καρδίας·
Ἢ τῇ πυράγρᾳ τοῦ χερουβὶμ ἐγγίσας,
Λάβοι παρ' αὐτοῦ τοῦ λόγου τὸν ἄνθρακα·
Ἢ τὸν πυραυγῆ δίφρον, ἢ τοὺς ἐμφλόγους
Ἵππους ἐλαύνων, οὐρανῶν ὁδὸν δράμοι,
Ἱππεὺς δὲ διελθὼν τῷ βίῳ μετάρσιος,
Τῆς σαρκὸς αὐτὸν μὴ κατασπώσης κάτω.
  Ἢ πῦρ κατάξει καὶ κρεμάσει τὴν δρόσον,
Ἕλκων, μεθέλκων, ἀντιβάλλων τὰς φύσεις·
Φράξει δὲ πίστει τῶν λεόντων τὸ στόμα,
Δρόσον δὲ δείξει τῆς καμίνου τὴν φλόγα·
Ἢ καὶ πατάξει νεῖλον εἰς αἷμα τρέπων,
Πείσει δὲ λάμπειν ἐν ζόφῳ τὸν ἥλιον,
Σχίσει δὲ τὴν ἄβυσσον εἰς τεῖχον ξένον,

γ. πυρός. Στῦλον δὲ δείξει* νυκτὸς ἔμπυρον σέλας,
Ἄρτοις δὲ σίτου μὴ προσχειμένου πλάσει,
Λιμὸν δὲ θάλψει τῇ βροχῇ τῶν ὀρνέων,
Πηγὰς δὲ πέτραν ἐκβαλεῖν ἀναγκάσει.
Τείνοι δὲ χεῖρας εἰς τροπὴν ἐναντίων,
Τοῦ σταυρωθέντος συμβόλου τὴν εἰκόνα.
Ἴδοι δὲ πυρσῷ μὴ φλογωθεῖσαν βάτον,
Τὰ κρυπτὰ τοῦ μέλλοντος εἰκονίσματα.
γ. ἐν φόβῳ. Τότε προσκύψας, ὡς ὁ Μωσῆς,* ἐμφόβως,
Καὶ καπνὸν εὑρὼν ἐν θυέλλῃ καὶ γνόφῳ,
Καὶ πρὸς τὸ νῆγμα τῆς ὀπῆς ἀφιγμένος,
Μόλις τὰ κρυπτὰ τῶν ὀπισθίων μέρη
Θεοῦ σκοπήσει, καὶ πλέον μηδὲν βλέπων,
Πλέον ποθήσει τὸν κεκρυμμένον πόθον·
γ. ἱερώτων. Ἀργοὶ γάρ εἰσι τῶν ἐρώντων οἱ πόθοι,
Εἰ συντόμως τύχωσι τοῦ ποθουμένου.
Καὶ πᾶς ἐρευνῶν τοῦ θεοῦ τὴν οὐσίαν,
Ὅσον θεωρεῖ, πρὸς τοσοῦτον συμμένει.
Εἰ γάρ τις εἰς ἄβυσσον, ἀπλήστοις κόραις,
Ἢ καὶ πυραυγῆ δίσκον ἡλίου βλέπων,
γ. ἀτενίζει. Ὅσον* θεωρεῖ, τὰς κόρας ἀμβλύνεται·
Ποῖος πολυόπτης εὐτονήσει* νοῦς βλέπειν,
γ. εὐπορήσει. Τὸν τοῦ καθ' ἡμᾶς ἡλίου φωτὸς πόρον;
εὐχή. Ἀλλ' ὦ παρὼν πόρρωθεν ἑδραίῳ τάχει,
Ὁ πᾶσι γνωστὸς καὶ δυσεύρετος μένων,
Καὶ πᾶσι ληπτὸς, καὶ κρατεῖσθαι μὴ θέλων·
Πᾶσι γὰρ ὢν ἄγνωστος, ἐγνώσθης ὅλοις
γ. τοὺς δὲ πάντας σε. Ἐξ ὧν ἐνεργεῖς,* εἰς τὸ πάντας σε βλέπειν.

Ὅσον

Præſtet columnam noctis igneam facem,
Panémque fingat frugibus nullis datis: *Num. 11.*
Compeſcat & famem imbre demiſſo alitûm: *Exod. 17.*
Ac flumen vndæ fluere cogat è petra. *Num. 20.*
Intendat aut palmas ad hoſtium fugam,
Imaginem exprimens ſalutaris crucis:
Cernátque magno incendio haud vſtum rubum:
Abſtruſa ſigna euentuum prænuncia:
Tandem procumbens præ metu, Moſis modo, *Exod. 3. 4.*
Cùm inuenerit fumum in procella nubéque, *19. 33.*
Et ad foraminis profectus terminum,
Latentia ægrè poſterarum partium
Dei intuebitur, nihílque vltrà videns,
Deſiderabit cupidiùs quod abditum eſt:
Nam amantium ſunt languidi cupidines,
Quando citò optatis frui conceditur.
IAM quiſquis ipſam eſſentiam quærit Dei,
Quantò acrius ſpectet, magis conniueat. Diuinæ naturæ cum abyſſo & Solari lumine comparatio. *Plato in phæd. Cic. 1. Tuſc. D. Ambroſ. Hex. l. 4. c. 1. D. Dionyſius Eccl. Hier. c. 2.*
Proinde, ſi ſpectator auidus lumina
Dum iactat in voraginem, aut Solis iubar,
Quanto inſpicit magis, hoc magis perſtringitur:
Quæ perſpicaciſſima videre mens queat
Solaris huius luminis fontem abditum?
TV qui eminus præſto es celeritate ſtabili,
Et cognitus cunctis, & inuentu arduus,
Qui percipi à cunctis potes, nec vis capi: Precatio accingẽtis ſe ad operum diuinorum deſcriptionem.
Nam nemini perceptus, omnibus agnitus
Tuis operibus, queîs vbíque cerneris:

Nam quanta magnitudo naturæ tuæ eſt,
Quæ incomprehenſa arctatur excellentia,
Huc vſque nobis actionem cernere
Tuam ſinis: nec angelis ſolùm in tuis,
Queîs igneas ſubſtantias indens, facis
Materiem ab omni mole mirè liberam.
Sed ſi quis ordo eſſentiis ſublimior
Globis in æthereis políſque nos latet,
In quáque mundi parte, qui nunc cernitur,
Quí ve antè fuerat, póſtque erit, ſi ſic voles.

Operatio diuina quàm latè pateat.

Namq; exit in flãmam atque aquam, tum in aërem,
Terrámque, in aſtris, ſtirpibúſque, auibúſque, ineſt:
Itque in natantium & genus repentium.
In omne gramen: denique in hominem magis,
Ob quem iſta, poſt quém ve tanta currunt ſedulò.
Radius tuus ſedenim, locus quem non capit,
Peruadit omnia, nec premitur anguſtijs:
Neque maximarum eſt artifex rerum modò,
At cuncta ſimul amplectitur firmiſſimé:

Trãſitio cum inuocatione.

Nos dirige iſtò, quò tui opificij licet
Orbis figuras ſciſcitari ſplendidas.

De natura & proprietate ſtirpium, atq; arborũ.

NAM ecquis, videt dum poma, pictas vel roſas,
Non illicò agnoſcit coloris opificem?
Quis ſuaue olens dum nare ducit Balſamum,
Non antè odoratur te, vt ipſo quid amplius?
Cedrum quis attollit, quis eius porrigit
Baccas, & vnguentum acre ligno conijcit?
Quis Nardum inungit, delibuto & gramine

Aroma

Ὅσον γὰρ ἐν σοὶ τὸ μέγεθος τῆς οὐσίας,
Ἐν ἀκαταλήπτοις * ἐξοχαῖς συνεστάλη, — ἴσ. ἀνεκπελήπτοις.
Τοσοῦτον ἡμῖν τὴν ἐνέργειαν βλέπειν,
Τὴν σὴν ἐφῆκας, οὐκ ἐν ἀγγέλοις μόνον,
Οἷς τὰς πυραυγεῖς ἐμφυτεύσας οὐσίας,
Ὕλην ἄϋλον μυστικῶς ἀπειργάσω·
Ἀλλ' εἴ τις ἡμᾶς ἱστορεῖν ὑπερτέρα,
Λέληθε τάξις οὐρανοῖς, ἐν αἰθέρι,
Ἐν παντὶ κόσμῳ, τῷ τε νῦν ὁρωμένῳ,
Καὶ τῷ περὶ αὐτόν, καὶ μετ' αὐτὸν εἰ θέλεις.
Χωρεῖ γὰρ εἰς πῦρ, εἰς ὕδωρ, εἰς ἀέρα,
Εἰς γῆν, ἐν ἄστροις, ἐν φυτοῖς, ἐν ὀρνέοις,
Εἰς πᾶν * τὸ νηκτόν, εἰς τὸν ἕρποντα στόλον, — γρ. εἰς πᾶν κτιστόν.
Εἰς πάντα χόρτον, εἰς τὸν ἄνθρωπον πλέον,
Δι' ὃν τοσαῦτα καὶ μεθ' ὃν περιτρέχει.
Ἡ σὴ γὰρ ἀκτὶς μηδαμοῦ χωρουμένη,
Εἰς πάντα χωρεῖ, μηδαμοῦ στενουμένη·
Οὐ τῶν μεγίστων οὖσα τεχνῖτις μόνον,
Ὁμοῦ δὲ πάντων ἀρρήτως δεδραγμένη·
Ἰθῦνον ἡμᾶς, ἔνθα τῆς κοσμουργίας
Τῆς σῆς ἔνεστιν ἱστορεῖν τὰς ἐμφάσεις.

ΤΙΣ γὰρ θεωρῶν μῆλον ἢ βαφὴν ῥόδου, — Μῆλον καὶ ῥόδον.
Οὐκ εὐθὺς ἔγνω τῆς βαφῆς τὸν ἐργάτην;
Ἢ ποῖος εἰς ὄσφρησιν ἐλθὼν βαλσάμου, — Βάλσαμον.
Οὐ σὲ προσεσέπνευσε βαλσάμου πλέον;
Τίς κέδρον ὑψοῖ, καὶ πλατύνει τοὺς κλάδους, — Κέδρος.
Καὶ πικρὸν ἐντίθησι τῷ ξύλῳ μύρον;
Τίς νάρδον ἐκφυεῖ, καὶ μυρίζων τὴν πόαν, — Νάρδος.

Ἀρωματίζειν ἐκβιάζει τὸν στάχυν;
Φοῖνιξ. Πόθεν δὲ φοῖνιξ ἐν χαράξεσιν τύποις,
Καρποὺς μελουργεῖ τῶν ἐνίκμων βοτρύων;
Κίτρα. Τίς καὶ τὰ κίτρα τῶν ἀκάνθαις ὁπλίσας,
Σωπῆφεν αὐτοῖς αὐτοχάλκευτα ξίφη;
γρ. ὅλων. Τίς ἀπαργυροῖ τὰ τέκνα τῶν φυτῶν * ὅλα;
Καὶ τοῖς μὲν ἐντίθησιν ὀστώδη βάσιν,
Οἷς ἐστὶν ἐκτὸς ἀσθενὴς ἡ γυμνότης,
Τοῖς δὲ περιβάλλει στερρὸν ἔξωθεν δέρας,
Οἷς ἐστὶν ἐντὸς εὐπαθὴς ἡ χαυνότης.
Τίς δ' αὖ λέοντι θάρσος, ἢ τῇ δορκάδι
Λέων. Δρόμους ἐνῆκεν ἀντιφάρμακον φόβου;
Δορκάς. Τίς ταῦρον ἐχειροτόνησεν ὥσπερ ἐργάτην,
Ταῦρος. Ἀροτριᾶν μέλλοντα; τίς τῶν ὀρνέων
Ὀρνίθων Τὴν γλῶτταν ἐστόμωσεν ὀργάνου δίκην;
γλῶττα. Ὡς καὶ νομίζειν τοὺς κενοὺς μυθογράφους,
Εἶναι παρ' αὐτοῖς γνωστικὴν ὁμιλίαν.
Γρύψ. Πόθεν δὲ καὶ γρὺψ εὐσθενὲς λαβὼν κράτος,
Καὶ βοῦν ἀνασπῶν ἐξ ἑτοίμων ἁρπάγων,
Καὶ πτηνὸς ἦρται, καὶ βαδίζει τετράποις;
κάμηλος. Τίς τὰς καμήλους καί περ οὔσας ὀργίλους,
Ἔπεισε μηδὲν μὴ μαίνεσθαι γάμῳ;
Καὶ κτῆνος οὕτω βράζον εἰς λάγνον πάθος,
Πρὸς τὴν ἄθεσμον μῖξιν ἐγκρατὲς μόνον,
Πέρσας ἐλέγχει τοὺς θολοῦντας τὸν βίον.
Ποίους ὁρισμοὺς ἐκμαθὼν Ἱπποκράτους,
Τράγος. Τετρωμένος δίκταμον ἐμφαγὼν τράγος,
Τὸν ἰὸν εὐθὺς τῶν βελῶν ἀποπτύει;

Ποῖος

Aroma ſpicam cogit almam fundere?
Aſt vnde Palma arentibus nata in plagis,
Mel fundit in fructus racemóſque vuidos?
Quis mala citria muniens tot ſpiculis,
Aptauit ipſis arma naturalia?
Quis ſtirpium fœtus recentes obtegit?
Ac his quidem indit nuclei baſim oſſeam,
Queis nuditas extra imbecilla eſt ſcilicet:
Aliiſque duram opponit exteriùs cutem,
Queîs intus eſt mollitia delicatior.
Ecquis Leoni audaciam, timido at damæ
Curſus timoris remedium tutum exhibet?
Tauro quis vt opifici dedit robur, ſolum
Vertat vt aratro? quís vt linguam garrulis
Velut organum formauit auibus tinnulum?
Vt inde rentur fabulatores noui
Ipſas habere cognitos vocum ſonos.
Aſt vnde quæſo maximis Gryps viribus
Bouem vnguibus rapidiſſimis altè eleuans,
Aléſque volat, & quadrupes greſſus mouet?
Quisnam Camelos, æſtuent irâ licet,
Perſuaſit vt parentis haud ſe polluant
Contactibus? libidinoſum ergo hoc pecus,
Dum temperat conſtanter à venere impia,
Perſas nefandæ impuritatis arguit.
Decreta quænam didicit à Coo ſene,
Vt ſaucius caper ferus Dictamnum edat,
Et ſic ſagittarum venenum reſpuat?

Nardi ſpica. *Plin. c. 2. l. 13.*

Palma. *Plin. l. 13. c.*

Mala citria, ſeu Aſſyria. *Plin. l. 12. c. 3.*

Fructuum integumenta, & nuclei.

Animalium proprietates. Leo. Dama. Taurus.

Auium lingua *Plin. 7. 19. cap. 12.*

Gryphus. *Plin. l. 7. c. 2.*

Cameli. *Ariſtot. lib. de mirab. aud.*

De animaliũ remediis. De capro ſeu Capris feris: *Ariſtot. l. 9. hiſt. Anim. c. 6 Dioſcor. l. 3.*

Accipitris medicina.

Ecquis Galenus Accipitrum vulnera
Lactucæ amaris purgat è liquoribus,
Caliginoſam luminum his nubem auferens?

Pardalis.

At Pardalis feræ cruorem haurit capræ
Vexata morbo: ſic medetur & ſibi.
Sed vuidis quercus ſacratæ frondibus,

Cameli.

Vſtos Camelus mox ſapores euomit.

Canis.

At viride gramen ſi canis guſtauerit,
Depellit atræ bilis ægritudinem.

Lupi. Leporis. Leonis. Cygni. Hœdi.

Raui at lupi terram, lepúſque cantharos,
Leóque ſimias: olor ranunculos,
Hœdíque difficilem cùm edunt Scammoniam,
Cibo hoc dolores cruditatis leniunt.

Ciconiæ.

Et abſque falſo numine Aeſculapij,
Angues vorando ſana fit Ciconia.

Catoblepas. *De hac fera Ælia. Var. hiſt. l. 7. c. 5. Plinius verò l. 8. c. 21. Athenæus. l. 5. Pompon. Mel. l. 3. c. 10.*

Vnde at Catoblepas anhelans vim igneam,
A nare flatum torrida emittens ferum,
Incendij flumen ſolum verſus iacit,
Iaculatur ac telum procul, tanquam arciger,
Ætnçam vt ardêre rapidam flammam putes,
Fulminibus & pares vaporum turbines?
Vt niſi iuberetur gerere pronum caput,
Flammæque feruidos ciêre infra globos,
Terram cadaueribus premi contingeret.

Animãtibus formidoloſa

Iam quî genera præſtantiora animalium
Terrentur à re viliori qualibet?

Equo. Tauro.

Formidat omnis equus flagelli verbera,
Oeſtróque perculſus fugam taurus capit:

Terret

Ποῖος Γαληνὸς ἱεράκων τὸν νόσον — Ἱέρακες.
Ὅπου καθαίρει πικροφύλλων θριδάκων,
Αχλὺν δ' αὐτῶν ὀπτικὴν ἀποξέων;
Καὶ πάρδαλις μὲν λύθρον αἰγὸς ἀγρίου, — πάρδαλις.
Πίνει νοσοῦσα, καὶ καθαίρει τὸν νόσον.
Ὑγροῖς δὲ φύλλοις ἐκ δρυὸς καθαρσίοις, — κάμηλος.
Χυμοὺς κάμηλος ἐξεμεῖ κεκαυμένους.
Χλωρὰν δὲ τὴν ἄγρωστιν ἢ φάγῃ κύων, — κύων.
Χολῆς μελαίνης ἐξερεύγεται πάθος. — Λύκος.
Λύκοι δὲ τὴν γῆν, οἱ λαγοὶ δὲ χανθάρεις, — Λέων.
Λέων πιθήκους, οἱ δὲ κύκνοι βατράχους, — Κύκνος.
Τράγοι δὲ τὴν ἄμπελον ἀσκαμμένην — Τράγος.
Δειπνοῦντες, ἐκπλύουσι τὴν ἀπεψίαν.
Ἀσκληπιοῦ δὲ τὴν νόθου τοῦ δίχα, — πελαργός
Τρώγων πελαργὸς, οὗ νοσήσει, τοὺς ὄφεις.
Πόθεν κατώβλεψ πυρσὸν ἔμφυτον πνέων, — Κατώβλεψ.
Ἐκ εἰνὸς ἐμφύσημα πυρφορουμένης,
Κάτω τὸ ῥεῦμα τῆς πυρᾶς ἀντιστρέφει·
Πόρρω δὲ πέμπει τὴν φορὰν, ὡς τοξότης,
Αἰθαίαν ὥσπερ καὶ καταῤῥυτον φλόγα, — γρ. κεραυνῶν
Δίκην κεραυνοῦ * πυρσοβολῶν * ἀτμίδα· — ἴσ. τὴν ἀτμ.
Εἰ μὴ δὲ θεσμὸν εἶχε συγκεκυφέναι,
Καὶ τῆς φλογὸς τὸ ῥεῦμα συγχεῖν κάτω,
Τὴν γῆν βαρεῖαν εἶχεν ἂν τοῖς λειψάνοις.
Πόθεν δὲ τὰ προσοῦχοντα τὴν ζώων γένη,
Ἐκ τῶν δοχειωτῶν μετρίων φαυλίζεται;
Καὶ πᾶς μὲν ἵππος σφερμάστιγα τρέμει,
Οἴστρῳ δὲ φεύγει ταῦρος ἐπτοημένος·

Φοβεῖ δὲ τὸν λέοντα τυπτηθεὶς κύων.
Ἡμᾶς δὲ κώνωψ εὐτελὴς διαστρέφει,
Δάκνων, προσαυλῶν, ἐξυπνίζων πολλάκις.
Καὶ τῶν ἐλεφάντων ἐκφοβοῦσι τὸ κράτος,
Τὰ μικρὰ γρυλλίζοντα τῶν χοίρων βρέφη.
Ὕλλος. Καὶ μικρὸς ὕλλος ὑπερχέρσου θηρίου
Φθορὰν ἐφίστα τῇ τομῇ τῶν ἡπάτων·
Λάθρα γὰρ αὐτῷ προσβαλὼν κεχηνότι,
Διατρέχει τὰ σπλάγχνα σωλῆνος δίκην,
Τεμὼν δὲ κρυπτὴν ἐξ ὄπισθεν θύραν,
Φυγὰς διαδρὰς οἴχεται σεσωσμένος.
Ἄλλη δέ τις πέφυκεν ὀρνέου φύσις,
Τροχίλος. Ἡ τοὺς ὀδόντας βόσκεται τοῦ θηρίου,
Καὶ τοῖς περιττοῖς ἑστιᾶται λειψάνοις·
Στοργὴν δὲ δεικνύουσα γνησίου φίλου,
Καὶ τὴν τραπέζης τῆς τροφὴν αἰδουμένη,
Ὅταν τὸν ὕλλον γειτνιῶντα προσβλέπῃ,
Κράζει, πτεροῦται, τοῖς ποσὶ περιτρέχει,
Κτυπεῖ δὲ τοῖς ὄνυξι, καὶ περὶ τοῦ φόνου,
Κῆρυξ ὀλέθρου γίνεται ζωηφόρος·
Καὶ τὸν τραπεζῶν ἐξελέγχει τοὺς φίλους,
γρ. συμπονοῦντες. Μὴ συμμαχοῦντας * εἰς ἀνάγκην τοῖς φίλοις·
Ἐχρῆν γάρ, οἶμαι, τὰς ἐν ὀγκώδει φύσεις,
Ἐκ τῶν ἀμυδρῶν συμμαχεῖσθαι σωμάτων,
Ὡς μή τις αὐτῶν τὰς ἐπάρσεις προσβλέπων,
Πάθοι λεληθὼς δυσσεβεῖς ὑπονοίας·
Ὃ καὶ πέπονθεν ἡ κατ' Αἴγυπτον μέθη,
Οὐ τοῖς μεγίστοις ἠπατημένη μόνον,

Ἀλλ'

Terret Leonem verberatus & canis.
At nos culex viliſſimus torquet malè, Leoni.
Mordens ſtrepénſque, ſæpius ſomno excitans: Homini.
Sicut Elephantûm territant ferociam
Ipſi puſilli grunnientes porculi. Elephanto.
At paruus hyllus terræ alumnæ & fluminis
Necem ſtruit, feruénſque concîdit iecur: Hylli, id eſt Ichneumonis, bellum cum Crocodilo. Plin. l. 8. c. 24.
Nam clanculum irrepens in os eius patens,
Per viſcera excurrit caui tubi modo,
Findénſque poſticum latenter oſtium,
Cæſor fugâ ſuæ ſaluti conſulit.
Eſt alia item natura auis percallida, De Trochilo ſeu Regulo. Plutar. lib. de ſoler. anim.
Quæ in dentibus depaſcitur monſtri iſtius,
Ex reliquiis epulans opimis belluæ:
Et certi amici quis ſit affectus docens,
Menſǽque honorem & gratiam tribuens cibis,
Quando intuetur Hyllum adeſſe proximè,
Clangit, ſtrepítque alis, pedibus & proſilit,
Et vnguibus corradit, antéque impetum
Præco necis, ſalutis idémque author eſt:
Síque arguit menſarum opiparum aſſeclas,
Non adiuuantes, cùm neceſſitas iubet.
Namque, arbitror, decebat immanes feras
Exilia hæc corpuſcula ſibi adſciſcere,
Ne fortè quis, dum immanitatem harum videt,
In notiones incidat ſenſim impias:
Ægyptiorum vt accidit temulentiæ,
Quæ non modò deluſa fuit ingentibus,

Sed vilibus reptilibus, ac fœdis feris:
Totum ſalum impietatis horrendæ ebibens:
Ezech. 23. Ab hiſque docta Hebræa gens malo ſuo,
Vitæ ſtudens vitia æmulari peſſimæ,
Res conſecrauit muſcam ad vnam conditas.
Orcæ & cete. ORCAS quis, hæc portenta maris, alta vt iuga,
In vaſtitate immenſi abyſſi continet:
Ne ſi impetu ferrentur in latas vias,
Naues morarentur, vel aliò truderent?
De Remora. *Ariſt. hiſt. animal l. 2 c. 14. Plin. l. 9. c. 25. c. 1. l. 32. Plutar. Sympoſ. 2. Prob. 7. Oppi. l. 1. Halieut.*
Quís ve Remoram piſcem puſillum in æquore
Statuit carinis obuium currentibus?
Hic claſſi in altum vela danti opponitur,
Spirantibúſque auris reſiſtit gnauiter:
Si quidem ala media parte pectoris ſita,
Hunc verſat, & quaſi cymbalum circumplicat,
Quam nauibus quando obiicit currentibus,
Arcet aquilones, fluctuum & curſum impedit,
Spumámque collidit procellis turgidam:
Mucronibus donec nouaculíſque eum
Peritus vrinator incautum ſecet,
Et ſalibus iniectum vaporibus priuet:
Remedium conuulſionis vteri in grauidis. Hinc fit medela matribus, quas vellicat
Infans in aluo contineri qui nequit,
Sed proſilire vult, ruénſque illabitur.
Turtur & Purpureo. Vnde at ſecundas, veluti turtur nuptias,
Natura Purpureonis odit maximè:
Vt ſi quam apud nos hic Lupam conſpexerit,
Corpus ſuum inedia ſinat tabeſcere?

Meretricis

Ἀλλ' ἄχρι φαύλων ἑρπετῶν καὶ θηρίων,
Τῆς δυσσεβείας ἐκπιοῦσα τὸν σάλον·
Οἷς καὶ μαθητεύσαντες Ἑβραῖοι πάλαι,
Τὸν αὐτὸν ἐζήλωσαν ἐν κακοῖς βίον,
Καὶ μέχρι μυίας ἐκθεοῦντες τὴν κτίσιν.
 Τίς καὶ τὰ κήτη τῆς θαλάσσης τοὺς λόφους,
Ἐν ταῖς ἐρήμοις τῆς ἀβύσσου συλλέγει;
Μήπως ἐπεισφρήσαντα ταῖς λεωφόροις
Ὁδοστατήσῃ καὶ ταράξῃ τὰ σκάφη.
 Καὶ τίς τὸν ἰχθὺν τὸν βραχὺν τὸν ναυκράτην ναυκράτης
Ποιεῖ τρεχουσῶν ὁλκάδων ἀντιστάτην, ἢ ἐχενηΐς.
Καὶ πλωτὸν εὐόλισθον ἀνταίρει στόλον,
Καὶ ταῖς * πνεούσαις ἀντιτάττεται βίαις· γρ. πλεούσαις
Πτέρυξ γὰρ * αὐτῶν περὶ τὰ τοῦ στέρνου μέσα, γρ. αὐτῷ.
Κυκλοῖ περιπτύξασα κυμβάλου δίκην,
Ἣν ταῖς θεούσαις ἀντερείδων ὁλκάσιν,
Ἱστᾷ τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ ῥεῦμα, κἂν τρέχῃ,
Καὶ κυρτὸν ἀφρὸν ἀντεπικλᾷ τῷ στόλῳ,
Ἕως μαχαίραις ἢ ξυροῖς τεθηγμένοις,
Τέμῃ τὸν ἰχθὺν τεχνικὸς βυθοδρόμος,
Ἁλσί τε τοῦτον ἐμβαλὼν ἐξικμάσει,
Καὶ γίνεται κλεὶς μητρικῶν παραγμάτων,
Ὅτε σφαδάζει καὶ προπηδῆσαι θέλει,
Καὶ τοῖς ὀλίσθοις ἐκραγῆναι τὸ βρέφος.
 Πόθεν δὲ διπλοῦς, ὥσπερ ἡ ζυγών, γάμους, τρυγών.
Τοῦ πορφυρίωνος ἡ φύσις βδελύττεται.
Ὃς καὶ παρ' ἡμῖν εἰ σκοπήσοι μαχλάδα,
Λιμῷ τὸ σῶμα τήκεται τεθλιμμένος·

Θέλων δὲ πόρνης, μηδὲ τὴν θέαν βλέπειν,
Λάλῳ σιωπῇ σωφρονίζει τὸν βίον.
ἔγχελυς. Τίς τεκνοποιεῖν δείκνυσι τὴν ἔγχελυν,
Ἀμίξιν οὖσαν καὶ ἀρρένος θηλυτείαν,
Ἢ τὴν ἑαυτῆς ἀντιπλεύρων ξυσμάτων,
Τὰ τμήματα ἀπείργουσα πετραίοις πάγοις,
Φύει τὰ τέκνα τῇ κυήσει τῇ ξένῃ;
γρ. πλευρομήτωρ. Καὶ πλευρομήτρα * γίνεται θαλαττία·
Καὶ μὴ λαχοῦσα δογματίζει τῇ φύσει,
γρ. ἠγνόησε. Ὡς οὐδὲν * ἐξήμαρτε Μωσῆς, εἰ λέγει
Γλαφυρὰν γενέσθαι τοῦ βίου λοχευτείαν·
Οὐ συγχύσεις γὰρ εἰσκαλεῖν ἀσυμφόρους,
Τῷ συντελεστῇ τῶν ἀμηχάνων θέμις·
Ὑμνητέον δὲ μᾶλλον αὐτόν, ἡνίκα
Ἐκ τῶν παρὰ φύσιν δημιουργεῖ τὴν φύσιν
Καὶ τοῦτο ποιεῖ δεῖγμα τῆς ἐξουσίας,
Ἄϋλος ὢν ἔνυλον εἰ κτίζει φύσιν,
Καὶ τρεπτὸς οὐκ ὢν τρεπτὸν εἰ ποιεῖ βίον.
χελώνη. Τίς ἐνδιδύσκει τὴν χελώνην ὀστράκῳ,
γρ. φερεσυμένην· Καὶ τὴν ταπεινόσωμον ἐστεγασμένην
Δείκνυσιν ἐντὸς οἰκίας * φερεσυμένην;
λάμπυρος. Τίς ἐμφυτεύσας τῷ διαυγεῖ λαμπύρῳ,
γρ. λευκῷ ἑρπετῷ. Σπινθῆρα * λευκόν, ἑρπετὸν ποιεῖ σέλας,
Τὸν αὐτὸν ἕρπειν καὶ πτεροῦσθαι θεασάσας;
σαλαμάνδρη. Ποίαις δὲ πηγαῖς, ἢ βυθοῖς κεχρυμμένοις,
Δρᾷ * σαλαμάνδρα τὰς καμίνους αἰθάλην;
γρ. Ποιεῖ. Τίς ἐντέθηκε τοῖς πυρεκγόνοις φρένας,
πυρέκγονα. Διάκρισίν τε τοῦ μαθεῖν τὸ συμφέρον;

Meretricis hic dum vitat aſpectum quoque,
Docto inſtruit vitam ſuo ſilentio.
QVIS procreare lubricam anguillam docet *Anguillæ ortus. Plin. l. 9. c. 51. Plutarch. 2. Symp. qu. 3.*
Matricis expertem, & carentem ſemine?
Quæ proximorum ſcrupulorum lateribus
Strigmenta duris inſerit dum cautibus,
Natos ſatu & conceptu inaudito creat,
Et latere gignens in mari producitur.
Sic vel tacens, naturam eo ſacro admonet,
Magnum nihil Moyſem aberraſſe, hoc cùm ait, *De coſta Adami.*
Vitæ eſſe coſtam procreatricem viri.
" Namque impares confuſiones carpere,
" In arduarum rerum opifice, eſſet nefas:
Hunc laudibus celebrare ſed magis decet,
Cùm perficit naturam ab aduerſis ei; *Dei potentia admirabilior in iis quæ præter naturam ſunt.*
Ac præbet hoc potentiæ ſpecimen ſuæ,
Simpléxque naturam creat non ſimplicem,
Vitam & fouet mutabilem immutabilis.
Teſtudinem quis hac caua concha induit, *Teſtudo.*
Et corpore exili admodum circundatam,
Intra domum oſtendit vagare propriam? *vel, latêre.*
Quis noctilucæ ſplendidæ clara inſita *Cicindela ſiue noctiluca. Plin. l. 11. c. 18. & l. 18. c. 26.*
Scintillula, volaticam lucem efficit,
Præſtans idem animal reptile ac volatile?
Queîs fontibus, vel abditis receſſibus,
Vertit caminos Salamandra in puluerem? *Salamandra*
Quis flammæ alumnis indidit vim mentis hanc, *Pyregona. Ariſt. l. 5. hiſt. an. c. 18. & 19.*
Pennámque iudicandi quid iuuet?

Nam prodeuntes ignis ex fornacibus,
Pulli vt recentes aduolant flammæ igneæ,
Pro mamma habentes & cibo accensam facem,
Atque obstetricem torridum focum expetunt:
Ignis voracísque, omne quod consumit, os,
In his modò altor fit parénsque animalculis.

De Cantharis siue Scarabeis. *Arist. l. 5. hist. anim. c. 19. Plin. l. 30. c. 11.*

Fœcunditatem Cantharorum quis docet,
Desint vt instrumenta proli his commoda?
Qui colligentes stercus abiectissimum,
Illud rotundant, quando sol radios iacit,
Quo vsque globus accenditur cylindricus,
In sterquilinio concipitque semina:
Proinde sic, fœtu sine parente edito,
Prolem creant vteri dolore liberi.
Quæ præteriit is fabulator maximus,

In Porphyrium.

(Nam Porphyrio acuta est quidem lingua oppidò,
Ast eius ingenium minimè constat sibi)
Ad fabulas accurrit instructas dolo,
Et prata nactus asperos metit rubos:
Mirari at ipsum talia æquius fuit,
Laudando summam numinis potentiam,
Extrema quòd pertingat ad fastigia:
At non Dei simulachra temerè dicere
Hos stercore infectos, olentes cantharos,
In quo videntur pedibus incuruis suis
Stercus globosum vltrò citróque voluere,
Superorum obire & orbium negotium,
Et fingere æthereos globos de stercore.

O mens

Ἐκ τῆς ῥοπῆς γὰρ τοῦ πυρὸς περιδινούμενοι,
Περιτρέχουσιν, ὡς νεοττοὶ, τὴν φλόγα
Θηλὴν ἔχοντες, καὶ τροφὴν τὴν λαμπάδα,
Καὶ τὴν ἑαυτῶν πυρφόρον μεσιτείαν
Ἀεὶ ποθοῦσι· καὶ τὸ παμφάγον στόμα
Μόνον τὸ πῦρ αὐτοῖς γίνεται ζωοτρόφον.
Τίς τεκνοποιοὺς δείκνυσι τοὺς κανθάρους, κάνθαροι.
Τῶν πρὸς τὸ τίκτειν οὐχ ὑπαρχόντων ὀργάνων;
Οἱ συλλέγοντες κόπρον ἠμελημένην,
Σφαιροῦσιν αὐτὴν * εἰσβαλόντος ἡλίου. γρ. ἐμβαλόντος.
Ἕως πυρωθεὶς τῶν κυλίνδρων ὁ στρόφος,
Ἐκκυμονήσῃ τὴν σπορὰν τῇ κοπρίᾳ.
Οὕτω δὲ λοιπὸν ἐξ ἀμήτορος τόκου,
Γονὴν * νεουργήσουσιν ὠδῖνος ξένην. γρ. γεωργήσουσιν.
Ἀτὰρ * παρελθὼν ὁ θρασὺς μυθογράφος· γρ. λεληθώς.
Τῷ Πορφυρείῳ γλῶσσα μὲν τεθηγμένη,
Γνώμης δὲ φύσις ἀστατεῖν εἰθισμένη·
Μύθοις ἐπεσκήρτησεν ἠπατημένοις,
Λαφύξας ὕδρων, καὶ θερίζων τὰς βάτους·
Ἐχρῆν γὰρ αὐτὸν τούτου μᾶλλον θαυμάσαι.
Καὶ παγκρατὲς τὸ θεῖον ὑμνῆσαι κράτος,
Πῶς καὶ δι' αὐτῶν ἔρχεται τῶν ἐσχάτων,
Καὶ μὴ θεοῦ μίμημα τολμῆσαι λέγειν,
Τοὺς κοπρομόχθους καὶ δυσώδεις κανθάρους,
Ἐφ' * οἷς δοκοῦσιν ἐκ ποδῶν ἀντιστρέφων; γρ. ἐφ' ὧν.
Τὴν σφαιροειδῆ κόπρον ἀντισυστρέφειν,
Καὶ πρᾶγμα ποιεῖν τῶν ἄνω κυλισμάτων,
Καὶ σχηματουργεῖν οὐρανοὺς ἐκ κοπρίας.

Ὦ νοῦς ἀμυδρός, ὦ θρασύστομος βία!
Εἰ γὰρ θεοῦ μὲν εἰς ὕψος ἥκει πόλος,
Τῷ κανθάρῳ δὲ γαῖα καθ' ἡμέραν.
γύψ. Τίς ἀσπόρῳ τοὺς γῦπας ἐξάγει τόκῳ,
Φυλῆς παρ' αὐτοῖς οὐχ ὑπούσης ἀῤῥένος,
γρ. μυστικῆς. Σκιὰν προδεικνὺς * γνωστικῆς ἀφθεγξίας;
Οἱ τοῦ γάλακτος ἐμφραγέντων τῶν πόρων
Μόνοι γὰρ ἐκβλύζουσιν ὀρνίθων γάλα·
Τὸν μηρὸν ἐκτέμνοντες ἡματωμένοις
Γάλακτος ὁλκοῖς ζωπυροῦσι τὰ βρέφη.
Καί μοι δοκεῖ τὸν γῦπα σεμνῦναι πλέον,
Τῇ συμπαθείᾳ τῆς γονῆς τετμημένον,
Ἢ τὸν μέγιστον εἰς ἀσέλγειαν Δία,
Τμηθέντα μηρὸν εἰς γονὴν ὀλεθρίαν.
πελεκάν. Τίς τῶν πελεκάνων ἀντὶ λόγχης τὸ στόμα,
Ξένοις διωργάνωσε μακρακεντήτοις,
Καὶ χάσμα τούτοις ἐξανοίγει παμφάγον
Πρὸς τὰς ἀπλήστους ἁρπαγὰς τῶν ἰχθύων;
Ποίᾳ δὲ δριμύτητι τὰς κόγχας ἴτδυ
Ἐν τοῖς ἑαυτῶν συσταλῶσιν ὀστρέοις,
Τέχνῃ διαστέλλουσιν ἠκριβωμένῃ;
Συνημμένας γὰρ τὰς πτυχὰς τῶν ὀστράκων,
Ἀμηχάνως ἔχοντες εἰς λύσιν φέρειν,
Χαλῶσιν αὐτὰς εἰς τὸ πῦρ τῶν ἐντέρων,
Λύσιν δὲ πάσχει τῶν πτυχῶν ἡ στεῤῥότης,
Τῇ θερμότητι τῶν ἔσω χαυνουμένη,
Θᾶττον δὲ τὰς πρὶν ἐξεμοῦντες σπουδέσεις,
Γυμνῇ διαρπάζουσι τὰς σάρκας μάχῃ,

Τῶν

O mens tenebricoſa, oſque plenum audaciæ!
Si quidem Deo ſedes polorum eſt vnica,
At ſcarabeo noua in dies fit ſingulos.
Quis ſemine educit ſine vllo vultures,
Queîs maſculam natura prolem non dedit,
Vmbram docentis indicans ſilentij?
Hi porrò lacteis opertis fontibus,
(Soli alituum enim lac feruntur fundere)
Crus diſſecantes, ſanguine aſperſis ſuo
E tractibus lactis ſuum reparant genus.
Hinc autumo venerabilem magè vulturem,
Dum prolis affectu ſuæ ſe diſſecat,
Quàm maximum iſtorum Iouem in libidinem,
Dum prolem ad impiam ſibi exſcidit femur.
Quis lanceę inſtar ora Pelicanis dedit
Inſtructa miris maximíſque ſpiculis:
Atque his hiatum pandit omniuorum, vtilem
Ad tot rapinas piſcium quos glutiunt?
Iam quali acumine prędíti hi ſunt alites,
Dum comprimunt conchas ſimul cum tegmine,
Dein arte ſubtiliſſima illas diuidunt?
At enim cohærentes ſibi teſtas benè,
Cùm neſciant ſolutione frangere,
Conchas relaxant in calorem viſcerum:
Sic concoquendo dura teſta ſoluitur,
Feruore mollitis repentè carnibus:
Ac protinùs nexus ſolutos euomunt,
Prædantur & nudo eſculenta prælio.

Vultures. Ariſt. c. 11. l. 9. hiſt. Anim. Plin. l. 10. 6.

Pelicanus ſiue Platea ſiue Platalea.

Concharum venatus. Ariſt. l. 9. c. 10. hiſt. anim. Cic. 2. de nat. Deorũ.

Teſtacei ſcuti priuata tegmine.

Gallus gallinaceus.

Quis lucis alitem ſonantem intra domum
Perſuaſit horas noctis vt ſubduceret:
Et præuideret Sole nondum orto iubar,
Somno ſepultos opifices vt ſuſcitet?
Quis porrò Homeri è fictionibus Deus

De Phœnice, Plin. l. 20. c. 2.

Phœnicis abradit ſenectam vſti rogo,
Atque arido condens ſenem buſto alitem
Viuas ſepulchri reliquias mox exhibet?

Apoſtrophe ad Græcos.

Graij inde Graijs cedite ergò fabulis,
Piè & reuiuiſcentiam modò credite.
Prædictionum quis auibus dedit modos?

De auſpiciis, & præſagiis auium.

Diuinat imbres tempore in ſudo humidos
Cornicis os, viridis ſenecta cui diu eſt.
Et antequàm aura ſpiret, eius præſcia eſt
Denſum fulica dum curuat alarum ſinum.

Ibis. de qua Herodot. l. 2. Plinius l. 8. c. 27.

Quales at Ibis nigra doctores habet?
Quæ ipſo Galeno in hoc videtur doctior,
Quòd clauſus eſt quoties meatus infimus,
Incerta quo pacto referat hanc ianuam,
Oblongum in obliquum latus collum exerit,
Siphunculi in modum ſuum roſtrum ſtruens,
Salſúmque fundens viſceri ſuccum intimo
Ita arida his fluxis onera trudit foras.

De vulturū partu, & Virgine Deipara. D. Baſil. Hom. 8. Hexae. D. Ambroſ. l. 5. Hex. c. 20.

Quis ſemine edidit ſine vllo vultures,
Vbi fœminæ omnes, maſculum nullum genus?
Hi Virginem noſtram gerentem lampada
Præ ſe ferunt, quantum alitis natura quit.

Oportuit

Τὴν ὀστρακώδη μὴ φορούσας ἀσπίδα.
Τίς τὸν μεγιστόφωνον ἔνδον τῆς στέγης, ἀλέκτωρ.
Ἔπεισεν ὄρνιν ὡρολογεῖν τὴν ἄφρονα·
Καὶ μὴ παρόντα προβλέπειν τὸν ἥλιον,
Καὶ τοὺς ἐνύπνους ἐξυπνίζειν ἐργάτας;
Θεὸς δὲ ποῖος τῶν Ὁμήρου πλασμάτων Φοίνιξ.
Γῆρας ξέει φοίνικος ἐκπυρουμένου, χ. λαμπρῷ.
*Λυπρῷ δὲ τὸν γέροντα πεφρώσας τάφῳ,
Ζῶντα προβάλλει τοῦ τάφου τὰ λείψανα;
Ἑλληνικοῖς Ἕλληνες εἴξαντες λόγοις,
Πείθητε λοιπὸν τὴν ἀνάστασιν σέβειν.
Τίς μαντικοὺς δίδωσι τοῖς πτηνοῖς ὄρεις; κορώνη.
Μαντεύεται γὰρ ὑετοὺς ἐν αἰθρία
Τῆς μακρογήρου τῆς κορώνης τὸ στόμα.
Πρὸ τοῦ δὲ πνεῦσαι, τὰς πνοὰς προσδέχεται
Αἴθυια κολπώσασα τὸ πτιλὸν νέφος; Αἴθυια.
Ἴβις δὲ ποίων εὐπορεῖ διδασκάλων, ἴβις.
Καὶ τοῦ Γαληνοῦ δείκνυται σοφωτέρα;
Τῆς γὰρ κάτωθεν ἐμφραγείσης ἐξόδου,
Ἀμηχανοῦσα πῶς ἀνοίξει τὴν θύραν,
Τὸν μακρὸν * ἐκτείνασα λοξῶς αὐχένα, χ. ἐντείνασα.
Σίφωνα γοργὸν τεκταίνει τὸ στόμα,
Καὶ χυλὸν ἅλμης ἐμβάλλουσα τοῖς ἔσω,
Τὰ ξηρὰ ῥευστοῖς ἐξεφόρτωσεν βάρη.
Τίς ἀσπόρῳ τοὺς γῦπας ἐξάγει τόκῳ, Γύψ.
Φυλῆς παρ' αὐτοῖς οὐχ ὑπούσης ἄῤῥενος;
Οἱ τὴν καθ' ἡμᾶς πυρφοροῦσαν παρθένον
Δεικνύντες αὐτὴν ὡς ἐφικτὸν ὀρνέοις·

Εδει γὰρ οἶμαι τοῦ τοσούτου θαύματος
Εχειν ἀμυδρὰς ἐμφάσεις καὶ τὴν φύσιν,
Ὡς μήτε δόξῃ καινοτομεῖσθαι τόκῳ,
Μήτε πρὸς ἄκρον ἰσορρεῖν τὰ τοῦ τόκου·
Οὐ γὰρ μένουσιν ὡς ἐκείνη παρθένοι,
Οταν τὸ τραφὲν εἰς διέξοδον δράμῃ,
Ρήξῃ τὰ κλεῖθρα καὶ παρέλθῃ τὰς θύρας.
Εἰ δ' αὖ γε καὶ τίκτουσιν ὀρνίθων γένη,
Εγκυμονοῦντα τῇ φορᾷ τοῦ πνεύματος·
Πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ τεκοῦσα παρθένος
Τὸ πιστὸν ἕξει τῆς γονῆς τῆς ἀσπόρου,
Εκ ζωοποιοῦ πνεύματος πληρουμένη;
Ποῖος δὲ Φοῖβος μαντικώτατος τρίπους
μῦς. Τὸν μῦν διδάσκει τὸν τυφλὸν, τὸν παμφάγον,
Εν τοῖς λαβυρίνθοις ὄντα τῶν ὀρυγμάτων,
Φράττειν πρὸ καιροῦ τῆς φορᾶς τῶν πνευμάτων
Τὰς ἀντιπλόξεις τῶν ὀπῶν διεξόδους,
Αλλας δὲ ποιεῖν ἀντιπνευθέτους, ἵπου
Τὸ χῶμα τῆς γῆς τὰς πνοὰς ἀποκρύβοι.
ἐχῖνος. Ποῖος δὲ Νηρεὺς τοῖς ἐχίνοις * ἐνσάλοις
γρ. τοῖς ἁλὸς Προβλεπτικὰς δίδωσιν ἐν βυθῷ κέρας,
γρ. τὰ ζάλης Οπως φυγόντες * πρὸ ζάλης, τὰ τῆς ζάλης,
περὶ τῆς ζά-λης. Εἰς τὴν γαλήνην προσορμῶσι τῶν λίθων;
μέλιττα. Τίς τὴν μέλιτταν τὴν σοφὴν, τὴν ἐργάτιν,
Γεωμετρεῖν ἔπεισε, καὶ τελεσφόρους
Οἴκους ἐγείρειν ἑξαγώνων κτισμάτων·
Ποιεῖν δὲ τὰς σύριγγας οὐκ ἐπ' ὀρθίας
Γραμμῆς διευθύνουσαν, ἀλλ' ἐγκαρσίαν,

Μήπως

Oportuit ſedenim iſtius miraculi
Naturam imagines habere abſconditas,
Vt nec nouata appareat partu hoc, neque
Arcana prorſus detegat partus ſacri:
Nam virgines intactæ, vt illa, non manent,
Foetúſque maturo meandi tempore
Sua clauſtra confringit, foréſque tranſilit.
At ſi parere ſic conſtat iſtos alites,
Vterúmque ferre flamine Euri percitos:
Cur non magis quæ Virgo partum pepererit,
Faciet fidem nullo editæ prolis ſatu,
Vitalis auræ plena cùm eſſet ſpiritu?

De myſterio conceptus & ort. Chriſti.

Agedum tripes quis fatidicus Apollinis
Murem edocet luminibus orbum, famelicum,
Cùm latitat in labyrinthiis meatibus,
Occludere, antequam irruat venti impetus,
Foraminum cubilis obliquas vias,
Aliáſque conſtruere ſcrobes contrarias,
Telluris agger flamina vt coerceat.

De mure, nitela, vel potius Erinacio, ex Ariſt. l. 9. hiſt. anim. c. 6. Plutar. de ſol. anim. D. Baſil. hom. 9. Hex.

Quis verò Echinis pelagicis Nereus dedit
In fece præſcias futuri pupulas,
Vti antè turbinem procellæ agili fuga,
Rapiant lapillos, pondere vt ſtent firmius?

Echini. Plin. l. 9. c. 31. & l. 19. c. vlt. D. Baſil. hom. 7. hex. D. Ambroſ. l. 5. c. 9. Hex.

Quis mellis opifici liquentis optimæ,
Geometriam exercere ſuaſit, ac domos
Tectis tribus, ſexangulares condere?
Et fiſtulas non lineis dirigere
Rectis, at obliqua via, flexo ordine:

Apes. Plin l. 11. c. 8. D. Baſil. orat. 8. hex. D Amb. l. 6. hex. c. 4.

Ne fortè labantur pedes vſquam infimi
Ex ſarcinis ſuperis, quibus pondus graue eſt:
Sed paribus vt ſpatiis locati limites
Sint fornicatarum ædium ſtabilimina:
Quò cella ſtet firmata rectis arcubus,
Et nectaris nil dulcis excidat foras.

Apum Geometria.

Geometriam tractans vide Euclide hoc opus,
Nullam at figuram linearem detrahas,
Ne aculeus magiſtræ apis doctiſſimæ
Te pungat, addiſcas vt inuitus licet.

De Araneis. Cic. 2. de Nat. De. Plin. l. 11. c. 24.

Quis araneos ſubtilibus digitis creat,
Et nere docet, & fila ad opificium ſuum
Ex viſcerum receſſibus refundere?
Qua linearíve arte firmas ad baſes
Fundamina iaciunt, ſtruúntque vincula:
Mediòque puncto dirigentes ſtamina,
Induſtria edunt circulos mirabili;
Et interordinio hoc inanis tramitis
Contrarias ſibi columnas comparant:
Subtilis operis pulchra ne molitio
Ab araneo fabricata tandem corruat,
Qui ex vnico duplex opus filo efficit,
Ac veluti rete fila ſunt, tectum & domus.

De Materia, aduerſus eos qui negãt eam a Deo creatã.

Hunc erubeſcat, temerè quiſquis dictitat
Materiem initio carentem: nam carens
Si vermis hac, texit, ſecundam certè eam,
Æuo at priores dicere eſt araneos,
Filorum opifices materiæ inhærentium.

Quo

Μήπως ὀλισθήσωσιν οἱ κάτω πόδες
Ἐκ τῆς ἄνωθεν φορτικῆς βαρημέτου.
Εἶναι δὲ μᾶλλον τὰς * παραλλήλοις θέσεις, γ. πρὸς ἀλλήλοις.
Τῶν ἀντιλέξων κτισμάτων ἐρείσματα·
Ὡς καὶ τὸν οἶκον ἑστάναι βεβηκότα,
Καὶ μηδὲν ὑγρὸν ἐκπεσεῖν τῆς ἰκμάδος.
Γεωμετρῶν ἐντεῦθεν Εὐκλείδη σκόπει,
Καὶ σχῆμα μηδὲν γραμμικὸν * παρεξισῇς, γ. παρεξίσ.
Μήπου σε κέντρον τοῦ σοφῆς διδασκάλου,
Πλήξῃ μαθητὴς, καὶ μαθεῖν ἀναγκάσῃ.
Τίς τοὺς ἀράχνας λεπτοδακτύλους πλάσας, ἀράχνης.
Νήθειν διδάσκει, καὶ πρὸς ἔργα τοὺς μίτους
Ἐκ τῶν παρ' αὐτοῖς ἐντέρων ἀναπτύσσειν;
Ποία δὲ τέχνη γραμμικὴ πρὸς τὰς βάσεις
Βάλλουσιν ἀρχὰς, καὶ προτείνουσιν θέσεις,
Μέσῳ δὲ κέντρῳ τὰς ἐπάρσεις τῶν μίτων
Κύκλους ἀπαρτίζουσιν ἠκριβωμένους·
Καὶ τῇ μεταξὺ τοῦ κενοῦ διαστάσει,
Στύλους * ἐφαρμόζουσιν αὐτοσυνθέτους· γ. ἐφαρμό-ζουσι.
Ὅπως τὸ μηχάνημα τῆς λεπτουργίας
Ὡς ἐξ ἀράχνου συντεθὲν μὴ συμπέσῃ,
Ὃς διπλὸν ἔργον ἐξ ἑνὸς ποιεῖ μίτου,
Λίνα πρὸς ἄγραν, καὶ πρὸς οἴκησιν στέγην.
Ὃν ἐντρεπέσθω πᾶς τις ἀφρόνως λέγων
Ὕλην ἄναρχον· εἰ γὰρ ὕλην οὐκ ἔχων
Σκώληξ ὑφαίνει, τὴν μὲν ὕλην δευτέραν,
Πρωτογενεῖς δὲ τοὺς ἀράχνας λεκτέον,
Ὡς τῶν ἀΰλων ἀρχιτέκτονας μίτων.

Quo more Cygnus inſtitutus eſt nouo
Venire ad auram muſici modulaminis?
Hic dum tabellam aligeram in aëra explicat,
Lætum per ipſum perficit mirè melos.
Mirabilior hinc mî videtur Orpheo,
Qui fabuloſam concrepat teſtudinem.

Cygnus. Philoſtrat. in Phaeth.

Quale at culex eſt nactus organum ſibi,
Edat tubæ vt ſonum? vel incredibili
In paruitate compoſitus, aliquam tamen
Formam obtineat, & aliger cuncta hæc gerat,
Os, collum & oculos, viſcera, & citos pedes,
Formáſque inaſpectabiles intrinſecus,
Quas tenuitas mira haud ſinit contingere.

Culex. Plin. l. 11. c. 2.

Proinde non tam maximarum quamlibet
Natura rerum, quàm puſillarum, docet
Induſtriæ molitionem maximæ.

Accede iam huc formica frumenti rapax,
Operaria, abſcondens humi grana in duo
Partita, ne quam vliginem aut cariem trahant,
Aut noxium à radice gramen pullulet:
At quando cælo denſa nubium agmina
Aduerſa tantis imminent laboribus,
Vnde melius quàm ipſi Zamolxidis Magi
Vir ruſticanus quiſque nouit te indice?
Quúmque indicas ſerena certò tempora,
Frumentáque expromis cauis ex vuidis,
Ignem ad carentem ſudibus, ad ſolis facem:
Quo accenſa radiis grana ſparſa feruidis,

Formica. Prou. 6. Plin. l. 11. c. 3. D. Baſil. hom. 9. Hex. & in Epiſt. ad Eunom.

Ceu triticum frictum, parata & tosta sint:
Nam mentis haud formica tantæ erat capax,
Vt præuidendi modulum haberet cognitum:
Ni præuidens quæ mens foret, sibi vt minùs
Præsumerent qui sidera alta examinant,
Mirentur at formicam, vti animal tantulum
Æstatis ac brumæ asperæ prænuncium est.

Ouorũ descriptio. Plin. l. 10. 59.

Quis disparem ouis præbuit naturam, & his
In paruulis Elementa monstrauit typis?
Membranam eis tenuem inserens, tanquam aëra,
Vitellum vt ignem, album liquorem, veluti aquam:
Vt terra quod durum est: facit natura enim
Extra quod est, telluris vt medium globum:
Foris vt resolui septa firma non queant,
Neque rursus obtundi meatus intimi.
Nam intra vitellum semen & matrix inest,
Sanguinea quædam gutta semper palpitans:
Cuius ope membra eduntur istîc pleraque,
Carnésque & alæ, & ossium compagines.

De Pauone. Plin. l. 10. c. 20 Cic. 3. de Fin. Agellius l. 7. c. 17. Colum l. 8. c. 11. Athenæus l. 9. Deipno.

Pauone viso quis parum mirabitur
Sapphirum in auro innexum, & in gemmantibus
Alis, smaragdo purpuram viridi insitam:
Varios colores seminatos vndique,
Mixtos citra confusionem splendidè?

De locustis. Exod. 10.

Quis nam in aciem educit locustarum agmina
Aligera, collecta in neces Ægyptias:
Vt nubilum telum abditi sagittarî,
Iaculum paratum, hastamque motam vi sua:

Densam

Ὡς ἄρτος ὀπτὸς εὑρεθῇ πεφρυγμένος·
Οὐ γὰρ τοσαύτης ἦν ὁ μύρμηξ φροντίδος,
Ὡς ῥυθμὸν εὑρεῖν γνωστικῆς περιβλεψίας,
Εἰ μή τις ἦν πρόνοια μὴ φρονεῖν μέγα
Τοὺς τῶν ἐν ἄστροις αἰτιῶν ζυγοστάτας,
Ἀλλ' ὥστε καὶ μύρμηκα θαυμάζειν, ὅπως
Χειμῶνα δηλοῖ καὶ προμηνύει θέρος.
Τίς ποικίλην δίδωσι τοῖς ᾠοῖς φύσιν, περὶ ᾠῶν
Μικροῖς δὲ τὰ στοιχεῖα δεικνύει τύποις,
Τὸ λεπτὸν αὐτοῖς ἐμβαλὼν ὡς ἀέρα,
Τὸ ξανθὸν ὡς πῦρ, καὶ τὸ λευκὸν ὡς ὕδωρ·
Τὸ σκληρὸν ὡς γῆν, ἀπογαιοῖ* γὰρ ἡ φύσις, *
Ἔξωθεν αὐτό, γῆς μεσοκλήρου δίκην,
Ὡς μήτε τοὺς ἔξωθεν ἐκλῦσαι πόνους·
Μὴ δ' αὖγε τοὺς ἔσωθεν ἀμβλῦναι πόρους.
Ἔσω γὰρ αὐτοῖς ἀντὶ μήτρας καὶ σπόρου,
Στιγμή τις ἐμπέφυκεν* ἡματωμένη, χ. αἱματωμένη.
Δι' ἧς* ἐκεῖσε σωματοῖ τὰ ποικίλα, χ. ἐκεῖνα
Εἰς σάρκας, εἰς ὀστῶσιν, εἰς πτερῶν χύσιν. Ταών.
†Ὢ πῶς ἰδών τις τὸν ταὼν μὴ θαυμάσει χ. Ὡς ἄν τις
Τὸν χρυσὸν ὡς σάπφειρον ἐμπεπλεγμένον, ἴδοι τὸν ταών,
Καὶ τὴν πτερωτὴν ἐν σμαράγδῳ πορφύραν, καὶ θαυμάσει.
Τὰς πουλυμόρφους συνθέσεις τῶν χρωμάτων,
Ὅλας ἀσυγχύτους τε καὶ μεμιγμένας; περὶ ἀκρί-
Τίς ἐκστρατεύει* πανσκευῇ τὴν ἀκρίδα; δων.
Ἔθνος πτερωτὸν εἰς φθορὰν Αἰγυπτίων, χ. παγγενῆ.
Βέλος *νεφῶδες ἐξ ἀδήλου τοξότου, χ. ζοφῶδες.
Λόγχην ἑτοίμην, ἀσκέπαστον δόρυ,

Πυκνὴν φάλαγγα, μυελότομον ξίφος,
Πηδητικὴν ἔπαλξιν ἀστάτου μάχης·
Οὐχ ἵσταται γάρ, ἀλλὰ πλήττει, καὶ τρέχει,
Ἕρπουσα πορθεῖ, καὶ χλοὴν περισυλῶν,
Δοκεῖ δὲ φεύγειν καὶ παλίνδρομος μένει,
Φθείρει πρὸ καιροῦ, καὶ θερίζει πρὸ χρόνου,
Τήκει τὰ δένδρα, καὶ μαραίνει τὴν πόαν,
Ὠμὴν ἀμέλγει τῶν ὀπῶν τὴν ἰκμάδα,
Τρυγᾷ τὰ φύλλα, τὴν ῥίζαν ἢ βόσκεται·
Καὶ συλλέγει τὰ κῶλα, καὶ τείνει πάλιν,
Ὥσπερ τὰ τόξα τῶν βελῶν οἱ τοξόται·
γρ. βελῶν. Καὶ τραυματίζει σῶμα τῶν ἐναντίων,
Τοῖς ἀντιλόξοις τῶν * σκελῶν ἀκοντίοις.
Καὶ μή τις ἡμᾶς κομπορήμασι φαυλίσει,
Ὡς πρὸς τὰ μικρὰ καὶ σχεδὸν τετμημένα,
Κινοῦντας εἰκῆ τοῦ λόγου τὸν ἄξονα.
γρ. ἠγλαισμένον. Εἰ γάρ τις οἶκον * ὡραϊσμένον βλέπων
Μορφαῖς ἀπαστράπτοντα κεχρυσωμέναις,
Ἡρμοσμένον δὲ καὶ σιδήρῳ καὶ ξύλοις,
Καὶ τῇ πενιχρᾷ συμπλοκῇ τῶν ὀστράκων,
Σὺν τοῖς μεγίστοις καὶ τὰ μικρὰ θαυμάσει,
Στέργων ἄπαντα, καὶ κροτῶν τὸν ἐργάτην·
Πῶς οὐχὶ μᾶλλον τοῦ πανεργάτου λόγου,
Μύρμηκα καὶ κώνωπα καὶ τὴν ἀκρίδα,
Τὰ πάντα θαυμάσειεν ἔργα σὺν φόβῳ;
Πῶς ἡ χαμερπὴς καὶ τοσαύτη σμικρότης
Τυχεῖν τοσαύτης ἠξιώθη φροντίδος,
Ὡς καὶ φρόνησιν ἐντεθῆναι καὶ κράτος,

Denſam cateruam, centicipitémque gladium, *D. Baſil. hom. 8. Hex. Plin. l. 11. c. 28.*
Saliénſque præſidium inquieti prælij:
Locuſta enim non ſtat, ferítque & curſitat,
Vaſtátque repens, peruolitat omnia loca,
Fugáſque ſimulat, reciproca & ſiſtit via:
Ac perimit antè tempus, antè diem metit:
Arbuſta marcêre, & rigere herbas facit:
Crudum liquorum exſugit humorem omnium:
Vindemiat folia, at vorat vindemiam:
Cadauera modò congregat, modò diſſipat,
Neruos ſagittarum vt ſagittipotens ſolet:
Et hoſtium corpus ſuorum vulnerat,
Haſtilibus crurum recuruorum horridis.
  Nec vllus ideò nos blatero derideat,
Quòd ad minuta hæc, maximéque exilia,
Sermonis axem inaniter conuertimus. *Occupatio, & elegans comparatio ædificij cum opificio Dei.*
  Si quiſpiam domum ſuperbam viderit,
Imagines in qua renident aureæ,
Ferróque conſtructam, trabibus & ligneis,
Ac paupere laterum applicata fabrica,
Mirabitur minuta cum magnis ſimul,
Et cuncta laudans, opifici applaudet bono:
  At quanto magis is verbi opificis omnium
In culice, formica & locuſta paruula,
Suſpiciet opera tanta cum formidine?
Quo pacto humi quæ abiecta ſerpit paruitas
Honorata tanta prouidentia Dei eſt,
Vt inderetur robur & prudentia

Gracili, puſillæ, arctæque molis beſtiæ?
Et quî Dei vis non remiſit ſe priùs,
Quàm adiungeret ſubtile tantis opificium?

De Pauone iterum.

Aſt vnde procedit iterum Pauo elegans,
Ales micans, ſtelláſque naturâ gerens,
Amictus aliger rubente purpura:
Pandit ſuperbus mira qua ſpectacula,
Ac ſolus inter alites cunctos ſalit:
Hinc illaboratæ figuræ & inſitæ
Miſcent colorum varietatem plurimam.

De bõbyce Indię vermiculo.
Ariſt. hiſt. ani. 5. Plin. l. 11. c. 24. D. Baſil. hom. 8 Ambr. l. 5. c. 23. hex.

Iam qualis eſt lex Serico quæ bombyci
Præclara ſuadet vellera hæc contexere,
Quæ ſi colore tincta fuerint purpuræ,
Cohibent tumorem callidè omnem principum?
Nam memoria ipſis ſuggerit, mentem & ſubit,
Quòd antè veſtis huius ornatus fuit
Vermiculi amictus, fragile regmen bombycis.
Hic quoque reuiuiſcentiæ fidem facit,
Dum mortem obit ſuo in ſepulchro conditus,
Idem domicilium eligens tumulum ſibi:
Ac fermè iam toto ſuo corpuſculo
Putri, fluente, & tabe conſumpto mala,
Vocante ab Orco ſuſcitatur tempore:
Tum priſtinam (mirùm) ſibi formam parit
In paruulis ſui reliquiis corporis,
Membrorum & effigiem priori habet parem.
Sic plurimos errore captos arguit,
Vita & fruens conuincit infidum genus,

Si qui-

Ἰσχνή, ταπεινὴ καὶ στενὴ διαπλάσει;
Καὶ πῶς τὸ φρικτὸν οὐχ' ὑπεστάλη κράτος
Ἔργοις τοσαύτοις προσδοθῆναι λεπτουργίαν;
Πόθεν ταὼς πρόεισιν ὡραῖος πάλιν, περὶ ταὼ-νος πάλιν.
Ὄρνις διαυγὴς καὶ κατάστερος φύσει,
Τὴν πορφυρᾶν πτερωτὸς ἠμφιεσμένος
Ἐξ ἧς ἀγάζων καὶ τυφώδης τὴν θέαν,
Μόνος διαπτῆ τῶν ἁπλῶν ὀρνίθων·
Ἥγ' ἐξ ἀμόρφων συμπλακεῖσα πλασμάτων,
Πολλὴν χύσιν ἔμιξεν αὐτῷ χρωμάτων. περὶ τοῦ
Ποῖος δὲ καὶ σκώληκα σηρικοῦ νόμος, μεταξο-
Πείθει τὰ λαμπρόχλωρα νήματα πλέκειν, ποιοῦ σκώ-
Ἃ τῇ βαφῇ χρωσθέντα τῆς δημιουργίδος, ληκος.
Χαυνοῖ τὸν ὄγκον τῶν κρατούντων ἐμφρόνως;
Μνήμη γὰρ αὐτοὺς εὐλαβῶς ὑποτρέχει,
Ὅτι πρὸ αὐτῶν τῆς στολῆς ἡ λαμπρότης,
Σκώληκος ἦν ἔνδυμα, καὶ φθαρτὴ σκέπη.
Ὃς τῇ καθ' ἡμᾶς μαρτυρῶν ἀναστάσει,
Θνήσκει μὲν ἔνδον τῶν ἑαυτοῦ μνημάτων,
Τὸν αὐτὸν οἶκον καὶ ταφὴν δεδειγμένος·
Σχεδὸν δὲ παντὸς τοῦ κατ' αὐτὸν σαρκίου
Σαπέντος ἤδη ῥυέντος ἤδη τετηγμένου,
Χρόνου κλυδῶνος ἐκ φθορᾶς ὑποστρέφει,
Καὶ τὴν πάλαι μόρφωσιν ἀρρήτως φύει,
Ἐν τῷ περιττεύσαντι μικρῷ λειψάνῳ,
Πρὸς τὴν ἀπ' ἀρχῆς σωματούμενος πλάσιν.
Κατηγορεῖ δὲ πυκνὰ τῶν πλανωμένων
Καὶ ζῶν ἐλέγχει τὴν πικρὰν ἀπιστίαν,

Εἰ μηδὲ τοῖς σκώληξιν ὡς διδασκάλοις,
Πεισθεῖσα λοιπὸν τὴν ἀνάστασιν σέβειν·
γρ. ποίας * Ποίου γὰρ ἂν τύχωσι συγγνώμης λόγου
Οἱ τοῖς ἑαυτῶν ψηλαφῶντες δακτύλοις
Σκώληκα νεκρὸν ἐκ ταφῆς ὁδοιποροῦν,
Βλέποντες ἢ μύοντες εἰς ἀβλεψίαν,
Τὴν πίστιν ἀντιστρέψειν εἰς ἀπιστίαν;
περὶ χε- Πόθεν χελιδὼν ἐξ ἀσομμάτου θέας,
λιδόνος. Τριήμερος προσεῖσιν ὀμματουμένη,
Πόσην περιτείνασα ταῖς κόραις μίαν;
Ἣν οὐκ ἀκόμψως καὶ χελιδόνιον λέγειν,
Κεῖται παλαιῶν δογμάτων ἐθέασπισαν,
Τὴν ἀξίαν λαβοῦσαν ἐκ τῶν πραγμάτων·
Καὶ τῷ θέρει μὲν ὡς λύρα ῥυθμίζεται,
Ὅταν δὲ χειμὼν εἰσβάλῃ συστέλλεται,
Καὶ δένδρον εὑρεῖν οἰκίαν τεχνάζεται,
Καὶ σπαργανοῦται συντεθεῖσα τῷ ξύλῳ,
γρ. ἐνδιδύ-σκεται Καὶ τὴν πτερωτὴν * ἐκδιδύσκεται σκέπην,
Αὖθις δὲ ταύτην ἀμφιέννυται νέαν,
γρ. ἀνηγμένος Ὡς οἷα νεκρὸς ἐκ ταφῆς * ἀνηγμένη·
Ἔαρ γὰρ αὐτῇ τὴν ἀνάστασιν φέρει·
Καὶ πολλὰ κράζει, καὶ λαλεῖ καθ' ἡμέραν·
Εἴπερ τίς ἐστι καὶ παρ' ὀρνέοις λόγος·
» Ἄνθρωπε τιμᾶν τὴν ἀνάστασιν μάθε,
» Λάλον θεωρῶν ἐκ ταφῆς χελιδόνα.
περὶ Τίς τὸν σπαρέντα σῖτον ἐκ τῶν ἐσχάτων
σίτου. Τῆς γῆς ἀνίστα, καὶ τὸν ὥσπερ ἐν τάφῳ
Φθαρέντα κόκκον μυριόσταχυν φέρει;

Οἱ

Si quidem minus, vel vermibus doctoribus,
Credat colendam ſibi reuiuiſcentiam.
Quem conſequi veniæ queant illi modum,
Qui propriis tangunt ſuæ digitis manus
Demortuum vermem, è ſepulchro qui redit:
Et intuentur id, niſi oculis niueant,
Incredulam ac mentem gerant pro credula.
Et vnde hirundo oculis priuata lucidis, De hirũdine.
Tribus diebus prodit oculis prædita?
Herbam exprimendo ſingularem pupulis:
Eam Chelidoniam, neque abſurdè, iubent
Veteres vocari, iudices qui † dogmatum,
Ex rebus æſtimationem quæ capit:
Æſtate certè hæc, ceu lyræ ſonum refert,
Bruma at recurrente premitur, tectum ſubit,
Et arbore inuenta ſibi fabricat domum,
Ac faſciata ſternitur ligni aſſulis,
Tandémque velamen leue alarum exuit,
Rurſúſque amicitur nouo iſto tegmine,
Quaſi mortua è buſto reducta, & poſtuma:
(Ver namque vt ad vitam redeat illa efficit.)
Garrítque multum, dictitans totos dies,
(Sermonis vſus ſi quis eſt volucribus)
» Mortalis homo colas reuiuiſcentiam,
» Qui cernis à tumulo loquacem hirundinem.
Frugem ſatam quis intimo terræ è ſinu
Educit, & quaſi in ſepulchro conditum
Et putre granum mille ſpicis ampliat?

Chelidonia, *de qua Plinius lib. 8. c. 17. & l. 25. c. 8. Baſil. hom. 8. hex.*
† nominum.

De frugibus. *Ioan. 12.*

Non vt Sophiſtæ fabulatores ferunt
Vnius ortum, alterius obitum exiſtere:
Nec ceu arbitrantur ex equi cadauere
Veſpas oriri, at ex aſello cantharos:
Apémque naſci de iuuenco ſedulam:
Nam forma non mutata generis permanet:
At ſemen eius quod priùs humi putruit,
Eſſentiam ad primam reuertitur ſuam.

De Procreatione.

Quis ſeminum, cùm liberis datur opera,
Corruptionem in oſſium vertit ſtruem?
Putreſcat & niſi ſemen hoc mortalium,
Exanime corpus vt tumulo vteri abditum,
Conceptione infantulus non fingitur,
His cum organis, neruis, & ornatu cutis.

Reſurrectionis fides à vulnerum curatione comprobatur.

Quis robur ergò conditoris non timet,
Cùm primum id exemplum, hoc & alterũ quoque,
Nos doceat à corruptione viuere?
Nobis at inſignes imagines licet,
In mortuorum erectione lucida,
Præferre, noſtráque indicare vulnera:
Teſteſque vibices ibi producere,
Vocaliores vel tuba clariſſima:
Nam quando ſanies putris interlabitur,
Et fiſtulam parit igneo de pabulo,
Haud poſſit vllus inuenire tabidi
Membri redintegrationem viuidam,
Ni fluxerit primùm & vietum corruat,
Planéque mortifica pereſum tabe ſit,

Ac pror-

Οὐ τοῖς σοφισταῖς ὡς δοκεῖ τῶν πλασμάτων,
Ὕπαρξιν ἄλλου τὴν φθορὰν ἄλλου λέγειν·
Οὐδ' ὡς λέγουσιν ἐκ μὲν ἵππου σήψεως,
Σφηκῶν κύνσιν, ἐξ ὄνου δὲ κανθάρων,
Βοὸς δὲ τὴν μέλισσαν τὴν φιλεργάτιν·
Ἡ τοῦ γένους γὰρ ταυτότης οὐκ ἠλλάγη,
Ἀλλ' αὖθις οὗτος τοῦ φθαρέντος ὁ σπόρος,
Πρὸς ἣν πάρος εἶχεν οὐσίαν ἀναστρέφει.
Τίς τῶν παρ' ἡμῖν τεκνοποιῶν σπερμάτων
Τὴν σῆψιν ἐς σύμπηξιν ἐσπούδη πλέκει;
Εἰ μὴ σαπῇ γὰρ καὶ παρ' ἡμῖν ὁ σπόρος,
Ὡς σῶμα νεκρὸν ἐνταφεὶς τῇ κοιλίᾳ,
Οὐ σωματοῦται τῇ κυήσει τὸ βρέφος,
Εἰς δέρμα καὶ νεύρωσιν ὀργανούμενον.
Τὶς οὖν τὸ τοῦ κτίσαντος οὐ φρίττει κράτος,
Εἰ καὶ τὸ πρότερον καὶ πάλιν τὸ δεύτερον
Δείκνυσιν ἡμᾶς ἐκ φθορᾶς ζωουμένους;
Ἀλλ' ἔστιν ἡμᾶς δυσωπούσας εἰκόνας,
Τῇ φωταγωγῷ τῶν νεκρῶν ἀναστάσει,
Καὶ μέλλει δεῖξαι τῶν παρ' ἡμῖν θαυμάτων
Στῆσαι τε τοὺς μώλωπας ἀντὶ μαρτύρων,
Ἠχητικῆς σάλπιγγος εὐστομωτέρους·
Ὅταν γὰρ ἰχὼρ σηπτικὸς παρεμπέσῃ,
Σύνειτα τίκτων ἐκ νομῆς [a] πυρσοστρόφου,
Οὐκ ἄν τις εὕροι τοῦ σεσηπότος μέλους
Τὴν ὥσπερ εἰπεῖν ἐκ μέρους ἀνάστασιν,
Εἰ μὴ ῥυῇ τὰ πρῶτα πρὸς λύσιν πάθη,
Ἡ παντελῆ [b] σύντηξιν ἐκ φθορᾶς λάβῃ,

[a] ποιοβόρου καὶ πυρσοστρόφου.

[b] σύμπηξιν εἰς φθοράν

Τῆς ἔνδον αὐτοῦ σαρκὸς ἠφανισμένης·
Οὕτω γὰρ αὖθις γίνεται σεσωσμένος,
Πυρὶ στομωθεὶς ἢ διαιρεθεὶς ξίφει,
Ἢ καὶ μηλικεράτῳ τε, καί τινι δρόσῳ,
Πρὸς τὴν ἰατρεύουσαν ἀῤῥήτως χρίσιν,
Στύφουσαν ἢ ψύχουσαν ἢ καθαρσίαν,
Εὑρὼν ἐκείνου τοῦ μήνιος αἰτίασιν;
Πῶς οὖν μηλίκρατόν τε καὶ πῦρ καὶ ξίφος,
Καὶ μὴν ὀπὸς καὶ ῥίζα, καὶ χοῦς καὶ δρόσος,
Εἴργει τὸ ῥεῦμα, καὶ τὸ δέρμα συλλέγει,
Ἢ τὴν παλαιὰν σάρκα προσκαλούμενα,
Ἢ σῶμα προσπλάσαντα τῷ πάλαι νέον;
Ὁ δὲ πλάσας τὸ σῶμα μὴ συναρμόσει
Ῥυὲν τὸ σῶμα, κἂν σαπῇ κεχωσμένον,
Ἢ τὴν παλαιὰν δερματώσας οὐσίαν,
Ἢ τῷ φθαρέντι καὶ σαπέντι σαρκίῳ,
Χιτῶνα λεπτὸν [a] ἐμβαλὼν ἀφθαρσίας;
Ποίας δὲ καὶ τύχωμεν εὐελπιστίας,
Εἰ τοὺς ἰατροὺς τοῦ γεώδους σαρκίου
Ἄγειν ἐῶμεν καὶ φέρειν τὰ σώματα,
Ὡς ἂν δοκῶσι, κἂν δοκῶσι χρεώνως,
Μηδὲν δὲ δῶμεν τῷ Γεωργῷ τῶν ὅλων,
Ψυχῶν ἰατρῷ, πρὸς φιλάνθρωπον τέλος
Τῷ σῶμα νεκρώσαντι τῆς ἀμβλύας,
Ὑπνωτικὸν δὲ φάρμακον δεδωκότι,
Ὅπως τὸ ῥευστὸν τῆς φθορᾶς ἀποξέσας
Ἄῤῥευστον λοιπὸν ἐξεγείρῃ τὴν φύσιν;
Ἢ πῶς ὁ τοῦ Μάνεντος ἐμμανὴς λόγος

[a] προσβαλὼν

Λυθῇ

Ac prorſus intus putrefacta eius caro:
Sic ſanitati reſtituitur priſtinæ,
Igne ſolidâtus vel reciſus cuſpide,
Mulsíve ſucco, vel liquore roſido:
Pro vi medendi abſcondita iſtis inſita,
Quæ purget, aſtringat, vel etiam frigeret:
Nanciſcitur membri reuiuiſcentiam.
At quo modo ignis, mucro, vel mulſum & liquor,
Radicula aut puluis, vel humor roſidus,
Fluxum coercent, vel cutem conglutinát,
Aſcita veteri cùm caro eſt carni recens,
Aut corpus effœtum virens fit ac nouum?
Et fictor ille corporis, quare minus
Connectet ipſum putre & aggeſtum ſolo,
Seu priſtinam pelle induat ſubſtantiam,
Seu marcido vel flaccido corpuſculo
Aeternitatis donet exilem togam?
Quâ præditi igitur nos ſumus fiducia,
Si terreo hoc medentibus corpuſculo,
Artus agendos & ferendos tradimus
Quocunque libitum eſt, ſi vel in peius velint:
At nil Galeno demus illi maximo,
Qui curat animos, atque amore in nos ſuo
Peccato amicum corpus emori ſinit,
Et pharmacum nobis ſoporiferum exhibet:
Mortalitatis fluxum vt abradens genus,
Quæ non fluat pereátve naturam excitet?
Iam quî Manetis ſermo furibundi viri

Deo maior quàm Medicis fiducia habenda.

Maneti Manichæorũ hæresiarchã exagitat, cuiúsque nominis à mania deducto alludit, vt Nice horus lib. 6. c. 31.

Exercet in nos rabiem, & infit talibus,
Si corpus iſtud denuo excitabitur,
Idémque rurſus fata mortis ſentiet,
Cum felle, phlegma, prælij modúmque, habens:
Quamquam intuetur propriorum vulnerum
Hanc fiſtulam putrem, liquores corporis
Tanquam ad aciem inſtructam cientem maximè,
Cholera nigra, flauáque dimicantibus,
Fuſáque pituita cruore cum rubro.
Labantibus cunctíſque congeſtis ſimul,
Pugnam videt, non exitum certaminis:
Vibicibus nec ſtatuit ipſis fidere,
Vt putrefactis tabe cunctis artubus
Recens cutis renaſcitur, non putrida:
Et copulantur ſciſſa quæ priùs, inuicem,
Ex prælio quo congredi ſecum hæc autumat.
Aut quî probaretur, ratio quod dictitat,
Eſt omnium conſenſio & confluxio,

Diſcordia concors.

Si pugna diſcors fuerit hæc concordia?
Quî fluxa res concreta mox euaderet,
Præſens niſi pugnæ vrgeat neceſſitas,
Bilis calore phlegma cùm fouet ſuo:
Aut ni iſte feruor temperetur frigore,
Vel ſiccitas humoribus bellum inferat?
Non ergo verè prælium eſt hoc prælium,
Sed congregandi potius illud vim obtinet,
Quàm diſgregandi ritè quæ connexa ſunt:
Concretionem arcens, quoad ligamina

Λυτὰ καθ᾽ ἡμῶν, καὶ λαλεῖ πεφυρμένα,
Ὡς εἴγε ταὐτὸν ἐξεγείρεται πάλιν
Τὸ σῶμα τοῦτο, καὶ φθαρήσεται πάλιν,
Χολὴν ἔχον τε φλέγμα, καὶ λύσιν μάχης·
Καίτοι θεωρῶν τῶν ἑαυτοῦ τραυμάτων
Τὴν σπλαγχνικὴν σύνεργα τοὺς χυμοὺς ὅλους
Ὡς πρὸς μάχην θήγουσαν αὐτῶν πλησμονήν,
Χολῆς μελαίνης τε χολῆς ξανθοπλόκου,
Καὶ φλέγματος πρὸς αἷμα συμπεπλεγμένου·
Καὶ συῤῥυέντων καὶ πεφυρμένων ὅλων
Μάχην θεωρῶν, μὴ θεωρῶν τὴν λύσιν,
Καὶ μηδὲ τοῖς μέλλουσι πεισθῆναι θέλων,
Ὡς καὶ σαπέντων ἐκ φθορᾶς τῶν ὀργάνων,
Ἄσπιλον αὐτοῖς αὖτ᾽ ἐγείρεται δέμας,
Καὶ συμβιβασμὸς γίνεται τῶν σχισμάτων
Ἐκ τοῦ πρὶν αὖθις ὡς νομίζεται μάχης;
Ἢ πῶς φυλαχθῇ τὸ λογικῶς εἰρημένον,
Σύμπνοια καὶ σύῤῥοια τῶν ὅλων μία,
Εἴπερ τὸ συμπνεῖν σχίσμα γίνεται μάχης;
Ἢ πῶς τὸ ῥευστὸν εὑρεθῇ πεπηγμένον,
Εἰ μὴ προσούσης τῆς ἀναγκαίας μάχης,
Θάλψει δὲ φλέγμα τοῦ χολῆς ἡ θερμότης,
Ἢ συγκερασθῇ θερμότητι ψυχρότης,
Ἢ ξηρότης [a] εὔικμον ἁρπάσει μάχην;
Οὐ κυρίως οὖν ἐστὶν ἡ μάχη μάχη,
Συνεκτικὴ δὲ μᾶλλον, ἢ τοὐναντίον
Χωριστικὴ πέφυκε τῶν ἡρμοσμένων
Σφίγγουσα τὴν σύμπηξιν, ἄχρι τὴν δέον

[a] τυχὸν ἁρμόσει.

Λύσει τὸ τοῦ σφίγξαντος ἀῤῥήτου κράτος.
Ὡς γάρ τις οἶκον δημιουργῆσαι θέλων,
α πῆξις Καὶ σφῆνα α πήξας σφαιροσυνθέτου στέγης,
β λύσις Οἶδεν μόνος τὸ σφίγμα, καὶ β λύει μόνος·
Οὕτως ὁ τὴν ἔναρχον οὐσίαν κτίσας,
Ὅταν δέοι τὸν οἶκον ἐλθεῖν εἰς λύσιν,
Οὐ φλέγμα κινεῖ καὶ χολὴν πρὸς τὴν λύσιν,
Ὡς ἐνδεὴς ὢν ὑλικοῦ παρεργάτου·
Ἀλλ' ἐκβαλὼν τὸν σφῆνα τὸν ψυχοκράτην,
Ὡς οἶδεν, ὡς ἔσφιγξε, καὶ λύει μόνος.
Ὅταν δὲ τὴν σύμπηξιν ἁρμόσαι θέλῃ·
Κτίσαι γὰρ αὖθις βούλεται τὴν οἰκίαν,
Πτῶσιν παθοῦσαν ἐξ ἀδήλων πνευμάτων·
Εἰ καὶ χολὴν καὶ φλέγμα καὶ πνεῦμα λάβοι,
Ἄσβεστον ὥσπερ συμβιβάζων ὀστράκῳ·
Χυλοὶ γάρ εἰσι καὶ μέρη τοῦ κτίσματος·
Τὸν σφῆνα πήξας, ὥστε λύσαι μηκέτι,
Ἄφθαρτον αὐτοῦ ἐξεγείρει τὴν φύσιν.
Πλὴν τοῦ πρὸς Μάνεντα τὸν μεμηνότα,
γ ἐν ἀλλαγῇ Ἡμεῖς γὰρ ἴσμεν ὡς γ ἐναλλαγὴν δέον
Τὸ θνητὸν αὐτοῦ τοῦτο προσλαβεῖν δέρας,
Ὃ σπείρεται μὲν ἐν φθορᾷ τεθαμμένον,
Ἀνίσταται δὲ τῆς φθορᾶς ἀντιστρόφως,
Ἄφθαρτον, ὡς ἔδοξε τῷ παντεργάτῃ.
Οὕτως ὁ πλάστης κἄν τε χυλῶσαι θέλῃ
Τὸ σῶμα τοῦτο, κἄν τε λεπτῦναι πλέον,
Ὅμως ἄσπιλον τὴν σαπεῖσαν τὴν φύσιν,
Ὡς τραῦμα νεκρὸν, δερματοῖ καὶ συλλέγει·

Ἀρκεῖ

Iſthæc ligantis robur ingens diſſipet.
Dei cum Architecto comparatio.
Vt arctitectari domum ſi quis velit,
Ille cuneum teſtudini tecti inſerens,
Nexum tenétque ſolus, & ſoluit vbi vult:
Sic carnis hanc qui condidit ſubſtantiam,
Cùm deſtrui totam neceſſe ſit domum,
Non phlegma nec bilem ciet ſoluens opus,
Vt artificis opera & manu cuiuſdam egens:
Sed amouens cuneum, animi retinaculum,
Vt nouit, vt ligauit, idem diruit.
At cùm coagmentata vult componere,
(Nam denuo ædificare libet iſtam domum,
Quæ corruit vi flaminum latentium)
Si ſpiritum, bilem atque pituitam capit,
Calcem quaſi addat fabricæ teſtaceæ:
Atenim ſapores conditi operis membra ſunt:
Ita cuneum infigens vt haud ſolui queat,
Noſtram excitat naturam, & æternam facit.
Hæc in Manetem mente captum dixero:
Manetis maniam arguit.
Nam ſcimus immutationem conſequi
Mortale noſtrum corpus, & noſtram cutim,
Quæ ſeminatur morte in atra condita,
Reſurgit at contrario morti modo,
Aeterna, vt opifici omnium viſum eſt Deo.
Sic conditor, ſeu corpus humore hoc velit
Exuberare, aut tenue, graciléque reddere,
Non iam caducam fragilium naturam, vti
Emortuam plagam, cute obducens tegit:

Nam illi ſat eſt verbum, creetur vt caro,
Qui viſcera indagat ſoli, fluctus videt,
Abſurdorum ſolutio. Athenagoras de Reſurrect. Et ſparſa membra congregat iacentium:
Seu piſcis artus hominis & crudos rapit,
Ac ruſticanus poſtea piſcem vorat,
Atque vrſus illum, tum canes hanc belluam,
Et vultur hos, ſepulchra vero vultures:
Tandémque in omne permeet rerum genus,
Iactatus in tot fluxiones exteras,
Intra ſuos tamen moratur terminos,
Signo notatus conditoris & manu.
Similitudo perfamiliaris. Iam ſi quis infirmiſſima vel dextera,
In quinque ramos explicans digitos ſuos,
Far, ordeum, milium capiat, aut triticum,
Leguminúmve multitudinem omnium,
Diſcernere ac diuidere nouit optimè
Hoc iſtud, & ſociare naturas pares,
Adponit & genus ad genus facillimè:
Cur non lapideum cor poteſt comprendere
Ezech. 11. & 37. Vt Conditoris in manu locatum opus
Concurrat ad noſtram reuiuiſcentiam,
Et colligat, ceu quæſtor æs tributáque,
Hinc inde particulas reliquiarum leues,
Arterias, neruóſque, carnem & ſanguinem,
Et omne membri quod latebat fruſtulum:
Adducat & partes reſiduas ſingulis,
Sunt namque ſignatæ notis vſque ad pilum:
Naturam & omnem deferat ſcriptam ſuum

Ad

Ἀρκεῖ γὰρ αὐτοῖς πρὸς τὸ σαρκῶσαι λόγος,
Τὴν γῆν ἐρευνῶν, καὶ τὰ κύματα βλέπων,
Καὶ συλλέγων τὰ κῶλα τῶν κοιμωμένων·
Καὶ κἄντις ὠμόσαρκον ἀνθρώπου κρέας
Ἰχθὺς σπαράξῃ, καὶ τὸν ἰχθὺν ἀγρέτης,
Καὶ τοῦτον ἄρκτος, καὶ τὸ θηρίον κύνες,
Γῦπες δὲ τούτους, τοὺς δὲ γῦπας οἱ τάφοι,
Καὶ πᾶσαν ἁπλῶς αἰθυποδράμοι φύσιν,
Εἰς ἀλλοφύλους ἀντικλώμενος ῥύσεις,
Ὅμως ἔσω πέφυκε τῶν ὁρισμάτων,
Τῇ χειρὶ τοῦ κτίσαντος ἐσφραγισμένος.
Οὐχ οὕτω ἐάν τις χειρὸς εὐτελεστάτης
Τοὺς πενταχόρδους ἐξαπλώσας δακτύλους,
Κριθάς, ὀλύρας, κέγχρον ἢ σῖτον λάβοι,
Ἢ πλῆθος ἁπλῶς ὀσπρίων πεφυρμένων
Οἶδεν διαιρεῖν καὶ μερίζειν εὐθέτως
α Ἐκεῖνο, τοῦτο, καὶ συνάπτει τὰς φύσεις, α ἐκεῖνο τούτῳ.
Καὶ ῥᾷστα συντίθησι πρὸς γένος γένος·
Πῶς καὶ λιθώδης οὐ συνήσει καρδία
Ἐν χειρὶ τοῦ κτίσαντος οὖσαν τὴν κτίσιν,
Ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς συνδραμεῖν ἀναστάσει,
Καὶ συγκομίζειν ὥσπερ β ἀγρός τοὺς φόρους, β ἅλως.
Ἐκεῖθεν ἔνθεν τὰς φορὰς τῶν λειψάνων,
Ἀρτηρίας καὶ νεῦρα, σάρκας καὶ φλέβας,
Καὶ παντὸς ἄρθρου συλλογὴν κεχρυμμένου
Συνεισάγειν δὲ τὰς ἑκάστου λοιπάδας·
Εἰσὶ γὰρ ἄχρι καὶ τριχὸς γεγραμμέναι·
Φέρειν τε πᾶσαν τὴν ἐναπόγραφον φύσιν

Τῇ πρὸς τὸν αὐτοῦ δεσπότην προσείσασα,
Ὅπως ὑφέξῃ τοῖς ἐπείκταις ἀγγέλοις
ª τοὺς τόκους Τοὺς συλλογισμοὺς τῶν χρεῶν καὶ τῶν ª τόκων,
Καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῆς γεώδους καρδίας,
Σπόρου τε καρπὸν καὶ σπορᾶς ἀκαρπίαν,
Ζυγοῦ τε λεῖμμα καὶ ῥοπῆς δυσταθμίαν,
Καὶ πᾶσαν ἁπλῶς ψυχικὴν λειτουργίαν.
Οὕτως ἑαυτὸν τῆς ἐνεργείαις ἔθου
Γνωστὸν παρ' ἡμῖν καίπερ ὢν κεκρυμμένος·
Ὅθεν γὰρ ἡμᾶς τῶν ὑπερτέρων νόων
Ὑπερβέβηκεν ἡ θεόπνους ἀκρότης,
Τοσοῦτον αὐτὰς αἱ μέσαι, καὶ τὰς μέσας
Τρίτη τις ἄλλη τάξις ἀρχικωτέρα,
Ἡ μᾶλλον ἐμπέφυκε τῇ πνευμάτων,
Καὶ τῇ πτερωτῇ τοῦ τάχους ἐπεκτάσει,
Ἡ πρὸς τὸ θεῖον ἀγχιγείτων ἀκρότης·
Ὅθεν γὰρ ἐγγίζουσι, τὰς ἀποστάσεις
Ποιοῦσι μείζους, καὶ ξενοτρόπῳ λόγῳ
Τὰς προσθέσεις ἔχουσιν ὡς ἀφαιρέσεις.
Εἰ γὰρ τὸ τῆς γῆς τοῦτο πῦρ ὁ προσβλέπων,
Πόρρω μὲν ἑστὼς θέλγεται πρὸς τὴν θέαν,
Ἀφίσταται δὲ τῇ φλογὶ προσεγγίσας·
β ἐφθεγξίας Πῶς πρὸς τὸ πῦρ ἐκεῖνο τῆς β ἀφλεξίας,
Ὃ μᾶλλον ἐστὶ, κἂν πέφυκεν ἄγγελος,
Μὴ μᾶλλον ἐκστῇ καὶ διαπτῇ τοῦ φόβου,
γ ὡς Ἐν γ πυρσοφεγγεῖ καὶ θεοκρυφεῖ γνόφῳ,
Ἀφεγγὲς εὑρὼν καὶ τὸ πῦρ καὶ τὴν φλόγα;
Ἐντεῦθεν ὡς ἔοικεν ἐγγίζει πλέον

Ἡ τῶν

Ad principem, cùm venit opportunitas:
Vt inſtigantibus angelis reſpondeat,
De debitorum & fœnoris rationibus,
Cordíſque primitias ferat ficti ex humo,
Et ſeminis fructum, ſterilitatem & ſati,
Libræque defectum, æquitatem & ponderis,
Et omne planè munus animi & ingenî.
Sic temetipſum operationibus tuis
Prodis, licet ſis abditus mortalibus:
Quantum anteit ſedenim altiorum mentium Hierarchia cæleſtis.
Nos eminens diuináque excellentia:
Tantùm hasce mentes mediæ, & in medio ſitas
Ordo ſuperior tertius, qui dignior,
Magíſque adhæret ordini oculatiſſimo: Cherubin, Ezech. 10.
Et aliti velocitate prædito,
Vicina numini ſupremo ſummitas:
Nam quò propiùs abſunt, ſuas diſtantias
Remotiores indicant, more & nouo
Acceſſionem vt deminutionem habent.
Etenim procul ſi terreum qui ignem aſpicit
Exhilarat aſpectu illius oculos ſuos,
Vicinus at flammæ recedit ocyus:
Quî tandem ab igne non cremante Numinis,
Quò abeſſe propiùs angelus quiuis ſolet,
Non hoc magis ſtupeſcet attonitus metu,
In fulgida & ſacra Deo caligine
Non lucidum ignem nactus & flammam ſimul?
Accedit illuc, vt videtur, proximè

Natura plena oculis Cherubin plurimis,
Dum cernit, & conniuet intuens nimis.
Nam conditæ rei horridum incussit metum
Qui primus excidit à polo istuc Lucifer,
Et plus videndi, nil videns pœnas luit.
Vt sit relictum & prorsus abiectum nihil,
Inspectione aut destitutum prouida,
Latè & patente, mundi opificis optimi:
Ast cuncta quendam finem ad vtilem data,
Ipsúmque fœnum, arbusta, belluæ quoque,
Mutíque pisces qui Salaciæ incolæ,
Volucrésque eodem gurgite enatæ maris:
Quin rigida saxa præuenit summi Dei
Compendiarium, elegans, subtile opus.
De Lapidib. Nam morbus aliquo lapide tristis pellitur,
Ast alius ad se pertrahit ferrum lapis:
Aliíque silices ignis accendunt faces,
Quî ve vndé ve excitas foris planè haud scio:
At fulgurum frangit lapis quidam impetum:
Exstinguit ignem appensus externum lapis.
Paraenesis. Nec vi id lapis præstat sua, discas at hinc
Prodesse lapides cùm Deus vult maximè,
Nos propter ipsos hóc verentes dedecus
Iuuare discamus, pares saxis licet.
Alia salubria passim obuia. D. Ambros. l. 3. c. 8. Esai. 4. 1. Iam gleba sistit sputa fœda sanguinis:
Argilla remedium est salubre torminum:
Fœníque flos sparsus dolores mitigat:
Radicis at succus vim habet cathartici:

Et gut-

Ἡ τῶν χερουβὶμ ὀμματόπλουτος φύσις,
Βλέπουσα, καὶ μύουσα τὸ βλέπειν πλέον·
Φρικτὸν γὰρ ἐντέθεικε τῇ κτίσει φόβον
Ὁ πρῶτος εἰς γῆν ἐκπεσὼν ἑωσφόρος,
Βλέπων ἀμέτρως, καὶ παθὼν ὃ μὴ βλέπειν.
Ὡς μηδὲν εἶναι παντελῶς ἠμελημένον,
Ἡ τῆς [a] παναρκοῦς καὶ σοφῆς ἐποψίας
Τοῦ δημιουργήσαντος ἐξῃρημένον,
Εἶναι δὲ πάντα πρός τι χρήσιμον τέλος,
Καὶ μέχρι χόρτου, καὶ φυτῶν καὶ θηρίων,
Καὶ τῶν ἀφώνων τῆς θαλάσσης ἰχθύων,
Καὶ τῶν ἀπ' αὐτῆς ἐκφυέντων ὀρνέων·
Φθάσαι δὲ μέχρι τῶν ἀποκρότων λίθων
Τὴν [b] συντεχνουργὸν τοῦ θεοῦ λεπτουργίαν.
Εἴπερ νόσος μὲν ἐξελαύνεται λίθῳ,
Ἄλλος δὲ τὸν σίδηρον αὐθέλκει λίθος,
Ἄλλοι δὲ πυρσοὺς αὐτομάτως πλέουσι λίθοι,
Οὐκ οἶδα πως ἔσωθεν ἐξωθουμένους.
Καὶ τοὺς κεραυνοὺς ἄλλος ἀμβλύνει λίθος,
Καὶ πῦρ νόθον σβέννυσιν ἐξηρτημένος·
Οὐχ ὡς λίθος δρῶν, ἀλλ' ὅπως μάθῃς, ὅτι
Θεοῦ θέλοντος ὠφελοῦσι καὶ λίθοι,
Καὶ τὴν δι' αὐτοὺς ἐκτροπὴν δεδοικότες
Παθῶμεν ὑμεῖς ὠφελεῖν κἂν ὡς λίθοι.
Εἴργει δὲ βῶλος αἱματόπλυτον χύσιν,
Πηλὸς δὲ σωτὴρ γίνεται δυσεντέροις·
Ἄνθος δὲ χόρτου πάσμα γίνεται πάθοις·
Ὀπὸς δὲ ῥίζης φάρμακον καθαρσίου·

[a] καὶ τῆς παναλκοῦς

[b] συντονουργόν.

Περὶ λίθων.

Σταγὼν δὲ κέδρου κυνοσμυίων ἀποξέοι.
Ἐπωφελὴς δὲ πικρότης ἀψινθίας,
Ὑπεργλυκάζον εἰς πεῖσασιν μέλι.
Καὶ τῶν βάτων δὲ τῶν ἀκάρπων οἱ κλάδοι,
Ἀποικίλους φύουσι τοὺς Ἱπποκεράτεις,
Καὶ τοὺς ἀκάρπους μὴ φοβουμένη νόμους
Ἐκ τῶν ἀκάνθων γίνεται σωτηρία.
Καὶ τέφρα καὶ χοῦς ὠφελοῦσι καὶ τείχες·
α Καὶ τοῖς — α Τοῖς γὰρ παθοῦσιν ἐκ χρόνους ἀβλεψίαν,
Καπνὸς Γαληνὸς γίνεται πρὸς ἐλπίδα·
Νάρκη — Νάρκη γὰρ ναρκοῖ τὰς ἀφὰς τῶν ὀργάνων,
Φώκης — Ἔστι γὰρ ἐν δέοντι καὶ νάρκης χάρις.
στέαρ. — Στέαρ δὲ φώκης φλεγμονὰς οἰδημάτων
Ἱππό- — Σβέννυσιν, ὥσπερ τὰς καμίνους ἡ δρόσος.
καμποι. — Καὶ συμφλεγέντων ἱπποκάμπων αἰθάλη,
β πόνοις — Σφίγγει τρεμούσας ἐκρυῆναι τὰς τρίχας.
κέντρον τρυ- — Τρυγὼν δὲ παύει τῶν ὀδόντων τοὺς β κλόνους,
γόνος θα- — Ὡς ἐν ταλάντῳ τεχνικὸς ζυγοστάτης,
λασσίου — Τὸ κέντρον αὐτοῦ ἐντεθεῖσα γ τοῖς πόνοις.
γ ἐντιθεῖναι — Καὶ βρῶσις ἁπλῆ τοῦ σκάρου τῶν ἐντέρων,
Σκάρος — Εἴργει τὸ ῥεῦμα τῶν πρὸς ὑμῖν ἐντέρων.
κωβιός — Ποθεὶς δὲ χυλὸς τῶν κωβιῶν πεπεστέγων
Ὄχημα γαστρὸς γίνεται πεφραγμένης.
Φησὶν δὲ καὶ χίμετλα, καὶ τῶν σκορπίων
δ θεῖναι — δ Φθάνει τὰ κέντρα, καὶ καταψύχει πόνους
Τοὺς λυσσοδήκτους τοὺς γὰρ καρκίνους ξέει
καρκῖνος — Καρκῖνος ἐλθὼν ἐκ βυθοῦ θαλαττίου·
θαλάττιος — Σοφίζεται δὲ καὶ πρὸς ἄγραν ὀστρέων.

Ψάμμον

Et gutta cedri detrahit pruriginem. *Cedrus.*
Abſinthij ſed amaror eſt valde vtilis: *Abſinthiũ.*
Mel leniter fuſum iuuat in anguſtijs. *Mel.*
Aſperrimorum ſentiúmque ſurculi *Sentes.*
Hippocratis ſimplicia gignunt remedia:
At ſterilium leges minus verentibus, *Eccleſ. 38.*
Medicina ſunt ſpinæ ſalubris maximè. *Spinæ.*
Iuuant ciníſque & puluis & parui pili:
Nam ſentienti cæcitatem à frigore,
Fumus Galeni præter omnem ſpem vice eſt. *Fumus.*
Torpere ſed Torpilla res tactas facit: *Torpedo.*
Nam cùm eſt opus Torpedo confert gratiam.
At Phocæ adeps plagas tumorum turgidas *Phoca, vitulus marinus.*
Exſtinguit, vti dulcis caminos ros ſolet.
Fuligo aduſtorum Hippocamporum nigra *Plin. l. 32. c. 9. 10. l. 36. c. 4.*
Arctat capillos, ne trementes defluant. *Hippocãpi.*
Turturque mitigat dolores dentium, *Turtur marinus.*
Si, vt libripens peritus in trutina facit,
Acumen inferat ſuum doloribus:
Scaríque ſimplex viſcerum comeſtio, *Scarus.*
Grauem coercet fluxionem viſcerum:
Hauſtúſque ſuccus Gobij ſaxatilis,
Ventris vehiculum, cuius obſtructum eſt iter. *Gobius.*
Tabémque, & vlcera pernionum, & ſpicula *Cancer marinus.*
Sæua anteuertit ſcorpionum, & frigerat
Morſos cane à rabido, ſimul radit feros *Plinius l. 32. c. 0.*
Cancros marinus Cancer exortus ſalo: *Cic. 2. de*
Edoctus ad prædam oſtreorum idem quoque eſt, *nat. deo.*

Hiantibus namque his arenam dum iniicit,
Ne comprimant patulas ſuas conchas vetat,
At ianuis laxis ſali iſte callidus
Fur allicit cibum in receſſibus abditum.

de Pulmone piſce. *Plin. l. 32. c. 9. 10.*

Et pulmo piſcis in maris ſpirans cauis,
Commune cui cum cæteris nîl piſcibus:
Rudis figura, incognitum ſpectaculum,
Animo carens vitáque, ſed leuiter modò
Se ſe explicans & colligens mox per vices:
Diros pedum ardores calentium nimis,
Si conteratur, leniet pulcherrimè.

Leonis adeps & ſanguis hirci.

Neruos at à contractione languidos,
Adeps Leonis ampliare dicitur.
Ac ſanguis hirci paſſione liberat:

Canthari. *Plin. l. 30. c. 11.*

Et cantharos refugit reflexis cornibus
Tremens febris quartana, flagránſque ignibus.

Aſili vel myopes, vnde luſcioſis nomen.

Subtili Aſilorum fauillâ qui labor
In luſcioſis cernitur, leuabitur:
Nam ſyllabæ ambiguæ minimè vult parcere
Natura ad æmulationem operis ſe habens.

Coclex terreſtres & marinæ.

Sunt Cochleæ terrenæ & æquoris incolæ
Ingentium cauſæ bonorum paruulæ:
Nam ſi cinere teſtarum operieris cutem
Albas notas delebis: at melle temperans
Siccam fauillam ſi humido perfuderis,
Ventris tumorem, influxiones ac pedum,
Neruorum & vlcera, luminúmque nubila,
Fluxúmque ſiſtes ſanguinis de naribus:

Et

Ψάμμον γὰρ αὐτὰς ἐμβαλὼν χασμωμένοις,
Εἴργει συνελθεῖν τὰς λαβὰς τῶν δυστύχων·
Ἀνῳγμένων δὲ τῶν θυρῶν ὁ τοῦ σάλου
Κλέπτης ἀνάσσει τὴν τροφὴν κεκρυμμένην.
Ἰχθὺς δὲ πνεύμων τοῖς σάλοις [a] ἐπιπνέων, [a] ἐπιπλέον
Ὃ μηδέν ἐστιν ἐμφερὲς πρὸς ἰχθύας,
Ἄμορφος εἰκὼν, δυσδιάγνωστος θέα, πνεύμων ἰχθύς.
Ἄψυχος οὐκ ἔμψυχος, ἀλλ' εἰκῇ μόνον
Δοκεῖν ἑαυτὸν ἐξαπλοῦν καὶ συλλέγειν,
Τὰς δυσκαθέκτους τῶν ποδῶν ὑπορρέσεις,
Ὡς οὐδὲν ἄλλο, συντεθεὶς ἀποτρέπει.
Καὶ νεῦρα μὲν παθόντα συστολῆς βίᾳ.
Λέοντες, ὡς λέγουσιν, εὑρίσκει στέαρ.
Πάθους δὲ λύτρον αἷμα γίνεται τράγου.
Καὶ τοὺς κεράστας εὐλαβεῖται κανθάροις
Τὸ φλεκτικὸν πῦρ τοῦ τεταρταίου τρόμου.
Καὶ τῇ χνοώδει τῶν μυώπων αἰθάλῃ, μύωπες
Τὸ τῶν μυώπων ἐξορίζεται πάθος·
Οὐ φείδεται γὰρ συλλαβῆς ὁμωνύμου,
Εἰς ζῆλον ἔργου [b] συγκρατουμένη φύσις. [b] συζυγουμένη
Εἰσὶ δὲ καὶ γῆς καὶ θαλάσσης κοχλίαι
Μικροὶ, μεγίστων συμφορῶν εὐεργέται·
Ὧν εἰ τεφρώσεις τὴν δορὰν τῶν ὀστράκων,
Ἀλφοὺς ἀναιρεῖς, εἰ δὲ συμπλέξας μέλι,
Τὴν ξηρὰν ὑγρῷ στοιχειώσεις αἰθάλην,
Οἴδημα γαστρὸς καὶ ποδῶν ἐπιρρύσεις,
Νεύρων τε πληγὰς καὶ ζοφώσεις ὀμμάτων,
Καὶ τὴν περὶ ῥινῶν αἱμαῤῥοίαν σβέσεις·

Καὶ θαυμάσας τὸ θεῖον ὑμνήσῃς χέρας,
Βλέπων ἓν ἀντίφαρμα μυρίαις νόσοις.
Πόθεν δὲ καὶ πῶς ταῦτα τῆς γῆς θέλων
α εὑρήσειν Εἰπεῖν, ἀτέρμαστον α ἀντλήσῃς βάθος.
βλέννος ἢ Καὶ τὴν ἀναγκαίαν γὰρ ὥς φασι πόρων.
βλεννός. Ὁ βλέννος εἴργει τὰς ἀκαιρίας ῥύσεις.
β χύτρου β Λύχνου δὲ γλῶσσα προσπετεῖσα νηπίοις,
ἢ. τὸ πυρὴ τοῖς Λύει τὰ κλεῖθρα τοῦ ἀφώνου γλωττίδος,
τ. τ. πρὸς τὰς γλυκὰς Λίθοις δὲ * τέτιξ τὴν ποδῶν περιγλυφεὶς,
Ὀπῷ λιθ. εἰς περας. Ὁπλὸς λιθουργὸς εἰς περάσασιν πόνου.
Καὶ ψυχρὸς ἰὸς θερμὸν ἔσβεσεν πάθος·
Ὀπῷ δὲ θερμῷ ψυχρὸς ὤκλασεν πόνος.
Ἐχιδνοί. Καὶ σὰρξ ἐχιδνῶν ἀντιφάρμακος δόσις,
Καὶ σφίγμα σαρκὸς γίνεται λωβωμένης·
Τὸν ῥοῦν γὰρ ἱστᾷ, καὶ τὸν ἰχῶρα ξέει,
Καὶ σωματουργεῖ τὰς ῥεούσας εἰκόνας,
Μορφοῦσα τὰ πρόσωπα τῆς ἀμορφίας.
Καὶ που τινὲς λέγουσιν ὡς φρικτοῦ πάθους.
Εἰς λοιμὸν εἰσφρήσαντος ἐντέρμῳ ζέσει,
Γνέοντος αὔξειν τοῦ νοσοῦντος ἐσχάτην,
Ἤδη πρὸ αὐτῆς τῆς ταφῆς τὰς εἰσόδους,
σκορπίου Τὸ κέντρον ἐνθεὶς ἐξ ἀδήλου σκορπίου,
κέντρον. Ἰῷ τὸν ἰὸν ἀντιτάξας πρὸς μάχην,
Ἤμβλυνεν, ἠμαύρωσε συγκερασθεὶς ξένη,
Ψύξιν βλέπων ἄπληστον ἀκεράστῳ ζέσει.
Οὕτως ἕκαστα συμφερόντως ἡ χάρις,
Καὶ πρὸς τὸ ῥυθμίσασα τὴν ἀγώγιμον,
Οὐδὲν περιττὸν οὐδὲ λεῖπον εἰσάγει,

Καὶ

Et prædicabis hinc Dei potentiam,
Dum mille morbis vnicum obicem ſubiicis:
Aſt vnde, quo pactóve fiant talia,
Narrare ſi velis, profundum exhaurias.
Nam Blennus internis meatibus, vt ferunt *Blennus piſcis.*
Fluxus vetat, qui ſponte non eueniunt.
† Linguam at lupinam ſi applices infantibus *Lingua lupi.*
Statim reſolues clauſtra mutæ lingulæ.
Ruptos lapillos fiſſionibus pedum, *In his 4. verſibus Io. Aurati P. R. coniecturam & iudiciū ſequutus eſt interpres.*
Lapidarius torret dolorem vt mitiget.
Viuúſque rigidum æſtus calores comprimit:
Calido at liquori frigidus cedit dolor.
Ac pulpa Echidnorum veneno opponitur, *Echidni.*
Carnémque mutilam aſtringit atque ſauciam:
Nam fluxionem ſiſtit & ſaniem eluit,
Reſtaurat & corpus fluentûm imaginum,
Deformitati reddat vt formæ decus.
Et aſſerunt nonnulli in horrida lue
Graſſante morbo, per tremores feruidos,
Anhelante iam ægro ſpiritum vitæ vltimum,
Portis in Orci ipſis, ſepulchri & limine,
Si ſpiculum ignoti inſeras tum ſcorpij: *Aculeꝰ ſcorpij, luis remedium.*
Virus veneno, prælio opponens fero,
Retundit eneruátque mixtura noua,
Cùm maximum algorem calor tantus capit.
Ita ſingulas res gratia ipſa commodè
Ad quidpiam adnectens eorum quæ iuuant, *Minima quaque prodeſſe.*
Nihil redundans intromittit, nîl minus:

Ad corticem vſque vel pilos vel lachrymas,
Lutum quoque ipſum, fumum, & olida ſtercora:
Quanquam hæc quidem pleroſq; mortales latent,
Aſt alia nota commodis ſatis ſuis.

Gen. 1.

Duntaxat in rebus mali reliquum nihil,
Cùm ſint venuſta, ritè & effecta omnia.

Vitis ac racemorum conſideratio.

Quis dum aſpicit pulchrum racemũ, non ſtupés
Miratur humorem igneum ligno inditum?
Et vt folia, caduca grana fluxáque
Circum plicata veſtiant, vis ne imbrium
Lædat quod eſt tenerum, vel ardor flammeus
Solis perurat, aut liquores extrahat.

De malo granato ſeu punico.

Quis Malo granati cutem benè diuidens,
Noſcénſque carbonum vuidorum ipſum ordinem,
Vt ſingulíſque cellulis ſerie ſitis,
Sæpes ſecátque & ſeparat confinia:
Membrana laqueos paruulos tendit rubens,
Ne mollitudinem liquorum quid grauet,
Neu comprimatur vinculorum nexibus,
Atque inde Mali ſuccus excidat tener:
Néve effluens granum alterum corrumperet:
Non altiorem mente cauſam cogitans,
Priùs cibum quàm ſumat, opificem canit?
Mens namque, natura ſuâ celerrima,
Miraculum linquens, ad authorem aduolat.

De lapillis & gemmis. *Plin. l. 37.* Margaritæ *Plin. l. 9. c. 35.* Smaragdus.

Quis inſerens lac ſolidum in immenſo mari,
Albos lapillos vnionéſque educat?
Vnde hunc virorem dat Smaragdo maximum

Natura

Καὶ μέχρι φλοιοῦ καὶ τειχῶν καὶ δακρύων;
Καὶ μέχρι πηλοῦ τε καπνοῦ καὶ κοπρίας·
Εἰ καὶ τὰ μὲν λέληθεν ἠγνοημένα,
Τὰ δὲ πρόδηλον εὗρε τὴν εὐχρηστίαν·
» Ὡς πρός τι φαῦλα μηδαμῶς λοιπὸν λέγειν,
» Ἀστεῖα πάντα καὶ καλῶς εἰργασμένα.
Τίς γὰρ θεωρῶν βότρυν, οὐ κατεπλάγη περὶ βό-
Τὸν δόντα θερμὴν ὑπερστέγειν τὰ ξύλα, τρυος
Καὶ πῶς τὰ φύλλα τὰς ἑτοίμους εἰς ῥύσιν
Ῥάγας περιπλέκουσι, μὴ βροχῆς βέλος
Πλήξῃ τὸ χαῦνον, ἢ φλογώδης ἡλίου
Φρύξασα θέρμη τοὺς ὀποὺς ἐξικμάσῃ.
Τίς δέρμα ῥοιᾶς εὐδιαιρέτως σχίσας, περὶ ῥοιᾶς
Καὶ τὴν θέσιν γνοὺς τῶν ἐνύγρων ἀνθράκων,
Καὶ πῶς ἑκάστῳ συντεθέντι χωρίῳ,
Φραγμὸς μεσάζει καὶ μερίζει τοὺς ὅρους·
Ὑμὴν φλογώδης λεπτὰ τείνων σπαρτία,
Μήπως βαρυνθῇ τῶν ὀπῶν ἡ χαυνότης,
Καὶ θλίψιν ἕξει τῇ δέσει τοῦ σφίγματος,
Κἀντεῦθεν ἰκμὰς τῆς ὀπώρας ἐκπέσῃ,
Σήψῃ τε κόκκος ἄλλος ἄλλον ἐκρέων·
Οὐ τὴν ὑπὲρ νοῦν ἐννοήσας αἰτίαν
Πρὸ τοῦ φαγεῖν ὕμνησε τὸν παντεργάτην;
Ὁ νοῦς γὰρ εὐθύς, ὡς ταχύδρομος φύσει,
Ἀφεὶς τὸ θαῦμα πρὸς τὸν αἴτιον τρέχει.
Τίς ἐμφυτεύσας τοῦ βυθοῦ πηκτὸν γάλα, περὶ μυρ-
Τοὺς μυρραείτας λευκοδέσμους ἐκτρέφει; ραείτων,
Πόθεν χλοάζει τῶν σμαράγδων ἡ φύσις καὶ ἄλλων.

Εἰς πάντα χειμὼν, οὐ γὰρ εἰς ἔαρ μόνον.
Τίς ἄνθος ἐντέθηκε σαπφείρῳ λίθῳ,
Εἰ μηδὲν ἄνθος ἐν λίθῳ φυτεύεται;
Πόθεν πυραυγὴς ἡ βαφὴ τῶν ἀνθράκων,
Εἰ ψυχρότητι πᾶσα πήγνυται λίθος;
Τίς ταῦτα ποιεῖ καὶ συνιστᾷ καὶ τρέπει,
Εἰ μὴ τὸ σὸν βούλημα καὶ τὸ σὸν κράτος,
Τοῦ πάντα δρῶντος ὡς δοκεῖ σοι καὶ θέλεις;
Τὸ σὸν γὰρ εἰς ἄπειρον ἐκτείνας κράτος,
Φαίνῃ, καλύπτῃ, καὶ περιέρχῃ καὶ μένεις,
Στάσει τρεχούσῃ καὶ φορᾷ πεπηγμένῃ,
Καὶ τὰς ἀμόρφους εἰδοποιῶν οὐσίας,
Αὐτὸς δὲ τοῦ σύμπαντος ἐξῃρημένος,
Ὑπερτελὴς εἶ, καὶ γὰρ ἀρχὴν οὐκ ἔχεις·
Τέλους ἀπέστης, καὶ διέστης τοῦ μέσου,
Ἐκτὸς βεβηκὼς τῶν τριῶν, καὶ τῶν ὅλων
Ἐντὸς πεφυκὼς, τῶν ὅλων ἐκτὸς μένεις·
Πρόδηλος ὢν, ἄδηλος, οὐκ ἔχων ὅρους,
Ἀλλ' ὢν ὁρισμὸς τῶν ὁριζόντων ὅρων·
Ἄρχων ἀνάρχως, οὐ μετρούμενος χρόνῳ,
α μιᾷ — Ῥοπῇ α δὲ ποιῶν ἀχρόνῳ τὰ τοῦ χρόνου.
Ὡς ἔντεχνος δὲ τῶν φρενῶν ἐπιστάτης,
Πᾶσαν τε πρᾶξιν τεχνολογεῖν ἠσκημένος,
τεχνολογία θεοῦ. — Καὶ πᾶν ἰδὼν ὄνομά τε καὶ ῥῆμα ξένον,
Καὶ λεπτὸν ἄρθρον, καὶ μετοχὴν κεκρυμμένην·
Ἀντωνυμίαν δὲ πᾶσαν ἠκριβωμένος,
Πρόθεσιν δὲ πάσῃ μέτρα δοὺς ἡρμοσμένα·
Τὸν πάντα κόσμον εἰς ἐπίρρημα τρέπεις,

Εἰ μὴ

Natura ad omne tempus, haud ad ver modò?
Florem quis iniecit lapillo illi aureo *Sapphirus.*
Sapphiro, an aliquis flos lapidibus gignitur?
Vnde igneus vigor & color Carbunculis? *Carbunculi.*
Denſatur omnis quippe lapis è frigore.
Quis author hæc agit, coagmentat, mouet? *Conuerſio ad ſummum rerũ opificem.*
Nunquid voluntas eſt tua, & robur tuum,
Qui cuncta præſtas vt videtur & libet?
Nam robur extendens in immenſum tuum,
Aperis, tegis, procedis & ſtas in loco,
Statione currente, & quietis curſibus,
Formánſque naturas figura quæ carent:
Aſt ipſe natura vniuerſa exemptus es,
Fine ſuperior, vt qui cares initio:
A fine abes, diſtas & à medio procul,
Extra-recedens terminis illis tribus:
Cunctis at intus inſitus, es extra tamen.
Manifeſtus, haud obſcurus, abſque termino:
Sed finis ipſos finientes terminos:
Nullo ordiens initio, nec tempore,
Momento & abſque tempore facis tempora.
Vt arte præditus magiſter mentium, *De admirabili Dei Technologia & Grammatica rerum analogia.*
Quîque actionem omnem arte tractare eſt potis,
Et omne cernens Nomen, & Verbum nouum,
Minutum & Articulum, laténſque Particeps: *Orationis partes.*
Pronomen omne examinans ſubtiliter,
Præpoſitioni omni ſuum adiungis modum:
Omnémque mundum vertis ipſo Aduerbio,

Nisi si tuæ esset conscius potentiæ.
Ac copulante vinculo cuncta alligas:
Porrectionésque arte constantes docens,
Producis omnia sicut acceptum tibi est.

Tempora ac modi.

Instans, futurum, quod infectum est simul,
Quod subiacet, perfectum, & infinitum item,
Obliteratum iam: modos deîn diuidis
In indicantem, perpetuum, & optantem modum.
[Hæc arte inexplicabili connexa sunt.]
At imperante dictione ad formam agens
Cuncta, efficis tibi subditum quod conditum est.

Antitheses diuinitatis. D. Aug. l. 1. de ciuit. Dei c. 29.

Expérsque formæ, omnem induis: statu cares,
Vestigio, motu atque gressu cognito:
Namque omnium tu motio & progressio es.
Simpléxque multipléxque, primus, infimus,
Mediúsque, & altus, latus, imus, magnus, &
Horum nihil, sed inuijs in terminis
Affixus es tuæ abditæ potentiæ.

Vbique præsens, nusquam es, & verso ordine:
Et omnia vnúmque es: licet enim hæc iungere,
Ne fortè formis subtrahatur sensuum
Vnum quod & solum est: at omnium ambitu
Docemus hanc, quæ non capitur, essentiam:
Ac denuò accuratiùs distinguimus:
Ne suspicetur quis mali quid ob OMNIA,
Seriésque sit concretioni quæ fluit.
Nam, Vbique Deus est præpotens, cùm dicitur,
Est nullibi, ex parte altera subiungitur:

Ne

Εἰ μὴ τὸ σὸν συνεῖδεν ἀῤῥήτως κράτος,
Συζευκτικὸν σύνδεσμον α ἐμβαλεῖς ὅλοις·
Ἀεὶ γὰρ οὐ κινεῖς τεχνικὰς ἐπεκτάσεις,
Ἅπαντα β γείνῃ πρὸς τὸ σοὶ δεδογμένον
Μέλλων, ἐνεστὼς, παρατατικὸς, παρακείμενος,
[Σὺν τοῖς δὲ *** *** ἅμα
Ἀόριστος, ὑποτακτικὸς· ἐγκλίσεις νέμων,
Ὁριστικὴν, ἀπαρέμφατον, εὐκτικὴν πλέον·
[Ἐνθεὶς δὲ ταύτῃ τῇ τέχνῃ τῇ * ἀῤῥήτῳ]
Προστακτικῷ γὰρ πάντα μορφώσας λόγῳ,
Ὑποτακτικὴν σοὶ δημιουργεῖς τὴν κτίσιν.
Πάμμορφος ὢν, ἄμορφος, οὐκ ἔχων στάσιν,
Οὐκ ἴχνος, οὐ κίνησιν, οὐ γνωστὴν βάσιν,
Πάντων γὰρ εἶ κίνησις, ἡ πάντων βάσις.
Ἁπλοῦς, μεθεκτὸς, πρῶτος, ἔσχατος, μέσος,
Ὑψηλὸς, εὐρὺς, ἀπλατὴς, βαθὺς, μέγας·
Οὐδὲν γὰρ τούτων, ἀλλ' ἐν * ἀβάτοις ὅροις
Τῆς σῆς ἐπήξω μυστικῆς ἐξουσίας.
Ὁ πανταχοῦ μὲν, οὐδαμοῦ δὲ, καὶ πάλιν·
Καὶ πάντα καὶ ἕν· ταῦτα γὰρ συναπλέον·
Μήπως ὑπαχθῇ τοῖς καθ' αἴσθησιν τύποις,
Τὸ ἓν μονωθὲν τῇ δὲ (πάντα) συνθέσει
Δηλοῦντες αὐτοῦ τὴν ἀπερίληπτον φύσιν·
Αὖθις τέ γ' ἐγκρίνωμεν ἠκριβωμένως,
Μήπως * τὰ πάντα σχῇ κακὴν ὑποψίαν,
Καὶ δῶμεν εἱρμὸν τῇ ῥεούσῃ συνθέσει.
Τῷ πανταχοῦ δὲ τὸν θεὸν πεφυκέναι,
Τῷ μηδαμοῦ προσέστιν ἀντισυνθέσει,

α ἐμβαλεῖς. Hæc lectio alium sensum adfert, nempe, Nisi si tuæ esset munus hoc potentiæ, Res alligare copulante vinculo.
β γίνῃ hoc si probas, lege, Efficeris omnia.
στίχος νοθευόμενος
ἴσ. τὸ πάντα

[α] διαφίσι. Μήπως μερισθὲν τῇ διχῇ [α] διασπάσῃ,
Τὸ μηδαμοῦ μὲν εἰς ἀκούσιον ῥέποι,
Τὸ πανταχοῦ δὲ τοῖς μερίστοις ἁρμόζοι·
Ἀλλ' ἀντιγόμφοις, ὡς ἂν εἴποι τις, λόγοις,
Τὸ πάντα καὶ ἕν, καὶ τὸ μηδαμοῦ πάλιν
Τῇ πανταχοῦ σφίγγοντες ἀντιφθεγγίᾳ·
Στερρὸν τὸ βάθρον πήξομεν τῶν δογμάτων.
Εἰ καὶ βάθος γὰρ ἐκβαθύνει σοι λόγου,
Πρὸς ὕψος ἀρθεὶς ἐμφανίζειν οὐ θέλεις·
[β] δὲ πρ. Εἰ [β] καὶ πρὸς ἄκρον ὕψος ἀρθῶσι φρένες,
[γ] ὡς ἄκρ. [γ] Πρὸς ἄκρον αὖθις ἀντιποστρέφεις βάθος,
[δ] παρείσασθαι Ὡς μήτε μῆκος τοῦ [δ] παρείπλασθαι βάθει,
Μήτε πλάτος σὸν ὕψος εἰς πέρας τρέχειν,
Ἀλλ' εἰς ἄπειρα τῶν ἀπείρων ἡ χύσις
Χυθεῖσα, τῇ σῇ τέμνεται περιεκτάσει·
Ὡς εἰ λέγειν χρὴ καὶ τὰ μήπω πρὸς κτίσιν
Ἐλθόντα τῇ σῇ ζωπυρεῖσθαι προθέσει.
Ἐφίστασαι γὰρ, καὶ παρῶν ἀφίστασαι,
Μένων δὲ φεύγεις, καὶ σκιᾶς λεπτῆς δίκην,
Ἐν τῷ κρατεῖσθαι τὰς λαβὰς ὑπεκτρέχεις.
Οὕτω σε καὶ νῦν ἐξ ἀπληστίας πόθου
Μαθεῖν θελήσας, καὶ τρυγῆσαι τῷ λόγῳ
Τὸν ἀμπελῶνα τῶν σοφῶν σου κτισμάτων,
Οὐκ οἶδα ποῖον βότρυν ἁρπάσας λάβω·
Τῇ ποικίλῃ γὰρ καὶ σοφῇ θεωρίᾳ
Τὸν νοῦν μερίζω, καὶ γενοῦμαι, καὶ θέλων
Ἑλεῖν τὰ πρῶτα, κλέπτομαι τοῖς ἐσχάτοις,
Καὶ δυσκαθέκτοις ἀντινήχομαι στόλοις,

Ὡς

Ne partiatur duplici diſcrimine, vt
Quod nuſquam adeſt par ſit vacanti eſſentia,
Sed ſingulis Vbîque partibus reſpondeat.
Dictíſque, ceu cuneis ſibi aduerſantibus,
Et Omnia, vnúmq;, & quod eſt nuſquam retrò
Vbique nectentes reclamanti ſono,
Sententiarum ſtabile fulcrum figimus.
 Quamquam altitudo orationis ſumma ſit,
Elatus in ſublime non vis retegere:
Sin euehantur corda ad arcem altiſſimam,
Reducis ea profunditatem ad infimam,
Vt longitudo nulla ad imum hoc deuolet,
Nec latitudo currat ad faſtigium:
At fluxus immenſorum ad immenſum patens
Porrectione ſcinditur fuſus tua.
Vt, ſi loqui ita fas ſit, quæ adhuc non condita
Coniunctione tui excitentur numinis.
Inſiſtis etenim, ac tum recedis quando ades,
Manes, fugíſque exîlis, atque vmbræ in modum:
Dum detineris, prenſionem tum effugis.
 Sic ergo inexpleto ſcientiæ tui
Amore captus, vineam & deſiderans
Vindemiare conditorum à te omnium,
Quem carpam & amputem racemum neſcio:
Nam diſpari ſpeculatione & vtili
Mentem meam diuido, premórque anguſtiis,
Ad primáque aſpirans, ab imis pertrahor,
Atq; énato aduerſis in vndis æquoris:

Dei præſtantiſſimã ſapientiam & eſſentiam neminem neque dicendo neque cogitando aſſequi poſſe.
Ex Pſal. 138.

Alia diuinorũ operum conſideratio & admiratio.

Vt nauigantibus in cauis pelagi abditis,
Quò latiùs protenditur vastum mare,
Tantò magis se contrahunt præcordia.
Nam fulgetri si more percurram impetu,
Et volucer attollar, penetrans singulas
Animi philosophantis cogitationes auidæ & anxiæ. Res quasque, & altiùs ferar, scisso æthere,
PETRVS recludam clauibus fictus modò:
Nec me hæc in arctum extensio redegerit,
Orbes polorum transiens, superabo aquam,
Forsitan abyssum ex ipso abysso, & exitum
Initio iungens, videns nec terminum.
Tum pronus incumbens ad imum gurgitem,
Et conuolutus ad cauum voraginis,
Vortigine æstuo, palóque vagus, & denuo
Ad humum reflecto limus cursum meum:
Nam quid ego sum, scintilla nisi si terrea,
Psal. 8. Lutúmque molle, aut puluis insidens humi?
At quâ auolabo, quem secabóve æthera?
Aristot. 12. Metaph. Aut quâ profectus astra feriam vertice,
Orbem actus in quintum Lycęi præsidis?
Aut quemnam in alterũ polũ, aut quam ianuam,
Quæ referat illum, aut quam alteram rursus petam?
Psal. 23. Procedo quærens, refugio tangens manu:
Profunda terræ si infimæ conspexero,
Nectámque millenam altitudinem alteri,
Immensitatísque modulum certum sciam:
Discam at mea à terra, meáque matre, vbi
Longissimum pedem suum contraxerit.

Tum

Ως οἱ πλέοντες ἐν βυθῷ θαλαττίῳ,
Οταν περισκύπτῃ τῆς ἀβύσσου τὸ πλάτος,
Πάσχουσι μᾶλλον συστολὴν ἐν καρδίᾳ.
Εἰ καὶ κράτος γὰρ ἀστραπῆς διαδράμω,
Καὶ πτηνὸς ἀρθῶ, καὶ περάσω τὰς φύσεις·
Καὶ μᾶλλον ἀρθῶ, καὶ τὸν αἰθέρα σχίσας,
Τὰς κλεῖς ἀνοίξω, Πέτρος ὢν πεπλασμένος·
Καὶ τῇ τοσαύτῃ μὴ στενωθεὶς ἐκτάσει,
Υπερβεβηκὼς οὐρανοὺς ὕδωρ φθάσω,
Ιδὼς ἄβυσσον ἐξ ἀβύσσου, καὶ πέρας
Αρχῇ συνάπτων, καὶ πέρας μηδὲν βλέπων.
Τότε περισκύψας εἰς τὸν ἄκρον πυθμένα,
Καὶ συνθολωθεὶς πρὸς τὸ χάσμα τοῦ βάθους,
Ιλιγγα πάσχω, καὶ κλονοῦμαι, καὶ πάλιν
Εἰς γῆν ὁ πηλὸς συστραφεὶς ὑποστρέφω·
Οὐδὲν γάρ εἰμι πλὴν γεώδης αἰθάλη,
Καὶ πηλὸς ἀργὸς, καὶ κατάῤῥοπος κόνις.
Πλὴν ποῖ πτεροῦμαι; ποῖον αἰθέρα σχίσω;
Η ποῖ πορευθεὶς, καὶ τὸν οὐρανὸν τρέχων
Εἰς πέμπτον ἀρθῶ τοῦ Σταγειρίτου πόλον;
Η ποῖον αὖθις ἄλλον, ἢ ποίαν πύλην
Εκεῖνον ἐκκλύοντα, καὶ ποίαν πάλιν
Ζητῶν [a] περισκύψω, ψηλαφῶν ὑποστρέφω· a περισκόπτων
Τὸ τῆς κάτω γῆς εἴπερ ἀθρήσω βάθος,
Καὶ μύριον πλέξαιμι τῶν βάθη βάθος,
Καὶ γνῶ τὸ συμπέρασμα τῆς ἀπειρίας,
Καὶ τῆς ἐμῆς γῆς τῆς ἐμῆς μητρὸς μάθω,
Τὸν μακρὸν αὐτοῦ που συνέστελλεν πόδα.

Τότε προσελθὼν ταῖς ὑπερτέραις πύλαις,
Καὶ τὴν αἰοικτόκλειστον ἐγκλείσω θύραν·
Ἀνοίγεται γὰρ καὶ πλέον συστέλλεται·
Ἁπλουμένη δὲ καὶ στενουμένη πλέον,
Χαλᾷ τὰ κλεῖθρα, καὶ φοβεῖ τὰς εἰσόδους,
Τοῖς εἰσβαλεῖν τολμῶσιν ἀντικειμένη.
Εὐχή. Ἀλλ' ὦ τοσούτων ἀρχιτέκτων θαυμάτων,
Ὁ τὸν σὸν υἱὸν, τὸν συνάφραστον λόγον,
Ἐκδοὺς δι' ἡμᾶς τοὺς ἀτάκτους οἰκέτας,
Εἰς λύτρον ἐχθροῖς, υἱὸν ἠγαπημένον·
Ὅπως ἔχοντες, ὥσπερ οἱ κεχωσμένοι
Σκώληκες εἰς γῆν, ἐν τάφῳ τὰς οἰκίας·
Ἡ γῆ γὰρ ἡμῖν ὡς ἐκείνοις ἦν ὅλα,
Βία, τροφὴ, δίαιτα, καὶ ζωῆς τάφος·
Μὴ συγκαταπαθῶμεν ἐν ζόφῳ πάλιν,
Ἀλλ' εἰς ἀνάστασίν τε καὶ νέαν πλάσιν,
Ἐλθὼν, ἐγείρῃ τὴν πεσοῦσαν εἰκόνα,
α ὑστέξιον Καὶ τὰς ἀράχνας τῶν παθῶν α ἀποξέσῃ,
Καὶ πάντα τὸν χοιῶν ἐκπιάξῃ λεντίῳ·
Σπόγγῳ δὲ τὴν ῥύπωσιν ἐκμάξας ὅλην,
Βείθουσαν εἰς γῆν πνευματώσει τὴν κόνιν,
Παρ' οὗ τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὅλης
β ἐκφθαρθέν Ἐκφανθὲν β οἶδεν ἡ κτίσις σεβάσμιον
Τὸν ἀρραβῶνα τῆς ἄνω κληρουχίας,
Τὸν ἄσχετον ῥοῦν τῶν καλῶν χαρισμάτων,
Τὸ ζωοποιὸν τῆς ἁγιστείας κράτος,
γ σέλας. Τῆς υἱοθεσίας τὸ προσάρχιον γ πυρὰς,
Τὸ καὶ μερίζον καὶ διαιροῦν ὡς θέλει,

Ταῖς

Tum ad altiores promptus accedam fores, *Apocal.* 3.
Ac ianuam claudam, quæ aperta clausáque est: *Esa.* 22.
Hæc cùm recluditur, magis tum clauditur,
Expansa quippe, arctatur hoc ipso ampliùs:
Et claustra laxat, ac timere aditus facit,
Opponitúrque hanc ingredi tentantibus.
O Machinator magne mirorum omnium, *Psal.* 72. Precatio pia, S. Trinitatis mysterium explicans.
Qui Filium, Verbum & tuum ore nescium
Vt tu exprimi, tradis malis pro seruulis,
Pretium hostibus, charissimum natum tibi:
Ne nos, habentes, ceu obruti terræ aggere
Vermes, sepulchro conditas nostras domos,
(Nam terra nobis, sicut illis, tota erat Christi aduentus.
Vita, esca, victus ratio, vitæque tumulus)
Nunc denuò abripiamur à caligine:
Sed ad reuiuiscentiam atque opus nouum
Restituat aduentu ruentem imaginem,
Deijciat atque passionum araneas,
Excutiat omnem linteóque puluerem,
Omnésque spongia eluens sordes caua,
Tendentem humi cinerem afflet almo Spiritu,
Totius à quo veritatis Spiritum,
Insigne numen vidit id quod conditum:
Pignus supernæ hereditatis inclytum. *Ephes.* 1.
Flumen bonorum munerum rapidissimum,
Et sanctitatis viuidum robur piæ:
Adoptionis finis † ante initium: Vel, lumen.
Qui distribuit ac diuidit, velut placet,

S. Spiritus dona, & Ephthetha mystica ex veteri & nouo foedere.
Largitiones quas Deus seruat suis.
Qui fundit & superis & imis omnibus.
Initiatorum vnguen, & donum sacrum.
Letifera peccato nefando factio:
Stipendium immortalitatis viuidum:
Lumen cremans, & flamma rore turgida,
Perennis & iucunditatis vehiculum.
Iubar Prophetarum, ad videndum aptissimum.
Apostolorum os flammeis linguis micans:
Luctationis Martyrum versutia.
Splendórque concurrens & excurrens simul,
Sermonis alti principatus à patre.
Partus sigillum Virginis valde noui:
Miraculorum Christi summa.
Arcana clauis ianuæ Dei hospitis,
Quâ carne liber sermo postquam ingressus est,
Egressus inde vt carne vestitus, notam
Signi relinquens ianuæ, quæ inerat priùs:
Qua Dæmonum caterua truditur ferox:
Calcatur & pedibus fluens Salacia,
At mollitudo restituta flumini
A terreo nescit grauari pondere.
Luc. 9. Io. 6. Io. 2.
Frumenta scaturiunt, & innumeros alunt,
E quinque panis affluentia frustulis.
At lympha nectar efficitur in nuptiis:
Vinum paratum de racemis abditis,
Naturam, odoratum, atque gustatum innouans,
Sermone tres mutauit vno terminos.
Matth. 9.
Apud quem initiatus, exactor qui erat,

Euange-

Τὰς τῶν ª θεουργῶν δωρεῶν ἐπεκτάσεις· α γεουργῶν
Τὸ πᾶσι τοῖς ἄνωτε καὶ κάτω μύρον,
Τὸ χρῖσμα καὶ χάρισμα τῶν τελουμένων,
Τὸ φθαρτικὸν σύστημα τῆς ἁμαρτίας,
Τὸ ζωτικὸν σύνταγμα τῆς ἀφθαρσίας,
Τὸ φλεκτικὸν φῶς, τὸ δροσίζον φλόγα,
Τὸ τῆς χαρᾶς ὄχημα τῆς αἰωνίου,
Τὸ τῶν προφητῶν ὁπλικώτατον σέλας,
Τὸ πυρσόγλωσσον τῶν ἀποστόλων στόμα,
Τὸ τῆς πάλης ἆθλημα τὸ τῶν μαρτύρων.
Τὸ ª σύνδρομόν τε καὶ συνέκδρομον σέλας β σύνθετον
Τῆς παντοφεγγοῦς τοῦ λόγου θεαρχίας,
Τὸ νυμφικὸν σφράγισμα τοῦ ξένου τόκου,
Ἡ μυστικὴ κλεὶς τῆς θεοδόχου πύλης,
Δι' ἧς ἀσάρκως εἰσεληλυθὼς λόγος
Ἐξῆλθεν ὢν ἔνσαρκος, ἐσφραγισμένην
Ἀφεὶς ἐκείνην, ὥσπερ εὗρε, τὴν θύραν,
Δι' οὗ φάλαγξ μὲν δαιμόνων ἐλαύνεται·
Πεζεύεται δὲ τῆς θαλάσσης ἡ χύσις,
Αἰρουμένη δὲ τῆς ῥοῆς ἡ χαυνότης,
Ἐκ τοῦ γεώδους οὐ βαρεῖται φορτίου·
Ἄρτοι δὲ πηγάζουσι μυριοτρόφοι
Ἐκ πενταρίθμων ἐκρυέντες κλασμάτων·
Ὕδωρ δὲ νέκταρ θαυματουργεῖται γάμῳ,
Ἕτοιμος οἶνος ἐξ ἀδήλων βοτρύων,
Καινίζεται δὲ γεῦσιν,, ὄσφρησιν, φύσιν,
Καὶ πρὸς ὀρέξεις ἤμειψεν ἐξ ἑνὸς λόγου·
Παρ' ᾧ τελεσθεὶς καὶ τελώνης, εἰ θέλει,

Εὐαγγελιστὴς γίνεται θεογράφος.
Πόρνη δὲ ῥείθροις δακρύων βαπτίζεται,
Δεικνῦσα πῶς ἔνεστι κινδύνου δίχα
α εἰς ἀνάγκην Λουτρὸν μεταγεῖν [a] ἐξ ἀνάγκης δεύτερον,
Δι' οὗ τὰ δεινὰ δουλαγωγεῖται πάθη,
Λώβης δὲ πικρὸς ἐξορίζεται θεσμός.
β ἐνάρθρους. Σφίγγει δὲ χωλὸς τὰς [b] ἀνάρθρους συνθέσεις.
Ἐκτείνεται γὰρ συστολὴ πεπεδημένη,
Συστέλλεται γὰρ δυσπαθοῦσα μακρότης.
Ξηραίνεται δὲ κρουνὸς ἡματωμένος,
Σφαγὰς ἀγωγὸς, ἐμφραγεὶς τῷ κρασπέδῳ.
Κόνις δὲ τυφλῶν ὀμματοῖ θεωρίαν,
Τὸ πλύσμα τοῦ πλάσματος ἀναλαβουμένη.
Καὶ νεκρὸς ᾅδης γίνεται παρ' ἐλπίδα,
Πλούτων πενιχρὸς καὶ σφαγὰς ἐσφαγμένος·
Μαραίνεται γὰρ τοὺς νεκροὺς ἀναπλύων
Οὓς εἶχεν, οὓς ἔσφιγγε κολπώσας κάτω
Ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ψυχολέθροις ἀγκάλαις·
Ἕως τὸ σὸν γέννημα, τὸ ζωηφόρον,
Τὸ πατρικὸν φῶς, τὸ πρὸ ἡλίου σέλας,
Τὸ τῶν παλαιῶν ἡμερῶν νέον βρέφος,
Ἀνῆλεν αὐτὸν ἀντὶ λόγχης τῷ ξύλῳ.
Ἀλλ' ὦ τοσούτων ἀρχιτέκτων θαυμάτων,
εὐχὴ ἑτέρα καὶ ἐπίλογος. Ὁ πρὸς τὸ σὸν βούλημα τὰς δύο πύλας
Σφίγγων ὅτε χρὴ, καὶ διαθυρῶν πάλιν,
Ὅταν παραστῇ καὶ δοκεῖ σοι συμφέρειν,
Καὶ νῦν παρὼν ἄνοιγε τὰς κάτω πύλας,
Πύλας γὰρ ἡμεῖς κοσμικῶν οἰκητόρων

Ταύτην

Euangelista, scriptor & sacer fuit. *Matth. 9.*
Meretrix fluentis lachrymarum tingitur: *D. Basilius De fide.*
Docens licere extra metum periculi *Matth. 26.*
Fieri lauacri compotem iteratò sacri, *Io. 12.*
Quo passiones mancipantur efferæ, Pœnitētiæ vis.
Ac prauitatis horror exulat procul.
Soluta claudus vincla constringit pedum: *Act. 3.*
Contractio remissa, mox extenditur. *Luc. 13.*
At longitudo nimia & ægra astringitur.
Arescit & fœdi cruoris riuulus, *Luc. 8.*
Occisor, illex, impeditus fimbria.
Et puluis in cæcis figurat lumina, *Mar. 8.*
Sputum creatoris reueritus maximi. *Ioan. 9.*
Succumbit Orcus præter omnem spem neci,
Dis pauper est, cæsor cadit mortalium:
Is namque tabescit vomit dum mortuos,
Quos obtinebat, implicabátque in sinu,
Atque impiis vlnis quibus animos necat:
Quousque tu proles Dei, vitæ dator,
Lumen paternum, Soléque antiquius iubar,
Puer vetusti temporis natus modò,
Hunc sustulisti ligno, vt hastæ cuspide.
Miraculorum tu Architecte maxime, Oratio Patriarchæ pro Heraclio Imp.
Qui ianuas summi tuo nutu ætheris
Quando est opus claudis, recludis has item
Quoties libet, sentísque id esse commodum:
Nunc inferas expande præsens ianuas,
Valuas enim mundi incolarum dicimus

Hanc ciuitatem quæ tua eſt munita ope.
Concede, vt Imperium obtinet qui à te ſuum,
Mundi arbiter, qui ſubegit Perſida,
Vel liberauit potiùs ipſam Perſida,
Orbis fruatur ditione, Sol quem obit.
  Oſtende Terram imitarier cœli globos,
Sol vnicus dominetur his vt infimis:
Nam Perſici qui viſus eſt domitor ſoli,
Hunc Imperatorem orbis eſſe conuenit:
  Fac ergo ſudores laborum vt ipſius
Puri lauacri ſint loco, æternæ & ſtolæ:
Timoris auge robur illi numinis:
Inſignia hinc tuta auferet victoriæ,
Referens ſecundam ab hoſtibus victoriam,
Ignobiles vt igne vaſtans barbaros.

Pro liberis eiuſdem Heraclij

  Fac ſtare virides ſurculos pro viuidis
Fœcunditatis ſecularis fructibus:
Imagines fac Patris vt ſint optimi,
Nam ſic eos robur tuebitur duplex:
Acutiores redde eorum cuſpides,
In barbaros ferocientes enſibus.
Intende mentes, quò ſaluti conſulant,
Et comprime omne robur aduerſarium:
Expande & iiſdem ianuas Paci ſacras,
Superba cordis ſenſa magni deprime.
  Hæc Patriarcha clamitátque & dictitat,

De Sergio Patriarcha Conſtantinopolitano.

Vt balbus is ſit plurima ob ieiunia,
At non loquendo intus ſonum magnum dedit,

In cor-

Ταύτην καλουμένην ἣν ἐπύργωσας πόλιν·
Καὶ δὸς τὸν ἐκ σοῦ προσλαβόντα τὸ κράτος,
Τὸν [α] κοσμορύστην, τὸν διώκτην Περσίδος,
Μᾶλλον δὲ τὸν σώζοντα καὶ τὴν Περσίδα,
Ὅλον κρατῆσαι τὸν ὑφ' ἥλιον τόπον.
Δεῖξον δὲ τὴν γῆν οὐρανὸν μιμουμένην,
Ἑνὸς κρατοῦντος ἡλίου καὶ τῶν κάτω·
Τὸν γὰρ φανέντα Περσικὸν κοσμοκτόνον,
Πρέπει γενέσθαι κοσμικὸν καὶ δεσπότην.
Ποίησον αὐτοῦ τοὺς ἱδρῶτας τῶν πόνων
Λουτρὸν καθαρμοῦ, καὶ στολὴν ἀφθαρσίας·
Αὔξησον αὐτῷ τοῦ φόβου σου τὸ κράτος·
Οὕτω γὰρ ἕξει πιστὰ νικητήρια,
Νίκης κατ' ἐχθρῶν ἀξιωθεὶς δευτέρας,
Ὡς τοὺς [α] ἀδήλους πυρπολήσας βαρβάρους.
Ῥίζωσον αὐτῷ τοὺς ἐπανθοῦντας κλάδους,
Εἰς ζῶντα καρπὸν κοσμικῆς εὐκαρπίας.
Ποίησον αὐτοὺς πατρὸς εἰκονίσματα,
Οὕτω γὰρ αὐτοῖς διπλοῦν ἔσται τὸ κράτος.
Ὄξυνον αὐτοῖς τὰ ξίφη, [β] πρὸς βαρβάρους,
Ὅτε πρὸς ἡμᾶς βαρβαροῦνται τὰ ξίφη.
Ἔκτεινον αὐτοῖς εἰς τὸ σῶσαι τὰς φρένας·
Σύστελλον αὐτοῖς πρὶν ἐναντίον θράσος·
Πλάτυνον αὐτοῖς τὰς πρὸς εἰρήνην πύλας·
Στένωσον αὐτοῖς τὰς ἐπαχθεῖς φροντίδας.
Ὁ πατριάρχης ταῦτα κράζει καὶ λέγει,
Κἂν ἔστιν ἰσχνόφωνος ἐξ ἀσιτίας,
Καὶ μὴ λαλῶν ἤχησεν ἔνδοθεν μέγα,

[α] καὶ τοὺς ἀδήλοις

[β] τῶν βαρβάρων

Τὴν γλῶτταν ἐνθεὶς εἰς τὸ πῦρ τῆς καρδίας,
Ἔκρυψεν αὐτὴν, καὶ στομοῦται μειζόνως·
Βοᾷ δὲ σιγῶν, ὡς ὁ Μώσεως φάρυγξ.
Ἀκούεται δὲ μὴ σαλεύων τὸ στόμα·
Τέγγει δὲ τὴν γῆν, καὶ δι' ὀμμάτων βρέχει,
Καὶ πυκνὰ νείφει τῇ φορᾷ τῶν δακρύων,
Ἐγνωσμένην αὐτὴν κἂν δοκεῖ λεληθέναι·
Δῆλος γὰρ ἣν τὸ βλέμμα χαμνώσας κάτω,
Καὶ τοὺς λογισμοὺς πτήξας ἐκτείνας ἄνω.
Ἀλλ' ὦ φονευτὰ τῶν παθῶν τῶν βαρβάρων·
α σφάζεις Σφάττεις [α] γὰρ αὐτὰ τῇ μαχαίρᾳ τοῦ λόγου·
Τὸ τεῖχος ἡμῖν δεῖξον ὠχυρωμένον·
Τὰ γὰρ σὰ τέκνα τεῖχος εὗρον αἱ πόλεις·
Πύργωσον αὖθις τὰς ἐπάλξεις ἐκ λίθων,
Τὸν Χριστὸν ἀκρόγωνον ἐμβαλὼν λίθον.
Σύμπλεξον αὖθις μαργαρίτας ἀφθόρους
Ἐκ δακρύων παγέντας, οὐκ ἐξ ὀστράκων.
β οὐ μελαί- Λάλει δ' αὖθις τῷ θεῷ καθ' ἡμέραν,
νεται. Νυκτὸς γὰρ ἡμῖν [β] οὐκ ἐγείρεται ξίφος.
Στόμωσον αὖθις μυστικοῖς ἀκονίοις.
γ ἐλπίδας Σύμπηξον αὖθις σταυρομόρφους [γ] εἰκόνας·
Τεῖνον τὰ τόξα τῇ τάσει τῶν δακτύλων·
Πτέρωσον αὖθις ψαλμοκίνητον βέλος·
δ φροντίδα Ποίησον αὖθις ἐκ στεναγμοῦ [δ] σφενδόνην.
Χάλκευσον αὖθις ἠκονημένα ξίφη,
Τὸ πῦρ νοητῆς ἐκ πυράγρας ἁρπάσας·
ε ἐκφυσῶν Τὸ τοῦ θεοῦ δὲ πνεῦμα πρὸς [ε] φυσῶν ἔχων,
Κάμψον δ' αὐτοὺς τῷ θεῷ τὸν αὐχένα,

Τὰ

In cordis igne cùm indidit linguam ſuam,
Hanc condidítque, & reddita eſt vocalior:
Tacénsque clamat, guttur vt Moſis ſacrum.
Attenditúrque idem, licet non agitet os:
Largo imbre terram irrorat, atque oculis pluit:
Ningit frequenter lachrymarum cum impetu.
Hunc nos, latêre etſi videtur, nouimus:
Nam notus infra lumina abiiciens erat,
Cùm ſenſa ſurſum animi eleuaret omnia.
O paſſionum barbararum carnifex,
Siquidem has trucidas ore ſermonis ſacri,
Munita quàm ſint noſtra monſtres mœnia:
Sunt quippe liberi vrbium muri tui:
Ex ſilicibus ſtrue alta propugnacula,
CHRISTO angularis lapidis in loco ſito: Luc. 4. & 1v.
Adnecte & ipſis vniones inclytos,
Ex lachrymarum fonte, non concha, editos.
Ob hos loquere Deo diebus ſingulis:
Nam haud excitatur nocte nobis nubilum.
Corrobora ipſos myſticis haſtilibus:
Compinge & ipſis crucigeras imagines,
Arcúsque tenſione digitorum exere.
Ipſis volet ſagitta pſalmos concinens:
Fundam effice his ex anxiis ſuſpiriis.
Ipſis acutas ære ſicas fabrica,
Rapto igne ficta mente ſola forcipe:
Ac ſpiritum effundens ſacris è follibus;
Inflecte ceruicem Deo horum gratia:

Et cuncta Persis subdita inclinat pedes:
Adiunge pro ipsis crura suggesto tua,
A stirpe cunctos conterent mox barbaros:
Tua terga curuato solum iuxta infimum,
Et mundus omnis erigetur illicò:
Namque hoc modo riui nefandi criminis
Claudentur, hínceque parta amica pace nos
Transibimus telluris atra nubila:
Vnáque voce os prædicabit omnium,

O quanta quámq; ampla est tuorũ operũ, DEVS,
Psal. 8. 91. Causa omnium sapiens, & opifex optima.

Summo Deo sit laus in omne seculum.

Καὶ πᾶσα Περσὶς ἀντικάμπτει τοὺς πόδας.
Κλῖνον δ' αὖθις εἰς τὸ βῆμα τὰ σκέλη,
Καὶ πτύξας ἄρδην συμπατοῦσι βαρβάρους.
Τὰ νῶτά σου σκύνθουσιν εἰς τὴν γῆν κάτω,
Καὶ πᾶς ὁ κόσμος εὐθέως ἐγείρεται.
Οὕτω γὰρ οἱ πνιγέντες ἐξ ἁμαρτίας
Ὁλκοὶ φραγῶσι, καὶ μετ' εἰρήνης ὅλοι
Τὰ συννὰ τῆς γῆς ἐκπερώσωμεν νέφη·
Μιᾷ δὲ φωνῇ πᾶν κεκράξεται στόμα,

Ὡς ἐμεγαλύνθη τοῦ θεοῦ τῶν κτισμάτων
Ἡ δημιουργὸς καὶ σοφὴ [a] παντουργία.

[a] πανσοφή

Τέλος, ἡ τῷ θεῷ δόξα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΙΣΙΔΟΥ ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΑΤΑΙΟΝ ΒΙΟΝ.

ΑΝΟΙΞΟΝ ἡμῖν τοῦ λογισμοῦ τὰς πύλας,
Ο τῆς ὄνου πρὶν διανοίξας τὸ στόμα.
Εἰ καὶ λέλεκται τοῖς θεόπταις πατράσι
Τὰ τοῦ καθ' ἡμᾶς εὐδιαγνώστου βίου·
Ομως ἐκείνοις χρώμενος διδασκάλοις,
Εμαυτὸν ὡς ἔνεστιν ἐμμέτρως γράφω,
Δι' ἧς πέπονθα τῶν παθῶν ἀμετρείας,
Γραφὰς ἐμαυτοῦ καὶ κατηγόρους μένων·
Τὴν τοῦ βίου ῥεῦσαν εἰκόνα γράφων,
Καὶ τῶν παθῶν τὰ χεῖρα μορφῶσαι θέλων,
Καὶ τῷ λόγῳ τὰ νεῦρα τοῦ τύφου ξέων,
Δείξω τὸν ὄγκον μηδαμοῦ βεβηκότα.
Αλλ' ὥσπερ οἷς ἔδοξε τὴν τύχην γράφειν,
Σφαίρας ἐχούσης εὐμετάπτωτον βάσιν·
Οὕτω τὰ δυσκάθεκτα τοῦ τύφου σκέλη,
Καὶ κοῦφα δείξω καὶ πλέον παρειμένα·
Ουχ' ἵσταται γὰρ, ὡς ἐπὶ σφαίρας τρέχων,
Ανω δὲ πηδᾷ, καὶ καταπτοᾶται κάτω·
Υψούμενος δὲ δυστυχεῖ, μετάρσιος·
Θᾶττον δὲ πίπτει, καὶ πεσὼν ἀναρρέπει

Τὸν

EIVSDEM GEORGII PISIDÆ

POEMATION DE VANITATE VITÆ:

eodem Fed. Morello interprete.

EXPANDE sermonis fores nobis [DEVS] *Inuocatio cum propositione.*
Asinæ vt loquentis ora reserasti priùs. *Asina Balaam num. 22.*
Vt dicta patribus sint, Deum qui viderãt, *Ia:. 2. c. 2.*
Quæ vitã ad istã quotidianam pertinent:
Tamen magistris vsus illis optimis,
Me in versibus describo, quantum fas mihi est.
Motus ob animi non moderatos dolens,
Et scriptor, accusator & mei ipsemet:
Vitæ fluentem imaginem cùm pinxero, *Psal. 39. 73.*
Et finxero permotionum aculeos,
Sermone Fastûs turgidos neruos dolans,
Docebo nusquam altum tumorem sistere.
At sicut est visum quibusdam pingere *Galen. in Exhortat. ad artes.*
Fortunam habentem labilem sphærę basin:
Sic crura Fastus ægre consistentia, *Inconstantię fastus cum fortunæ leuitate comparatio.*
Leuia indicabo, magis magísque languida.
Nam non stat vnquam, ceu globo qui cursitat,
Sursum insilit, at in ima retrò labitur:
Elatus & sublimis, infelix modò est,
Citóque lapsu decidendo diruit

Fortuna sedem quam leuem ante struxerat.
Dum quippe Fortuna editum Fastum cano,
Ambobus ecquid accidat simul arguam.
Hic antequam nascatur in tabem incidit,
Partus vt immaturi abortus horridus.
Nam plectitur Fastus supercilio tumens,
Maiore se viso, quod attollit magis.
Extruditur tamen propellitúrque vi,
Clauum quasi vnum trudat aliquis altero.
Venator imbellis velut, si pineo
Telo ferire vult leonem feruidum,
Incautus inualido perit iaculo suo:
Sic fastus humilis, grandia vbi iactat, cadit.

Comparatio fastuosi cum venatore.

Tu, ver meorum Carminum gratum & calens:
Tu oppositus in nos concitatis fluctibus,
Restas procellæ passionum turbidæ,
Nostram loquentem dirige, obtestor, ratem,
Tua efficaci prece, leui aspirans scaphæ.
Iactatus etenim fluctuum vitæ impetu,
Planè incitor contrà stylúmque exerceo.

Apostrophe ad Patriarchā Sergiū, cum attenuatione.

Puluisculus, lutum, & cinis retrò means:
Nam terra terræ denuò connectitur,
Et fasciis inuoluitur terrestribus:
Rursúmque puluis prosilit, tanquam cinis
Aut gluma, quam vis turbinis cùm sustulit
Summum ad cacumen, mox ad ima deprimit.
Mortalium sic euehunt versatilem
Vitam malignorum procellæ flaminum

Vitæ inanitatis descriptio. Gen. 3. 18. Eccles. 12.

Ier. 4. Psal. 61.

In edi-

Τὸν ἐκ τύχης πρὶν κουφοσύνθετον θρόνον.
Τῆς γὰρ τύχης κίνημα τὸν τῦφον γράφων,
Τὸ συμβεβηκὸς ἐξελέγξω τῶν δύο.
Ὁ πρὶν κινηθεὶς τῇ φορᾷ συνεφθάρη·
Ὠδῖνος ἐξάμβλωσις ἠθλιωμένη.
Κολάζεται γὰρ τῦφος ὠφρυωμένος,
Ἀντοφρυωθεὶς τῇ θέᾳ τοῦ μείζονος.
Ἐκκρούεται δὲ καὶ παρωθεῖται βίᾳ,
Ὡς εἴ τις ὠθεῖ πάτταλον τῷ παττάλῳ.
Ὥσπερ γὰρ εἴ τις ἀσθενὴς θηροκτόνος,
Θέλων βαλεῖν λέοντα πηλίνῳ ξίφει,
Ἐκ τῶν ἑαυτοῦ φθείρεται τοξευμάτων·
Οὕτω ταπεινὸς τῦφος, εἰ βάλοι μέγα.
Ἀλλ' ὦ τὸ θερμὸν τῶν ἐμῶν λόγων ἔαρ, πρὸς
Ὁ τῷ καθ' ἡμᾶς ἀντικείμενος σάλῳ, Σέργιον
Καὶ τῷ κλύδωνι τῶν παθῶν ἀντιπνέων, Πατρι-
Ἴθυνον ἡμῶν τὴν λαλοῦσαν ὁλκάδα, άρχην.
Τῇ σῇ προσευχῇ πνευματώσας τὸ σκάφος.
Τῇ τοῦ βίου γὰρ κυματούμενος ζάλῃ,
Ὁμοῦ καὶ αὐτὸς κινοῦμαι καὶ γράφω.
Ὁ χοῦς, ὁ πηλός, ἡ παλίνστροφος κόνις·
Τῇ γῇ γὰρ ἡ γῆ συμβιβάζεται πάλιν,
Καὶ σπαργανοῦται τῷ γεώδει σπαργάνῳ,
Καὶ χοῦς πάλιν πρόεισιν, ὥσπερ ἡ κόνις
Ἣν ἡ βιαία συστροφὴ τῶν πνευμάτων
Πρὸς ὕψος ἐξαίρουσα συστέλλει κάτω.
Οὕτω γὰρ ἡμῶν τὸν πολύστροφον βίον
Αἱ τῶν πονηρῶν πνευμάτων καταιγίδες

Πρὸς ὕψος ἐξαίρουσι καὶ δόξαν νόθην.
α μένει. Αὖθις δὲ χοῦς κάτεισι καὶ ᵃ ῥέψει κάτω,
Ἕως ὁ τοῦ κτίσαντος ἁρμόσῃ λόγος
Τῶν συνδεθέντων τὴν ἀναγκαίαν λύσιν·
Νῦν δ' ἐγκύψας ὥσπερ ἔκ τινος βάθους
Ὁ χοῦς, ὁ θείᾳ πνευματωθεὶς εἰκόνι,
Καὶ τὰς γεώδεις ἐκβοᾷ τραγῳδίας,
Καὶ τὸν γελᾶν δοκοῦντα δακρύει βίον.
Ἤδη μὲν οὖν ἔπλαττον οἱ μυθογράφοι
Ἀνθρωπόμορφον ἵππον ἢ τοὐναντίον,
Ταυροπρόσωπον ἄνδρα συμπεφυρμένον,
Δεικνύντες, οἶμαι, τὸν πεφυρμένον βίον·
Πολὺς γὰρ ἡμῖν ἐντεθήσεται γέλως,
Εἰ μή τις αὐτῶν τοὺς ἀποκρύφους λόγους
Ἔμφρων λογισμὸς εὐσεβῶς μεθαρμόσῃ·
Κάτω μὲν οὖν ἄνθρωπος ὢν πεπλασμένος,
Ἄνω δὲ μορφὴν κτηνίων κερασφόρων,
Αἰνιγματώδεις λοιπὸν εἶχεν ἐμφάσεις.
Ὡς πᾶς ὁ μιγεὶς τῇ λογιστικῇ φύσει
Τὰς κτηνομόρφους τῶν παθῶν περεμφάσεις,
Ἀνατρέπει τὸ πλάσμα, καὶ πεφυρμένος
Ἐκ τοῦ λόγου μέτεισιν εἰς κτηνωδίαν·
Οὕτως ἀμειφθεὶς τῇ κακῇ παραπλάσει
Ἄνθρωπος εἰς βοῶν φατνῶν περιτρέπει·
Καὶ τῶν παθῶν τὸν χόρτον ἐσθίων μάτην,
Τὸ κάλλος ἀντέστρεψεν εἰς ἀμορφίαν.
Καὶ δεσμὸν, οἶμαι, προσφόρως ἐδέξατο,
Ὡς λαβυρίνθῳ τῷ πολυσχιδεῖ βίῳ,

Λόξῳ

In editum locum atque falſam gloriam.
Puluíſque rurſum decidit, manétque humi,
Donec Creantis ſermo vinxerit potens
Solutionem, quæ ligatas res manet.
Nunc exerens ſe quaſi profunda de ſpecu
Puluis, Dei cui ſpiritum forma indidit,
Telluris effert horridas tragędias,
Falſóque riſu diffluens æuum gemit.
Iam fabularum finxerant olim patres
Monſtrum biformem, nempe Equum forma Viri,
Virúmque Tauri fronte præditum impari.
Vitæ innuentes diſparem formam, reor:
Nam multus in nos riſus excitabitur,
Niſi hæc recondita dicta iudicium graue
Mentis, pia explicatione accommodet.
Ergo figura hominis tenebat infima,
Formam ſupernè habens timendam cornibus:
Aenigmatum pars reliqua erant imagines.
Sic quiſquis in ratione forma prædita
Has belluinas inſerit libidines,
Inducit antiquam figuram, ac turpiter
Rationis vſu perdito fit bellua.
Mutatus vnde fictione peſſima
Homo bos bouis præſepe conſectatus eſt:
Cupidinúmque fęnum inaniter vorans,
Amiſit omne priſtinum decus ſuum.
Quin vinculo connexus aptè fingitur,
Labyrinthus ac ſi vita multiplex foret,

Mythologia Centauri & Minotauri, quæ erant feræ forma hominũ indutę. *Ouid.* 8. & 12. *Metam.*

Explicatio Minotauri, de iis qui in figura hominis vitam & feritatem gerunt belluarum.

Pſal. 31. & 48. *in eos qui Dei imaginem & rationis dignitatem quã in ſe gerunt, obliuerãt, vide Opific. mun.*

Vitæ cum labyrintho comparatio Virg. 5. Aen. Ouid. 8. Meta.

Obliqua cuius ianua eſt, atque ardua:
Nam quantò contendit magis quis egredi,
Tanto mage intra limen incluſus manet.
Hinc eſt, opinor, vnde tot morbis malè
Curíſque vexor, pigra tanquam beſtia:
Vt aggrauatus ſortis huius tædio,
Dum flector vndequaque & vſque deprimor,
Velut ſolent ægri valeſcam & recreer,
Ac priſtinam formam reſumam denuò.

Humanæ fragilitatis hypotyposis.

O gentis hominum gramen vt ſemper leue!
O germen animatum, decor cuius citò
Cum meſſe marcet appetente temporis!
Quis corde ſpectans ex inaſpectabili
Vitæ theatrum infamiæ pleniſſimum,
Ridente luctu ludicrum non arceat?

In ſcurras Sophiſtas.

Nam ſæpe rident nos cachinnis impiis,
Riſus inanes opifices vaniſſimi:

D. Hieronymus Epiſt. ad Furiã & Demetriadem.

Audent thronos ac dignitates pingere,
Fingunt poteſtates, vt his temulentia
Affert, domi quicquid cachinnorum latet.
Et quiſpiam ex illis principem veſtem induens

Ambitio & faſtus Sophiſtæ vel Gnoſtici cuiuſdam, carpitur.

Extollitur, fortunam & extemplo facit:
Ac dignitatem ſic repræſentat tacens:
Et cùm nihil ſit, autumat ſe eſſe omnia,
Et cùm ſciat nil, vult videri ſcire ſe.
Sic mente in vnica duplex amentia eſt,
Fictus Sophiſta, fatuus Atticum ſonans,
Illuditur, ſuſtollit animos interim,

Donec

Λόξην ἔχοντι τὴν δυσέκβατον θύραν·
Ὅσον γὰρ αὐτὴν ἐκτρέχειν ἐπείγεται,
Τοσοῦτον ἐντὸς γίνεται τῆς ἐξόδου·
Ἐντεῦθεν, οἶμαι, καὶ νόσοις καὶ φροντίσιν
Ὡς κτῆνος ἀργὸν εἰκότως μαστίζομαι,
Ὅπως βαρυνθεὶς τῇ κακῇ μετουσίᾳ
Ἐν τῷ περισπᾶσθαι τε καὶ βρίθειν κάτω,
Ὡς οἱ νοσοῦντες εἰς ἀνάκτησιν τρέχειν,
Τὸ πρῶτον εἶδος ἀντιμορφώσω πάλιν.
Ὦ τῆς καθ' ἡμᾶς ἀσχετρόφου χλόης,
Ὦ βλαστὸς ἔμπνοις, οὗ τὸ κάλλος ὀξέως
Σὺν τῷ θερισμῷ τοῦ χρόνου μαραίνεται!
Τίς οὖν σκοπήσας ἐξ ἀπόπλου καρδίας
Τὸ τοῦ βίου θέατρον αἰσχύνης γέμον,
Θρήνῳ γελῶντι μὴ σβέσοι τὸ παίγνιον;
Ἤδη γὰρ ἡμᾶς καὶ γελῶσι πολλάκις
Οἱ τοῦ νόθου γέλωτος ἐργάται νόθοι·
Θρόνοις παρεδρεύοντες, ζωγραφοῦντες ἀξίας,
Ἀρχὰς ἀναπλάττοντες, ὡς δὴ ἡ μέθη
Τὴν τοῦ γέλωτος συμφορὰν ἀναπλάσῃ,
Καί τις παρ' αὐτοῖς ἀρχικὴν ἐνδυθεὶς
Στολὴν ἐπῆρται, καὶ χειροτονεῖ τύχην,
Καὶ σχηματίζει μὴ λαλῶν τὴν ἀξίαν.
Φαντάζεται δὲ μηδὲν ὤν, ὡς ὢν ὅλα,
Καὶ μηδὲν εἰδώς, εἰδέναι δοκεῖν θέλει,
Διπλὴν ἔχων ἄνοιαν εἰς ψυχὴν μίαν,
Πλαστὸς σοφιστής, μωρὸς ἠπλικισμένος·
Καὶ παίζεται* μέν, πλὴν τέως φρονεῖ μέγα, γρ. πίζεται.

Εως παρέλθοι τοῦ βίου τὸ παίγνιον.
Οὕτω πέφυκε τῶν ῥεόντων ἡ φύσις
Σκηνῆς ἀδελφὴ, συγγενὴς ἐνυπνίων·
Παρέρχεται γὰρ πᾶς ὁ τοῦ τύφου σάλος,
Ὡς ὕπνος, ὡς ὄνειρος, οὐκ ἔχων στάσιν,
Καὶ πολλάκις χυθέντα καὶ τεθρυμμένον
Ἐν τῇ καθ' ὕπνον τῶν λογισμῶν ἐκστάσει,
Αναπλέεσι τὸν ἄνδρα τῇ κούφῃ θέᾳ.
Κλέπτει δὲ τὸν νοῦν, καὶ μεταίρει τὴν φύσιν,
Ὥσπερ πονηρὸς τῶν φρενῶν ὁδοστάτης.
Καὶ πλοῦτον αὐτῷ μὴ παρόντα συλλέγει,
Καὶ χρηματουργεῖ τὰς ἐνύπνους ἀξίας.
Χαρᾶς ἀποστίλβει δακρύων ἰνδάλματα·
Καὶ μυριάζας λυνοδίρμεις παραστρέφει.
Καὶ τοὺς ἀδήλους τῶν πυρσουργῶν αἰθρίων
Λίθους ὑφάπτει, καὶ πυροῖ τὴν καρδίαν
Τοῦ μὴ λαβόντος, ὡς λαβόντος τὴν χάριν.
Οὐκ οἶδα πῶς τὸ πλάσμα τῶν ἐνυπνίων
ἰσ. βίῳ. Ὡς πρᾶγμα δεικνὺς, καὶ φρενοφθόρῳ * βίᾳ.
Αἰσθητικὴν δρᾶν τὴν ἀναίσθητον πλάνην.
Πλὴν μικρὸν οὔπω καὶ παρῆλθεν ἡ χάρις·
Εὐθὺς γὰρ αὐτῶν ζημιοῖ τῆς οὐσίας.
Κλέπτουσι γάρ που καὶ τοὺς φίλους αἱ τύχαι,
Δι' ὧν ἔχουσι σαρκικῶν ψυχαρπάγων,
Εἰ μήτις αὐτοῖς σωφρονῶν ἀντεμβάλοι
Τὸ γνωστικὸν φρόνημα τῆς συμμετρίας,
Ὡς μήτε χαύνως, μήτε μὴν ὑφειμένως
Κινῶν τὰ νεῦρα τῶν ἐν ἡμῖν ὀργάνων,

Donec erit huius acta vitæ fabula.
Natura rerum talis eſt fluentium,
Scenæ ſoror, conſanguineáque inſomnij:
Omnis procella nempe faſtus præterit,
Vt ſomnus atque inſomnium variabile.
Quin ſæpius molli iacentem in lectulo,
Dum per quietem ſenſa cordi ſe ingerunt,
Exſuſcitat virum leui ſpectaculo:
Furatur ac mentem, indolémque altè euehit,
Vt hoſtis & graſſator atrox mentium.
Accumulat abſentes opes ex tempore,
Ac dignitatum læta format ſomnia,
Simulacra inanis gaudij blanda indicat:
Et Margaritas candicantes exhibet:
Succendit & Carbunculorum ardentium
Cæcos lapillos, & facem cordi admouet
Eius nihil qui cepit, ac ſi ceperit.
Quanam arte dubito inſomnij ludibrium
Præbeat vt ipſam rem, & nocente mentibus
Telo remotum à ſenſibus ad ipſos trahat
Errorem, at hæc perit repentè gratia:
Nam ſubitò multat hunc ſua in opulentia.
Fortunæ eos furantur etiam quos amant,
Per carneas animæ illecebras quas habent.
Niſi ſi quis ipſis obijcem opponat catus
Moderationis callidam prudentiam:
Ne, molliter vel remiſſa dum manu
Ciet organorum quæ penes nos neruulos,

Rerum humanarũ inconſtantia faſtus leuitatem indicat.

Faſtus & Satanæ præſtigiæ in ſomnijs.

D. Baſilius de Humil. & D. Greg. Naz. tetr. 53.

Plato Polit. 9. Cic. 1. de Diuin.

Intenſionem ſoluat, animi quæ copula eſt:
Neu tenſione tam graui támque valida
Hæc tela vitæ emolliat communia:
Aequabili at menſura adaptet barbitum:
Vt rite cùm mox tenſa erit, per eam feræ
Mentis quieſcant motionum belluæ.
Vbi lapſa natura à decori tramite
Ad belluinam ſortem abiuit deuia.
Sedenim vir ille mente ſolida oſtenditur,
Calcauerit qui retia erroris mali,
Lapſúſque fortunæ vſque adeo variabilis.
Nam plurimis Fortuna quæ dici ſolet,
Procella faſtus cuncta quàm ſublimis eſt,
Spe feruet hac præſumpta, & vſque fluctuans,
Summum vocatur in periculum ac metum.
Vt crure ſi quis inquieto curſitet:
Similia. Vt qui efferuntur ſumma per faſtigia,
Funes obambulando vinctos firmiter,
Si pes labaſcat, ſummitatis vertice
Vaſtiſſimam in profunditatem corruunt.
Sin humilis incedens humi flectit oculos,
Tollitur in altum, Perſeo ſublimiùs,
Alatus vt non ſit: trucidat Gorgonas,
Peccata nempe erroris horrida maximè,
Quæ ſemper in ſe fixa habentes lumina
In ſaxa vertunt protinus viuentia:
Et belluæ libidinum obiectos feræ,
Monſtrum volatu conficit celerrimo,

Perſei mythologia inſignis, in qua peccata ipſa Gorgonib. comparat: perturbationes animi beluæ marinæ, cordis puritatem Andromedæ virgini.

Seruátque

Λύσει τὸν ἁρμόζοντα τῇ ψυχῇ τόνον·
Μηδ' αὖ βιαία καὶ βαρεία συντάσει
Φύρει τὰ κοινὰ τοῦ βίου βέλη·
Ἴσῳ δὲ ῥυθμῷ συμβιβάζει τὴν λύραν,
Ὡς ἂν δι' αὐτῆς ἀσφαλῶς ἡρμοσμένης,
Καὶ τῶν λογισμῶν ἠρεμοῦσι θεῖα.
Ὅτε σφάλλεται τοῦ πρέποντος ἡ φύσις
Πρὸς θηριώδεις ἐκτραπῇ μετουσίας.
Ἀνὴρ γὰρ οὗτος δείκνυται πεπηγμένος,
Ὑπερβεβηκὼς τῆς πλάνης τὰ δίκτυα,
Καὶ τοὺς ὀλίσθους τῆς ἀστρόφου τύχης.
Ἡ γὰρ παρ' ἄλλοις ὠνομασμένη τύχη,
Ὅσον ἂν ἀρθῇ πᾶς ὁ τοῦ τύφου σάλος
Βρίζει δοκήσει, καὶ διαρρεῖ τῇ φύσει,
Καὶ πρὸς μέγαν κίνδυνον ἧρται καὶ φόβον.
Ὡς οἱ διαβαίνοντες ἐκτενεῖ σκέλει·
Ὡς οἱ πρὸς ὕψος ἐν μεταρσίῳ τάσει
Σχοίνοις διαβαίνουσιν ἰχνοσυνθέτοις.
Εἴ που παρασφαλῶσι τῶν ὑψωμάτων,
Εἰς τὰ βάθη πίπτουσι τῶν συντριμμάτων.
Εἰ δ' αὖ ταπεινός ἐστι καὶ βλέπει κάτω,
Πρὸς ὕψος ἦρται, καὶ πλέον τοῦ Περσέως,
Κἂν μὴ πτερῶται, καὶ φονεύει Γοργόνας,
Τὰς δυσπροσώπους τῆς πλάνης ἁμαρτίας,
Αἳ τοὺς πρὸς αὐτὰς ἐκτενῶς θεωμένους
Λίθους μεταπλάττουσιν ἐμψυχωμένους,
Καὶ πρὸς τὸ κῆτος τῶν παθῶν τετραμμένους·
Τὸ μὲν φονεύει τῷ μεταρσίῳ δρόμῳ,

Σώζει δὲ σεμνὴν παρθένον τὴν καρδίαν.
Εἰ γὰρ μαθητὴν τις ἐμφρόνως θέλοι
Μαθεῖν ἑαυτόν, πᾶσαν ἔγνω τὴν φύσιν·
Καὶ κοσμικὴν φρόνησιν εἰκότως ἔχει.
Σμικρὸς γάρ ἐστι κόσμος ἀνθρώπου φύσις·
[Καὶ μηδὲν εἰ σωφρόνως πεπηγμένος,]
Ἄνω βαδίζει πρὸς βεβηκέναι κάτω.
Φεύγει δὲ τιμὴν τὴν καλὴν ἀτιμίαν,
Πολλήν τε δόξαν τὴν ἀδοξίαν ἔχει.
Ἅπερ γὰρ ὕβρεις εἰσὶ τοῖς τιμωμένοις,
Ἔπαινός ἐστι ταῦτα τοῖς ὑβριζομένοις.
Ἡ γὰρ παρ' ἄλλοις ὠνομασμένη τύχη,
Εἰκών τίς ἐστιν ἀπρεπὴς ὀρχηστρίδος
Ἐν τοῖς ἑαυτοῖς ἀντικλωμένης στρόφοις·
Χειρονομούσης τοῦ βίου τὰ πλάσματα
Σκιαῖς ἀμυδραῖς, οὐχ ὑπ' εἰκὼν παρεστάται.
Ἡ θρύπτεται μὲν ἀπρεπῶς ὀρχουμένη·
ἴσ. δ' ἑαυτῆς. Στρέφει δὲ * τὰς κόρας τῶν ὀμμάτων
Πρὸς εἰς τὸ χαῦνον ὄμμα τοξεῦσαι θέλει.
Εὐθὺς δὲ πέμπει πρὸς τὸν ἄλλον τὴν θέαν,
Συναστατεῖν θέλουσα τῇ θεωρίᾳ.
Μορφαὶ δὲ πολλά, πάντα μὲν μιμουμένη,
Μηδὲν δὲ δρῶσα τῶν ἀεὶ πεπηγμένων.
Ἡ μαχλὰς ὄντως, ἣ ποθεῖ μὲν οὐδένα,
Ἐρᾶν δὲ πάντας σχηματίζεται πόθου.
Ἄλλοις μὲν ἀρχαὶ καὶ θρόνοι καὶ βήματα,
Οἷς εἰσιν ἐχθραὶ συμφυεῖς καὶ φροντίδες,
Ὅσοις δὲ νοῦς πέφυκεν ἐστηριγμένος,

Seruátque cordis virginem venerabilem.
Nam si sciendi cupidus optet discere
Se, nosse naturam simul rerum potest. — Sui notitia.
Ac iure mundanam obtinet prudentiam
(Natura vt hominis Mundus est quidam minor). — Homo, paruus mundus.
[Et quòd nihil sit fixum & immotum manens]
Sursum eleuatur, quòd deorsum pergeret, — Hic versus lacunæ suspicionem affert.
Fugítque famam, ceu decentem infamiam;
Ingloriúsque gloriam multam tenet.
Nam sunt honoratis viris conuicia,
Quæ iniuriâ laudes lacessitis eluent.
A plurimis Fortuna quæ dici solet,
Imago saltatricis est ignobilis, — Fortuna saltatrici similis.
Quæ circulis suis reflexis & rotis
Figmenta vana statuit, vt visum sibi
Vmbris subobscuris, quibus res non libet,
Lasciuibundáque indecorè saltitat,
Obuertit oculorum suorum pupulas
In quos amat spectabundus clanculum;
Statímque vultum flectit ad alios suum,
Vt gaudet aspectus vicissitudine.
Pleraque figurat, cuncta vult inchoare,
At nil eorum perficit, quæ firma stetit.
Verè meretrix, neminem quæ quamquam amet,
Amore fingit feruido se corripi.
Alijs Magistratus, tribuuntur, throni, — Veri & fidi Christiani studia.
Queîs odia cordi, curæ & acres insitæ:
At queîs solida constánsque mens nacta inest,

Preces, throni ſunt, conciones & libri.
D. Hieron. epi. ad Demetria.
Eſt ſuaue nonnullis loquens audacter os,
Tranquillitas cordis pio & ſilentium.
Aliis amicus liuor animi trux lues:
Eadem figura ſanguineas rixas dixit Horat. l. 1. Od. 27.
At aureum malum, cruentum iurgium.
Sed prælium eſt aduerſus inuidiam probis,
Lis verò donec vapulet lis concita.
Illis ciborum dulcis omnis ſarcina,
Hippocrates lib. 1. aphor. 3. & 4.
Qui currus ad morbos repletionis eſt.
Prudentibus fames, cibúſque & potio,
Quæ inſomniis mentem haud grauat mortalium.
Accretio pecuniæ quibuſdam damna dat:
Simile eſt illud Comici, Pecuniã negligere in loco lucrum eſt.
Iactura cum pietate ſanctis quæſtus eſt.
Optabilis pleriſquè præſidentia.
Iucunda domus, inópſque delectatio:
D. Baſil. in epiſt. ad Ital. & Gall. epiſc.
Caduca falſæ gloriæ felicitas.
At principatus, ſi ſapimus, omne eſt ſolum:
Communis ad Thronos, ſepulchráque eſt humus:
Ni affectionis carneæ æmulatio
V. videmus dum gradu indignos ſuo.
Vexat, † videmus dum probos, dum non probos,
Hoc intonare voce pluſquam Stentoris,
De Stentore Hom. Iliad. & à quo prou. Stẽtorea vox.
Nullis honeſtos dedecorari probris,
Licet quis illos obruat conuiciis.
Aſt improbum ne fingere quidem vnquam iuuat,
In Græcis eſt lacuna aut mendi ſuſpicio.
Vt Gracculum pennis amictum non ſuis:
Deformitatem in moribus laudem putat.
Vt præterit qui nunc adeſt ſplendor citò,
Omníſque leuitas gloriæ inconſtans fugit!

Se por-

Θρόνοι, προσευχαί, οἱ λόγοι, καὶ βήματα.
Ἄλλοις προσηνὲς τὸ θρασύγλωσσον στόμα,
Σοφῷ δὲ σιγὴ καὶ γαλήνη καρδίας.
Ἄλλοις ἐραστὸς ὁ φρενοβλαβὴς φθόνος,
Χρυσοῦν δὲ μῆλον ἡ φονοσταγὴς ἔρις.
Τοῖς δ' αὖτε σεμνοῖς ἡ κατὰ φθόνου μάχη,
Ἔρις δὲ μέχρι τοῦ πατάξαι τὴν ἔριν.
Καὶ τοῖς μὲν ἡδὺ τῆς τροφῆς τὸ φορτίον,
Τὸ πρὸς νόσους ὄχημα τῆς ἀπληστίας·
Σοφοῖς δὲ λιμὸς καὶ ποτίζει καὶ τρέφει,
Ὁ τοῖς ὀνείροις μὴ βαρύνων τὴν φύσιν.
Ἄλλοις ὁ πλοῦτος ζημιοῖ τῇ προσθέσει·
Σεμνοῖς δὲ κέρδος εὐσεβοῦς ζημία.
Ἄλλοις περισπούδαστος ἡ προεδρία,
Ὁ τερπνὸς οἶκος, ἡ πενιχρὰ τερπνότης,
Τὸ σαθρὸν εὐτύχημα τοῦ νόθου κλέους·
• Τῷ δὲ φρονοῦντι πᾶσα γῆ προεδρία,
• Κοινὴ γὰρ ἡ γῆ πρὸς θρόνους τε καὶ τάφους·
Εἰ μή τις ἡμᾶς ζῆλος ἐνθέρμου πάθους
Δάκνει βλέποντας * ἀξίας ἀναξίους·
Τοὺς Στέντορας γὰρ ἐκβοῆσαι μειζόνως,
Ὡς τὴν καλῶν μὲν * οὐ καθαρτέον ψόγος,
Εἰ καί τις αὐτοὺς λοιδορῶν ἐπικλύσει.
Τὸν δ' αὖ πονηρὸν οὐδὲ μορφῶσαι θέλων
Ὥσπερ κολοιὸν ἐκ πτερῶν ἀλλοτρίων,
Ἔπαινον οἶδε τὴν ἀμορφίαν τρόπων.
Παρέρχεται γὰρ ἡ ῥέουσα λαμπρότης,
Καὶ πᾶσα δόξης ἀστάτου κουφότης.

γρ. ἀξίως ἀνα-
ξίως.
ἴσως, ὁ καθά-
πτεται ψόγ.
κατὰ τ Αὐ-
ρέτου εἰρη-
μόν.

Ἐκτείνεται δὲ καὶ πάλιν συστέλλεται·
Ὥσπερ πονηρὸς ταῖς ἕλιξεσι δράκων,
Δοκεῖ τετᾶσθαι, καὶ πλέον συστέλλεται.
» Ὡς δὴ μάθοιμεν τοὺς ὑπερφρόνας τρόποις,
» Ὄφεις νομίζειν, καὶ δρακόντων ἐκγόνους.
Οὕτω παρέρπει πᾶς ὁ τοῦ βίου δρόμος,
Καὶ πολυτελὴς ὄγκου συστολὴ τεθρυμμένη,
Ὡς πομφόλυξ σφύζουσα καὶ φυσωμένη·
Καὶ πρὸς μὲν ὕψος τὸ δοκεῖν ἐπηρμένη,
Εἰ δ' αὖ τι μικρὸν ἐν μέσῳ λεληθότως
Ἢ κάρφος ἢ ψὶξ ἢ σταγὼν παρεμπέσοι,
Ἀνεστράπη τὸ κοῦφον εἰς τοὐναντίον,
Καὶ τῇ βιαίᾳ προσβολῇ συνεστάλη.
ἀποστρο- Ἀλλ' ὦ διαυγὲς ὄμμα τῆς ἐκκλησίας,
φὴ πρὸς Ὁ πατρικὸς νοῦς, ἡ ταπεινὴ καρδία·
Σέργιον Εἰ καὶ πέτῃ γὰρ καὶ τὸν αἰθέρα τρέχεις,
Πατρι- Ταπεινὸς ἦσθα, καὶ συνέρχῃ τοῖς κάτω·
άρχην Σὺ δεῖξον ἡμῖν γνωστικωτέρῳ τρόπῳ
Πῶς ἐστὶν εὑρεῖν ἐκδρομαῖς; ἀντιστρόφοις
Τὸ πτωχὸν ἦθος, οὐρανόδρομον φύσει·
Ἐναντίαις δέ πως χαμαίζηλος μένει
Ὁ πτωχὸς ὄγκος, καὶ προσήλωται κάτω.
Ὃς οὐκ ἀκόμψως, ὡς δοκεῖ μοι καὶ Πλάτων
χ. περιμπ. συγκαφῆ. Προσεμπεπάρται * συγκεράφη τῇ καρδίᾳ, *
Ὡς ἔσχατον χιτῶνα τῆς ἁμαρτίας.
Εἰ καὶ κατισχύσει γὰρ ἀνθρώπου φύσις
Ῥίψαι τὰ πολλὰ τῶν παθῶν καλύμματα,
Τὸν φορτικὸν χιτῶνα τοῦ τύφου φέρει·

Βείη

Se porrigit modò, modò ſe contrahit:
Immanis vt ſpiras draco ſinuans ſuas,
Videtur extendi, ſed arctatur magis.
Diſcamus hinc mores ſuperbos, luridos
Vitare vt angues à draconibus ſatos.

Mores faſtuoſi, draconibus ſimiles.

Prorepit omnis curriculus æui hoc modo,
Faſtus & omnis delicatæ anguſtiæ:
Vt bulla ſaliens & tumore turgida,
Quæ elata in altum cernitur ſublimior,
Quòd ſi minutum quid latenter excidat,
Feſtuca, micáve, aut aquæ ſtilla vnica,
Auertitur leue iſtud in partem alteram,
Vnde violento curſu in arctum cogitur.

Bullæ ſimilitudo cũ faſtus inanitate, ex adagio.
Homo bulla

Lumen coruſcum Chriſtianorum chori,
Tu mens paterna, cor ſuperbum neutiquam,
Volites per aſtra quanquam, & adeas æthera,
Te deprimis, congrederis & mortalibus:
Oſtende quæ compendioſior via
It ad cubile reciprocis excurſibus
Inopum quidem morum, at polos penetrantium.
Porro vt plagis contrariis humilis manet,
Et fixus imo pauper eſt faſtus loco.
Hinc non ineptè, ceu mea eſt ſententia,
Plato notauit eſſe cordi altè inſitum
Erroris hoc velamen vltimum mali.
Quantum libet enim humana natura valeat
Permotionum proiicere velamina
Pleraque, grauem faſtus tamen tunicam gerit:

Sergium Patriarcham Cõſtãtinop. ab animi ſubmiſſione laudat.

Iac. 1.

Morum facilitatis & arrogantiæ diſcrimen.

Demittit ac fauces adúſque Erebi hoc malum.
Quin cæteris libidinibus emortuis,
Eſt faſtus expers fati, vt & ſenij quoque:
D. Hieronym' in epitaphio Fabiolæ. Difficili', ait arrogantia, quàm auro caremus & gemmis.
Nam morbus hic animum afficit potiſſimùm,
Hoc ægra mens eſt, pabulum morbi iſtius
Draconis eſt virus: ſagitta is læſus eſt
Iſta, qua eâdem tentat hominem lædere.
Mens namque ſicut aliquis Auriga impiger,
Equos iugales regit habenis optimè:
Plato in Phædro.
Cupidinum permotiones efferas,
Iram cohibet, at ægre faſtum comprimit,
Et geſtientem continet libidinem
Metu, flagello, quo Ratio domina vtitur:
D. Hieron. ad Fabiol. de veſt. ſac.
Ne forte coniurata cum ſocia mali
Ira, vehiculi turbet Aurigam Logum:
Et inter ambas totus exiſtat lacer
Currus decorè fabricatus à DEO.

Deſunt reliqua.

EIVSDEM PISIDÆ SENARIORVM FRAGMENTA, EX SVIDA & aliis ſcriptoribus.

Suidas in voce (Stagirita.)

Ecquos duces tecum aut Stagiritas habens,
In barbarorum arua irruis felicium?

Et in verbo (σφύζω.) i. e. palpito, mico.

Cor tibi micat, Pelide, & animo es ebrio.

Facit

Βρίθει δὲ τοῦτο μέχρι τῆς ᾅδου πύλης.
Μᾶλλον δὲ πάντων τῶν παθῶν νεκρουμένων,
Τῦφος τελευτᾷν οὐδὲ γηράσαι θέλει·
Ψυχῆς γὰρ ἐστὶν ὡς τὸ πλεῖστον ἡ νόσος,
Καὶ νοῦς ὁ πάσχων, ἡ νομὴ δὲ τοῦ πάθους
Ἰὸς δράκοντος· ᾧ γὰρ ἐβλήθη βέλει,
Τούτῳ τιτρώσκειν καὶ τὸν ἄνθρωπον θέλει.
Ὁ νοῦς γὰρ ὥσπερ ἀσφαλὴς ἐπιστάτης
Πύλαις ἑαυτὸν συμφυῶς εἰθισμένος,
Τὰ δυσκράτητα τῶν παθῶν κινήματα,
Τὸν θυμὸν ἄγχει, τὸν δὲ τῦφον δυσκόλως·
Ἐπιθυμίαν δὲ προσδραμεῖν ἠπειγμένην
Τῇ τοῦ λόγου μάστιγι συστέλλει, φόβῳ·
Μήπως ὁμοφρονοῦσα τῷ συνεργάτῃ
Θυμῷ, ταράξει τὸν διφρηλάτην λόγον·
Μέσον δὲ τοῦτον * εὑρεθῇ πεφυρμένον — * ἴσ. τούτων.
Ὄχημα λαμπρὸν ἐκ θεοῦ πεπηγμένον.

Λείπει τ' ἄλλα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΙΣΙΔΟΥ

Ἴαμβοί τινες παρὰ Σουίδᾳ καὶ ἄλλων διεσκορπισμένοι.

Σουίδ. ἐν τῇ (Σταγειρίτης) λέξει·
Ποίοις στρατηγοῖς ἢ Σταγειρίτας ἔχων
Ἐπῆλθες εἰς γῆν εὐτυχούντων βαρβάρων;

Ἐν τῇ (σφύζω)
Σφύζεις Ἀχιλλεῦ, καὶ μεθύσκῃ τὰς φρένας.

Ἐν τῇ (πέλμα)

Χερσὶ τὰ ῥεῖθρα, πελματοῖ δὲ τὰς πέτρας.

Ἐν τῇ (Ἡρακλεία λίθος)

Παίζας ὑφέλκων, οἷα μαγνῆτις λίθος,
Ἢ μᾶλλον εἰπεῖν Ἡρακλείαν τὴν λίθον
Φύσιν γὰρ αὐτὸς ἑλκτικωτέραν ἔχει.

Ἐν τῇ (ἀπόσπονδος)

Ταύτην ἀφέντες τὴν ἀπόσπονδον μέθην,
Καὶ πᾶσαν ἰλὺν ἀλλοφύλων ᾀσμάτων.

Ἐν τῇ (κίβδηλον)

- —— περιαγμάτων πάντως δύο
Κίβδηλός ἐστιν ἐργάτης εἷς ὡς λόγος.

Ἐν τῇ (Ἀρχιμήδης)

Ταῖς πέντε δυνάμεις Ἀρχιμήδης εἰς μίαν
Ὁλκὴν συνάψας, εἰς τὸ κινῆσαι μόλις
Τῶν δυσραχήλων ἐξοχῶν τὰ φορτία.

Ἐκ τῶν Νικηφόρου, βιβ. ιη, κεφ. μη.

Ψηφίζεται θᾶττον μίαν τε καὶ μίαν·
Εἰ γὰρ μίαν τε καὶ μίαν λέγῃς μίαν,
Γέλως τὸ λεχθὲν γίνεται καὶ παιδίοις.

Ἐκ τῶν Γεωργίου τοῦ Κεδρηνοῦ, περὶ
Ἡρακλείου αὐτοκράτορος.

Μεσεμβαφὲς πέδιλον εἰλίξας, πόδα
Βάψαις ἐρυθρὸν Περσικῶν ἐξ αἱμάτων.

Idem in vocabulo (πῆλμα) i. e. palus.

Facit ex aquis arua & paludem è cautibus.

In prouerbio, Herculis lapis.

Omnes trahit non aliter ac Magnes lapis,
Aut Herculanus, ſi vocare ſic velis:
Namque attrahendi vim efficaciorem habet.

In dictione (ἀπόσπονδος) i. e. odioſus, infeſtus.

Hanc deſerentes crapulam infeſtiſſimam,
Turmámque totam barbarorum carminum.

In nomine (κίβδηλον) i. e. adulterinum.

——Vtcumque res planè dux,
Adulterinus ceu artifex ſermo vnus eſt.

In Archimede.

Cùm quinque vires Archimedes vnicam
In machinam conferret, vt ſic ponderis
Immanis onera de loco vix truderet.

Ex Nicephoro, lib. 18. *c.* 48.

Decernit ocyus vnicámque & vnicam:
Nam ſi vnicam rem, & vnicam, vnam dixeris,
Magnum mouebunt dicta riſum paruulis.

Hos etiam verſus citat Nicetas Chon. l. 10. *Theſ. orthodox. fid. aduerſus Monophyſitas.*

Ex Georgio Cedreno, in Heraclio Imp.

Nigrore tinctum cùm trahas ſoccum, pedem
Rubore tinges Perſico de ſanguine.

INDEX CAPITVM PRÆCIPVORVM, QVÆ CONTINENTVR IN Mundi opificio Georgij Pisidæ:

a. primam paginam docet: b. secundam indicat.

X

In Lib. de Vanitate vitæ.

INDEX RERVM ET VERBORVM NOTABILIVM IN GEORGII Pisidis versibus.

a. primam paginam docet: *b.* secundam indicat.

Cameli

C.

D.

E.

F.

Formica

O.

P.

Q.

R.

Veneni

V.

Z.

FINIS INDICIS LATINI.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΙΣΙΔΕΙΩΝ, ΚΑΤΑ λέξιν καὶ τάξιν γραμμάτων.

Θ.

I.

K.

Λ.

M.

N.

Ξ.

O.

IN GEOR. PISIDÆ POEMA
EPIGRAMMA.

EN PISIDÆ tandem monimenta vetusta Poëtæ,
Græcis, Romanis, omnia mira canunt.
Omnia mira canunt, nam si mirabile quicquam est,
Hic de quo carmen scribitur Orbis habet.
Barbara terrarum sileant miracula vates,
Laudibus assiduis Numen in astra ferant:
Omnis Mundano cedat labor Amphitheatro,
Mundi pro cunctis fama loquatur opus.

ALIVD.

GRandiloquo PISIDAS mūdi fundamina plectro,
Magnificum mundum cùm canit, ipse creat.
Quicquid in æthereacælorum cernitur aula,
Cæruleo quicquid gurgite pontus habet:
Quicquid in omniferis terrarum pascitur aruis,
Hoc PISIDÆ Mundo lector habere potest.
Ille quidem Mundus solis tantummodo Græcis
Notus, in Ausonia cœpit habere locum.
Cœpit habere locum diuina mente MORELLI,
Qui vertit Latiis carmina Græca modis.
Auctor & interpres laudem ergo merentur eandem,
Hic Romæ populis, ille dedisse suis.

Sebastianus Rouillard,
Melodunensis.

APPROBATIO.

NOS subsignati sacræ Theologiæ Doctores, perlustrauimus hoc opus GEORGII PISIDÆ, versibus Jambicis conscriptum Græcè: explicatum verò Latinis eiusdem generis carminibus à Federico Morello Regio Typographo: Visum nobis est dignum quod in lucem aspectúmque ad communem studiosorum vtilitatem exeat, testimonio chirographorum nostrorum, duodecimo Octobris: anno à partu Virgineo, 1584.

GIL. GENEBRARD.

R. VIART.

SVMMA PRIVILEGII REGII.

REGIÆ Maiestatis priuilegio cautum est ne quis vel coniūctim vel separatim excudat, neu quis alibi impressum diuēdat per omnes eius ditionis fines, ad octo annos, hoc Georgij PISIDÆ Poëma, citra Federici Morelli Typographi Regij, à quo nūc primum Græcè & Latinè editum est, voluntatem. Qui secus fecerit, libris & pœna in sanctione æstimata mulctabitur, vt latius patet in literis datis Lutetiæ Parisiorum, Non. Nouēbris, Anno 1583. Subsignat.

Per Senatum, DANES.

EXCVDEBAT FED. MORELLVS,
PARISIENSIS TYPOGRAPHVS REGIVS,
Lutetiæ, Anno salutis M. D. LXXXIIII.
Kal. Septemb.